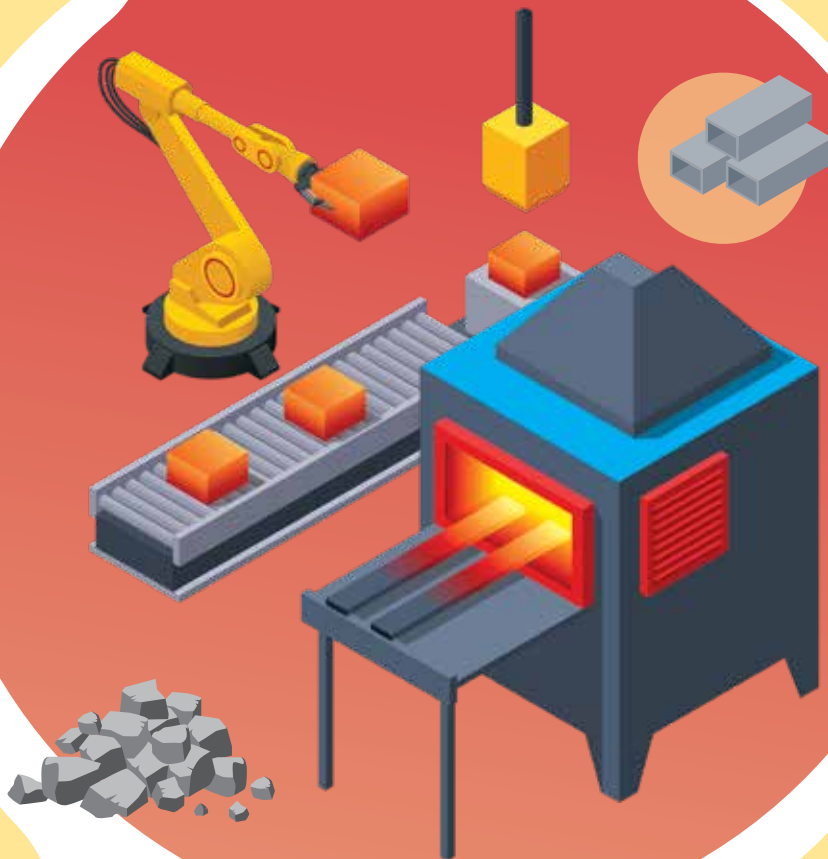

فلزات اساسی

نسخه چهارم

فلزات اساسی

گزارش تازه‌ترین تحولات و دستاوردهای فلزات اساسی ایران و جهان

تألیف: مدیریت بانکداری شرکتی بانک سامان
امور پژوهشی و اجرایی: مدیریت بازاریابی و توسعه محصول و آکادمی سامان
ویراستاری و امور هنری: مدیریت روابط عمومی و صدای مشتریان

چاپ چهارم: زمستان ۱۴۰۴

شمارگان: ۵۰ نسخه

تمامی حقوق این اثر متعلق به بانک سامان است.

این گزارش با هدف ارائه به فعالان فلزات اساسی تهیه و تدوین شده و بهره‌برداری از اطلاعات و مطالب آن با ذکر منبع بدون مانع است.

پیش‌گفتار

صنعت فلزات اساسی به‌عنوان زیربنای توسعه اقتصادی و یکی از مهم‌ترین بخش‌ها در زنجیره ارزش صنعتی دارای اهمیتی استراتژیک برای تمام کشورها است. ایران با در اختیار داشتن منابع کانی و معدنی فراوان و سهم مؤثر در تولید فولاد، مس، آلومینیوم و سایر فلزات، دارای پتانسیل فراوان در این حوزه است. جایگاه صنعت فولاد که به‌طور گسترده در بخش‌های حمل‌ونقل، ساختمان و شهرسازی و صنایع مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد، دارای اهمیتی دوچندان است. در ایران، صنعت فولاد یکی از یازده صنعت استراتژیک در راهبرد توسعه صنعتی است که بیشترین نقش را در شاخص‌های منتخب از جمله سهم ارزش افزوده، اشتغال‌زایی، صادرات، سهم از بازار، مزیت نسبی و زنجیره تأمین و سطح دانش و فناوری دارد.

نگاه ویژه بانک سامان به صنایع فلزی و به‌ویژه صنعت فولاد با درک اهمیت استراتژیک این بخش در توسعه اقتصادی شکل گرفته است. بانک سامان با درک نیازهای ویژه و چالش‌های این صنعت از جمله نیاز به نقدینگی و تأمین مالی، صادرات و بازگشت ارز حاصل صادرات محصولات، اعتبار اسنادی داخلی و وارداتی، واردات ماشین‌آلات و تکنولوژی و دانش مورد نیاز و همچنین سایر خدمات بانکی در مسیر حمایت از این صنعت قدم برداشته است. بانکداری شرکتی با سابقه همکاری مؤثر با صنایع فلزی به‌ویژه صنایع مرتبط با فولاد و شناخت نیازهای آن، با تمام توان آمادگی دارد سهم خود در این بازار را افزایش داده و از این مسیر سهم مؤثری در توسعه اقتصادی و صنعتی ایران داشته باشد.

مروت رنجبر
مدیر بانکداری شرکتی

خلاصه مدیریتی

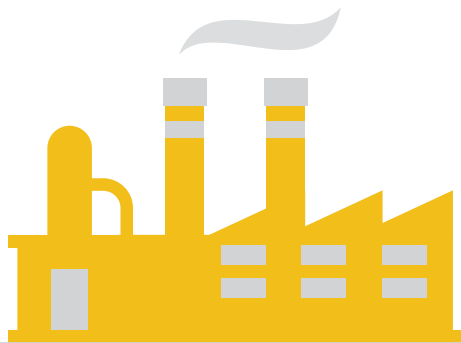
- حجم تولیدات و ارزش بازار جهانی صنایع فولاد و آلومینیوم در سال‌های اخیر افزایش یافته است. برآوردها نشان از ادامه این روند در سال‌های اخیر دارند.
- کشورهای ترکیه و ایران بزرگ‌ترین صادرکنندگان محصولات فولادی در منطقه خاورمیانه محسوب می‌شوند. امارات، ترکیه و بحرین نیز بزرگ‌ترین صادرکنندگان محصولات آلومینیومی در منطقه به شمار می‌روند.
- ارزش تولیدات صنایع فولاد و آلومینیوم در یک سال گذشته به ترتیب ۱۹ و ۲۰ درصد افزایش یافته است.
- حجم تولیدات فولاد خام در کشور از ۳۲.۲ میلیون تن در سال ۱۴۰۲ به ۳۰.۳ میلیون تن در سال ۱۴۰۳ رسیده و حجم تولیدات آلومینیوم اولیه نیز از ۶۳۶ هزار تن در سال ۱۴۰۲ به ۶۰۳ هزار تن در سال ۱۴۰۳ رسیده است.
- ضریب بهره‌برداری از صنایع فولاد خام از ۶۲ درصد در سال ۱۳۹۵ به ۷۷ درصد در سال ۱۳۹۹ رسیده بود. این شاخص در سه سال گذشته روندی کاهشی را تجربه کرده و در سال ۱۴۰۳ به ۵۸ درصد رسیده است.
- با بهره‌برداری از واحدهای جدید تولید آلومینیوم اولیه، ضریب بهره‌برداری از کارخانه‌های آلومینیوم در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ کاهش یافت. این شاخص در سال ۱۴۰۳ به ۷۵ درصد رسیده است.
- حجم تولیدات محصولات فولادی از ۲۳.۶ میلیون تن در سال ۱۴۰۰ به ۲۵.۹ میلیون تن در سال ۱۴۰۳ رسیده است. میل‌گرد، ورق گرم و ورق سرد فولادی، اصلی‌ترین محصولات میانی تولیدی در صنایع فولاد محسوب می‌شوند.
- باتوجه به کمبود ماده اولیه صنایع آلومینیوم (بوکسیت)، زنجیره بالادست این صنعت متناسب با زنجیره پایین‌دستی آن توسعه نیافته است؛ بنابراین تولیدات این صنعت در گرو واردات آلومینا و بوکسیت است.
- سرمایه‌گذاری و افزایش ظرفیت صنایع فولاد و آلومینیوم با برآورد افزایش مصرف داخلی (توسعه صنعتی و رشد اقتصادی مداوم) و همچنین افزایش مبادلات تجاری انجام شده است. در حال حاضر با کاهش مصرف داخلی و اعمال تحریم‌های بین‌المللی بهره‌برداری و بازگشت سرمایه این حجم عظیم سرمایه‌گذاری با چالش‌هایی جدی روبه‌رو است.
- تحریم‌های بین‌المللی و افزایش هزینه مبادله باعث افزایش هزینه واردات آلومینا به کشور شده است. این موضوع در کنار بهره‌وری پایین نیروی انسانی باعث افزایش قیمت تمام شده آلومینیوم در کشور شده است. دسترسی به حامل‌های انرژی ارزان قیمت مهم‌ترین مزیت رقابتی صنایع آلومینیوم در مقایسه با بازیگران بین‌المللی است.
- فعالان صنعت "عدم تأمین مواد اولیه" را به عنوان رایج‌ترین دلیل توقف فعالیت کارگاه‌ها ابزار کرده‌اند. "عدم ثبات اقتصادی در بازار" و "کمبود قطعات اصلی ماشین‌آلات یا فرسوده بودن آنها" در رتبه‌های بعدی قرار دارند.
- در سال‌های گذشته سهم بورس کالا از مبادلات بازار محصولات فولادی و آلومینیوم اولیه به شدت افزایش یافته است. در حال حاضر نیمی از آلومینیوم اولیه تولیدی در کشور در بورس کالا مبادله می‌شود.
- حجم مصرف فولاد خام در یک سال اخیر ثابت بوده است. حجم مصرف داخلی آلومینیوم اولیه در کشور نیز در یک سال گذشته ۵ درصد کاهش یافته است.
- ارزش صادرات فولاد از ۳۷۵۷ میلیون دلار در سال ۱۴۰۲ به ۲۷۷۱ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است.
- ارزش صادرات آلومینیوم اولیه نیز از ۷۵۷ میلیون دلار در سال ۱۴۰۲ به ۸۱۷ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است.
- در یک سال گذشته واردات بوکسیت با کاهشی ۵۵ درصدی به ۱۳ میلیون دلار رسیده و در مقابل واردات آلومینا از ۲۸۲ میلیون دلار در سال ۱۴۰۲ به ۲۹۶ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است.
- ارزش صادرات انواع مواد اولیه و واسطه صنایع آهن و فولاد از ۵۸۶ میلیون دلار در سال ۱۴۰۰ به ۲۰۱۵ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

- ارزش صادرات محصولات فولادی از ۲۳۶۱ میلیون دلار در سال ۱۴۰۰ به ۲۰۲۶ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. میل‌گرد دو سوم ارزش صادرات محصولات فولادی را تشکیل می‌دهد.
- صادرات محصولات آلومینیومی از ۷۹ میلیون دلار در سال ۱۳۹۹ به ۲۱۸ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. واردات محصولات آلومینیومی نیز ۲۷۷ میلیون دلار در سال ۱۴۰۲ به ۳۰۸ میلیون دلار رسید.
- واردات محصولات فولادی به کشور از ۱۶۶۱ میلیون دلار در سال ۱۴۰۲ به ۱۶۱۲ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. انواع ورق و محصولات تخت اصلی‌ترین محصولات وارداتی به کشور محسوب می‌شوند.

گونه‌شناسی محصولات

در این گزارش متناسب با ترکیب مشتریان بانک، صنایع فولاد و آلومینیوم مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته‌اند. سعی شده است که تمامی زنجیره بالادستی و پایین‌دستی این دو فلز پایه در این گزارش پوشش داده شود.

آلومینیوم

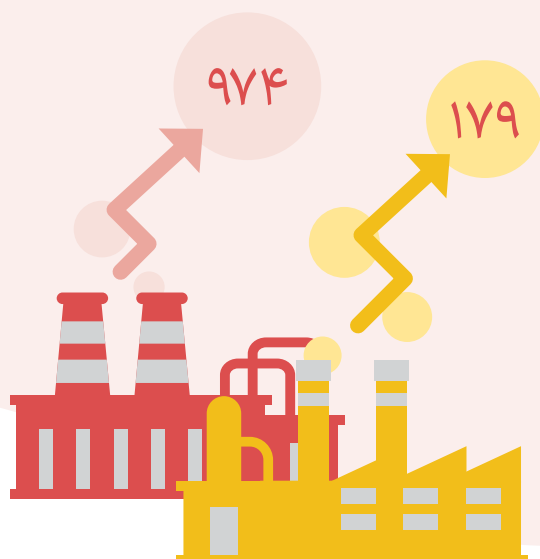
فولاد

بازار جهانی صنایع فولاد و آلومینیوم

رشد تحولات جهانی

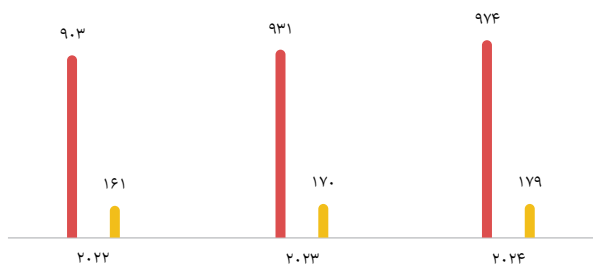
ارزش جهانی کل بازار در گذشته

ارزش بازار جهانی فولاد و آلومینیوم در سه سال اخیر روندی افزایشی را تجربه کرده است. ارزش بازار جهانی فولاد در سال ۲۰۲۴ علی‌رغم کاهش حجم تولید به دلیل افزایش قیمت‌ها، با بیش از ۴ درصد رشد به بیش از ۹۷۴ میلیارد دلار رسیده است. ارزش بازار جهانی آلومینیوم در سال ۲۰۲۴ با ۵.۲ درصد رشد به ۱۷۹ میلیارد دلار رسیده است.

ارزش بازار جهانی فولاد و آلومینیوم (میلیارد دلار)

● آلومینیوم ● فولاد

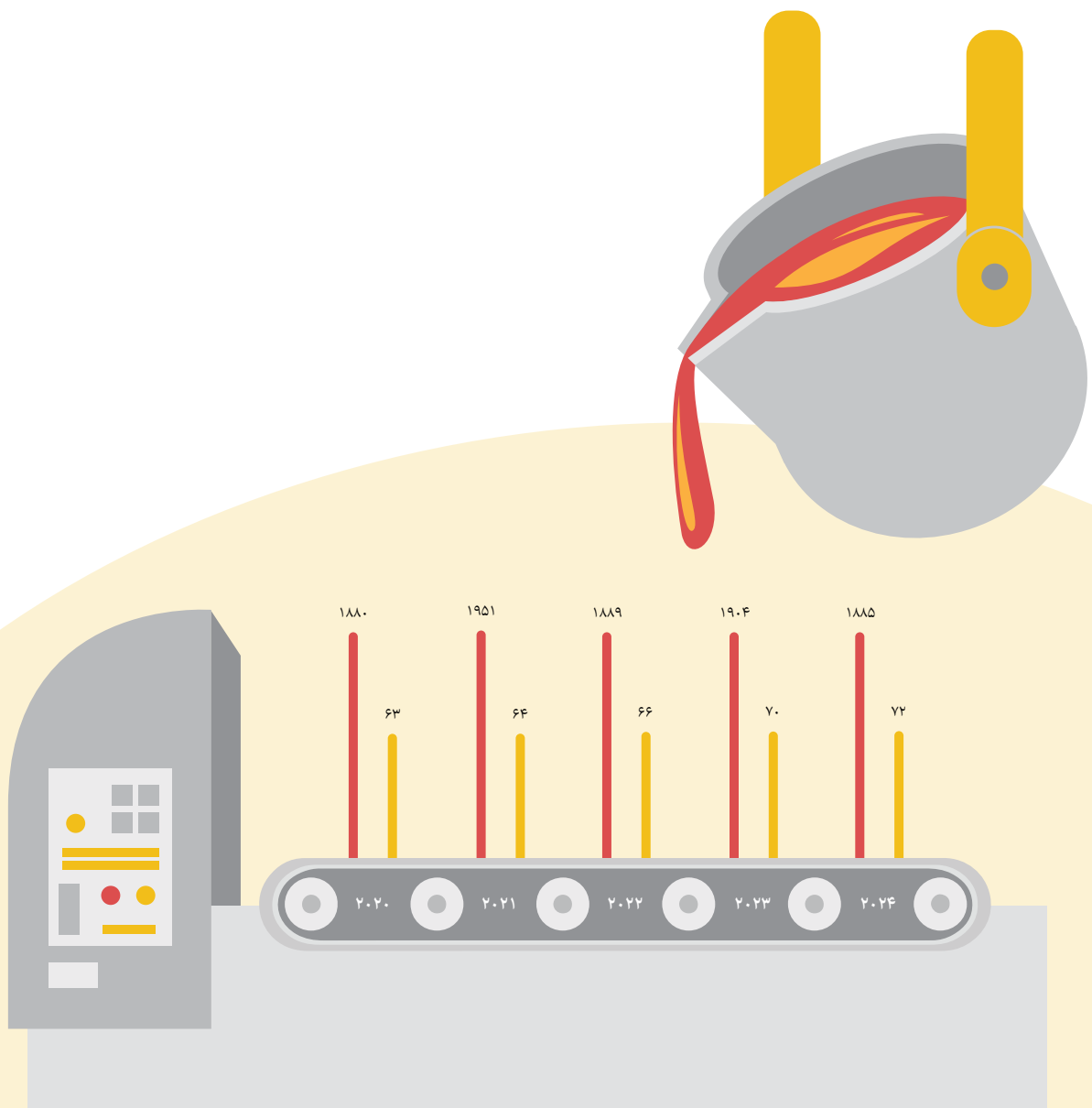

حجم جهانی کل بازار در گذشته

حجم تولیدات جهانی فولاد و آلومینیوم در پنج سال گذشته به‌طور کلی روندی افزایشی داشته است. حجم تولیدات جهانی فولاد در سال ۲۰۲۴ با یک درصد کاهش به ۱۸۸۵ میلیون تن رسیده است. حجم تولیدات جهانی آلومینیوم در سال ۲۰۲۴ به بیش از ۷۲ میلیون تن رسیده است.

حجم تولید جهانی فولاد و آلومینیوم (میلیون تن)

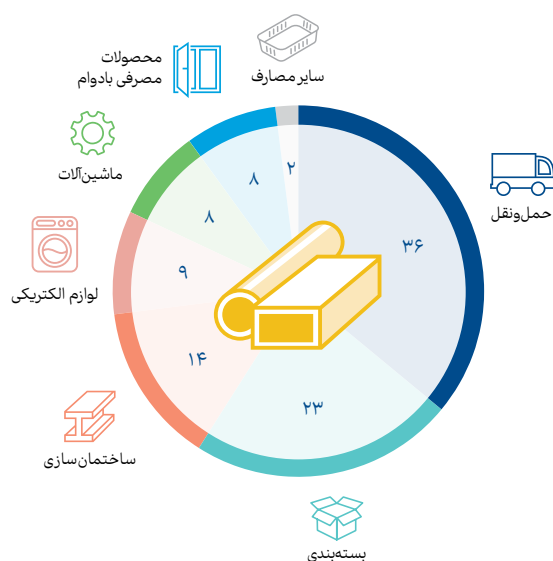
● آلومینیوم ● فولاد

ارزش جهانی بازار به تفکیک محصولات

در سالیان اخیر، صنایع حمل و نقل و بسته بندی رشد چشمگیری داشته اند و به اصلی ترین کانون مصرف محصولات آلومینیومی تبدیل شده اند.

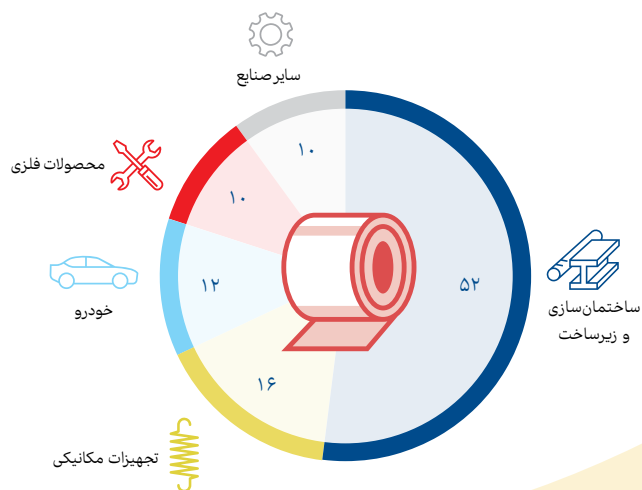
سهم بازار انواع مصارف آلومینیوم - ۲۰۲۴ (درصد)

www.statista.com

بیش از نیمی از محصولات فولادی در صنایع ساختمان سازی و زیرساخت های فیزیکی مصرف می شوند. صنایع ساخت تجهیزات مکانیکی و اتومبیل، دیگر کانون های مصرف محصولات فولادی محسوب می شوند.

سهم بازار فولاد در صنایع - ۲۰۲۴ (درصد)

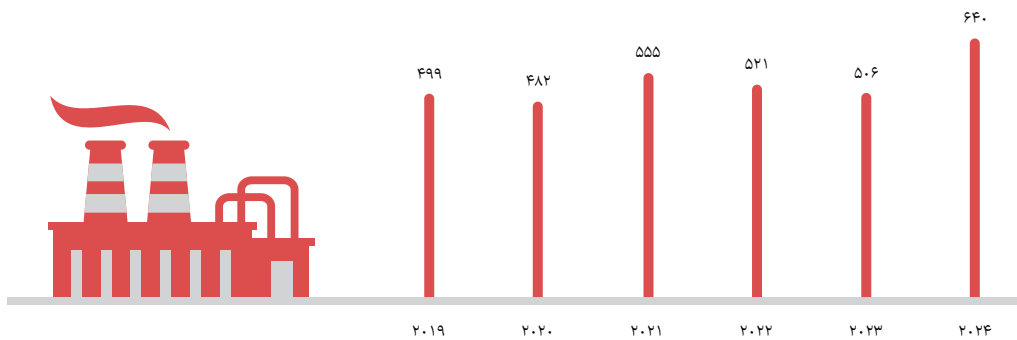

www.statista.com

قیمت جهانی محصولات

قیمت جهانی محصولات فولادی پس از دو سال کاهش مجدداً افزایش یافت. در سال گذشته به دلیل افزایش قیمت مواد اولیه این شاخص قیمت افزایش داشته است.

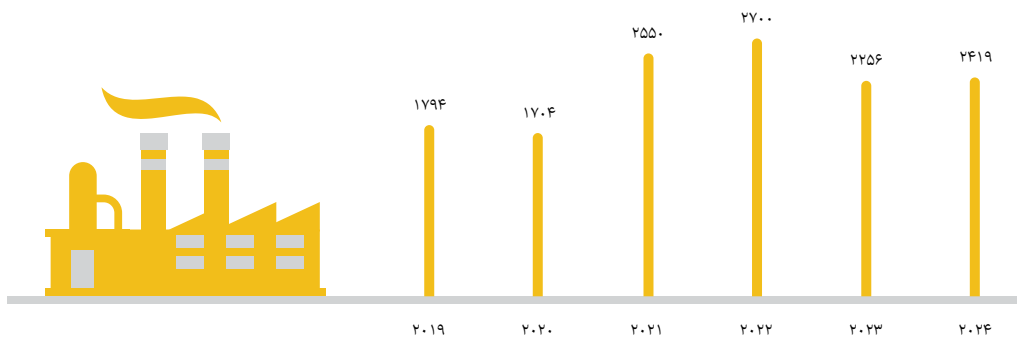
قیمت جهانی نورد گرم فولادی (HRC) (دلار بر تن)

www.statista.com

میانگین قیمت جهانی هر تن شمش آلومینیوم پس از کاهش قیمت در سال ۲۰۲۳، بار دیگر روند افزایشی در پیش گرفته است و در سال ۲۰۲۴ به بیش از ۲۴۱۹ دلار به ازای هر تن رسیده است.

میانگین قیمت جهانی آلومینیوم (دلار بر تن)

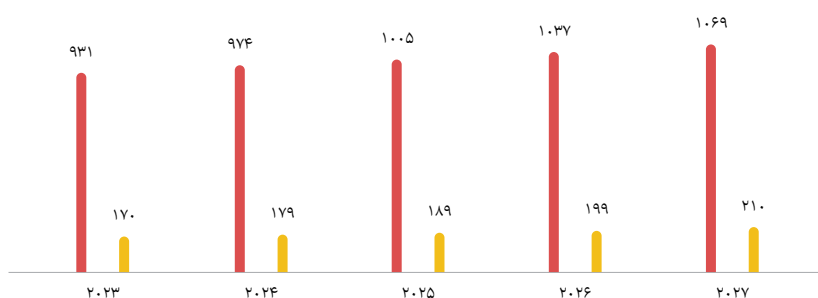
www.statista.com

برآورد ارزش و حجم جهانی کل بازار در آینده

ارزش بازار جهانی فولاد و آلومینیوم در افق سال ۲۰۲۷ (۲۰۲۴-۲۰۲۷) سالانه به طور متوسط ۳.۲ و ۵.۷ درصد رشد خواهد داشت.

برآورد ارزش بازار جهانی فولاد و آلومینیوم (میلیارد دلار)

● آلومینیوم ● فولاد

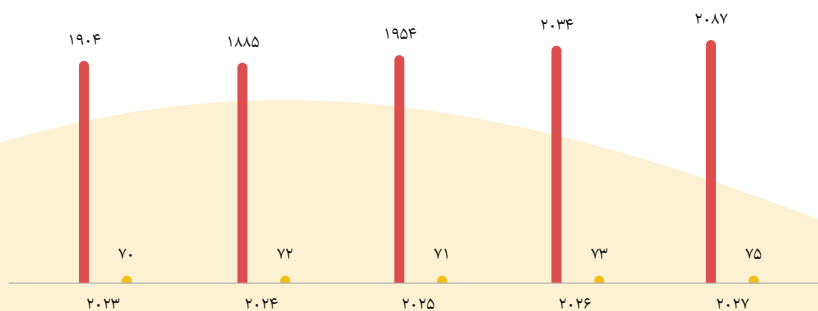

www.statista.com

حجم تولیدات جهانی فولاد و آلومینیوم در افق ۲۰۲۷ (۲۰۲۴-۲۰۲۷) سالانه به طور میانگین به ترتیب ۳.۵ و ۱.۴ درصد رشد خواهد یافت.

برآورد حجم تولیدات جهانی فولاد و آلومینیوم (میلیون تن)

● آلومینیوم ● فولاد

www.statista.com

جغرافیای بازار

کشور چین به تنهایی **۵۷ درصد** از بازار مصرف جهانی آلومینیوم را به خود اختصاص داده است و پس از آن کشورهای اروپایی، **۱۴ درصد** از حجم بازار جهانی را در اختیار دارند.

سهم مناطق مختلف از مصرف آلومینیوم - ۲۰۲۴ (درصد)

آسیا و اقیانوسیه اصلی ترین بازار
مصرف محصولات فولادی
محسوب می شوند.

سهم مناطق مختلف از مصرف محصولات نهایی فولادی - ۲۰۲۴ (درصد)

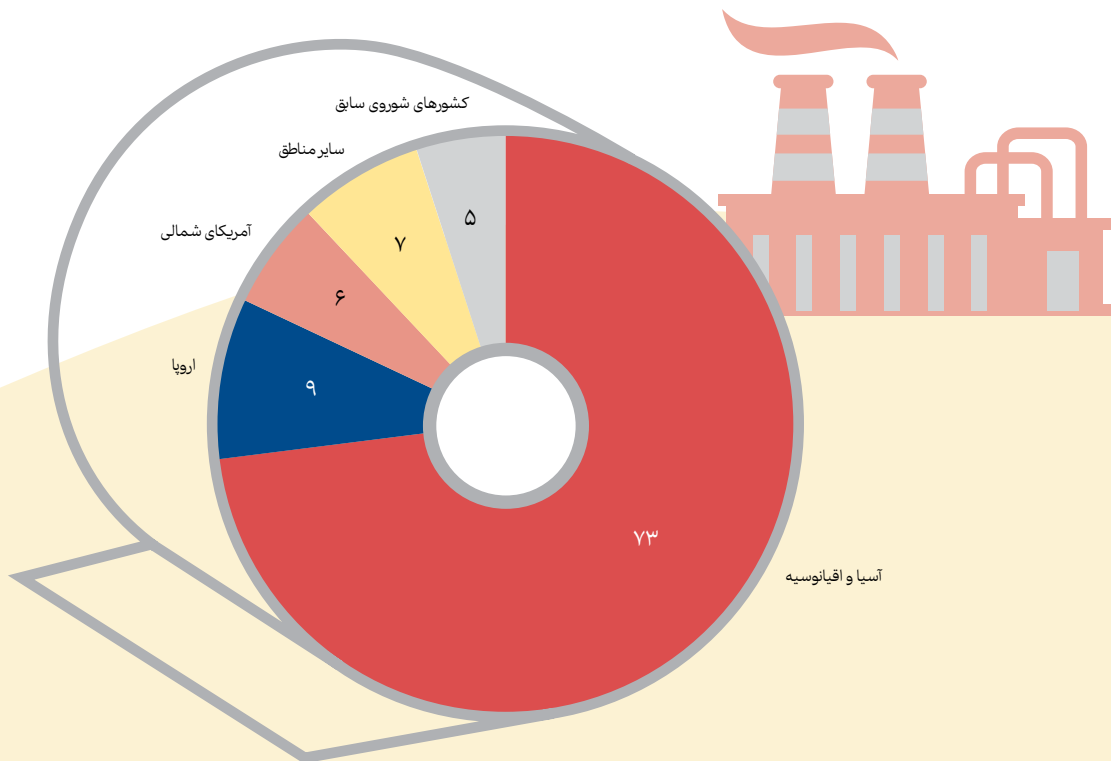

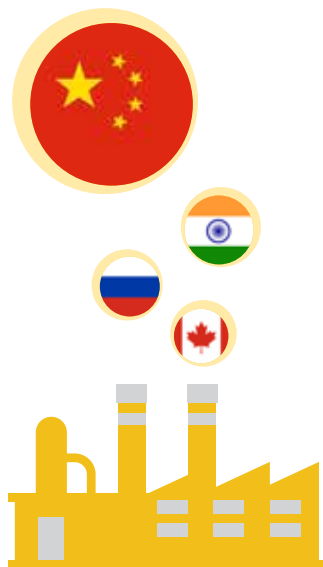
مراکز عمده تولید

مناطق آسیا و اقیانوسیه
بیش از ۷۰ درصد از
محصولات فولادی جهان را
تولید می‌کنند.

سهم مناطق مختلف جهان از تولید فولاد - ۲۰۲۳ (درصد)

کشور چین به تنهایی حدود ۶۰ درصد از آلومینیوم خام جهان را تولید می‌کند. کشورهای هندوستان، روسیه و کانادا در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

در بین ۱۰ کشور تولیدکننده برتر آلومینیوم جهان، نام کشورهای امارات متحده عربی و بحرین از منطقه خاورمیانه به چشم می‌خورد.

تولیدکنندگان برتر آلومینیوم در جهان - ۲۰۲۴ (میلیون تن)

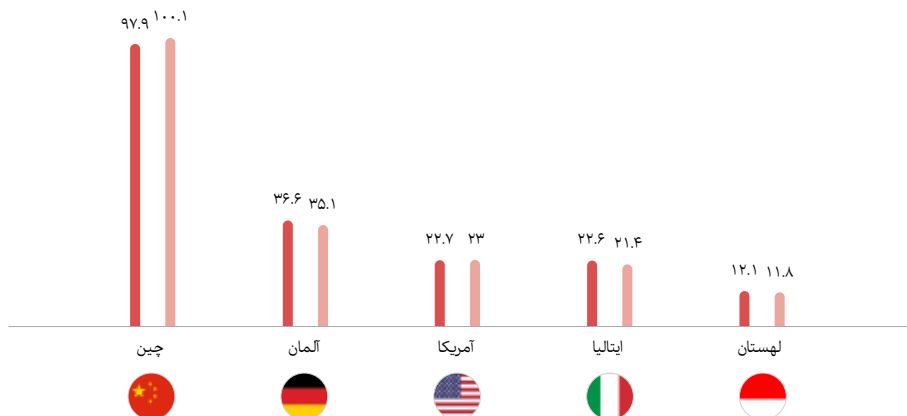

کشورهای چین، آلمان، آمریکا، ایتالیا و لهستان اصلی‌ترین صادرکنندگان جهانی محصولات فولادی محسوب می‌شوند. کشور چین در سال ۲۰۲۴ بیش از ۲۶ درصد از صادرات محصولات فولادی را به خود اختصاص داده است. در بین ۱۰ صادرکننده برتر محصولات فولادی، نام کشور ترکیه از منطقه خاورمیانه به چشم می‌خورد.

بزرگ‌ترین صادرکنندگان فولاد در جهان (میلیارد دلار)

● ۲۰۲۳ ● ۲۰۲۴

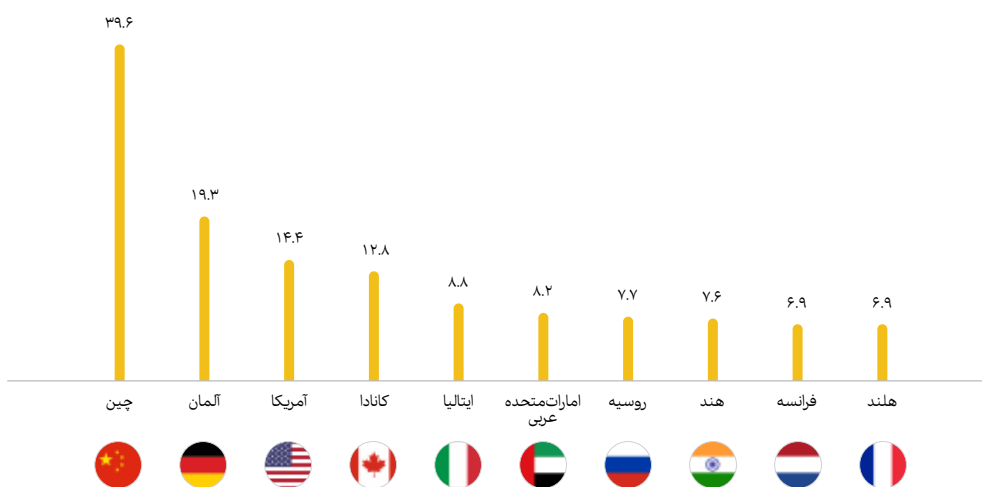

کشورهای چین، آلمان و آمریکا
اصلی ترین صادرکنندگان محصولات
آلومینیومی در جهان محسوب
می شوند.

در بین صادرکنندگان برتر آلومینیوم، نام کشور امارات متحده عربی از منطقه خاورمیانه به چشم می خورد.

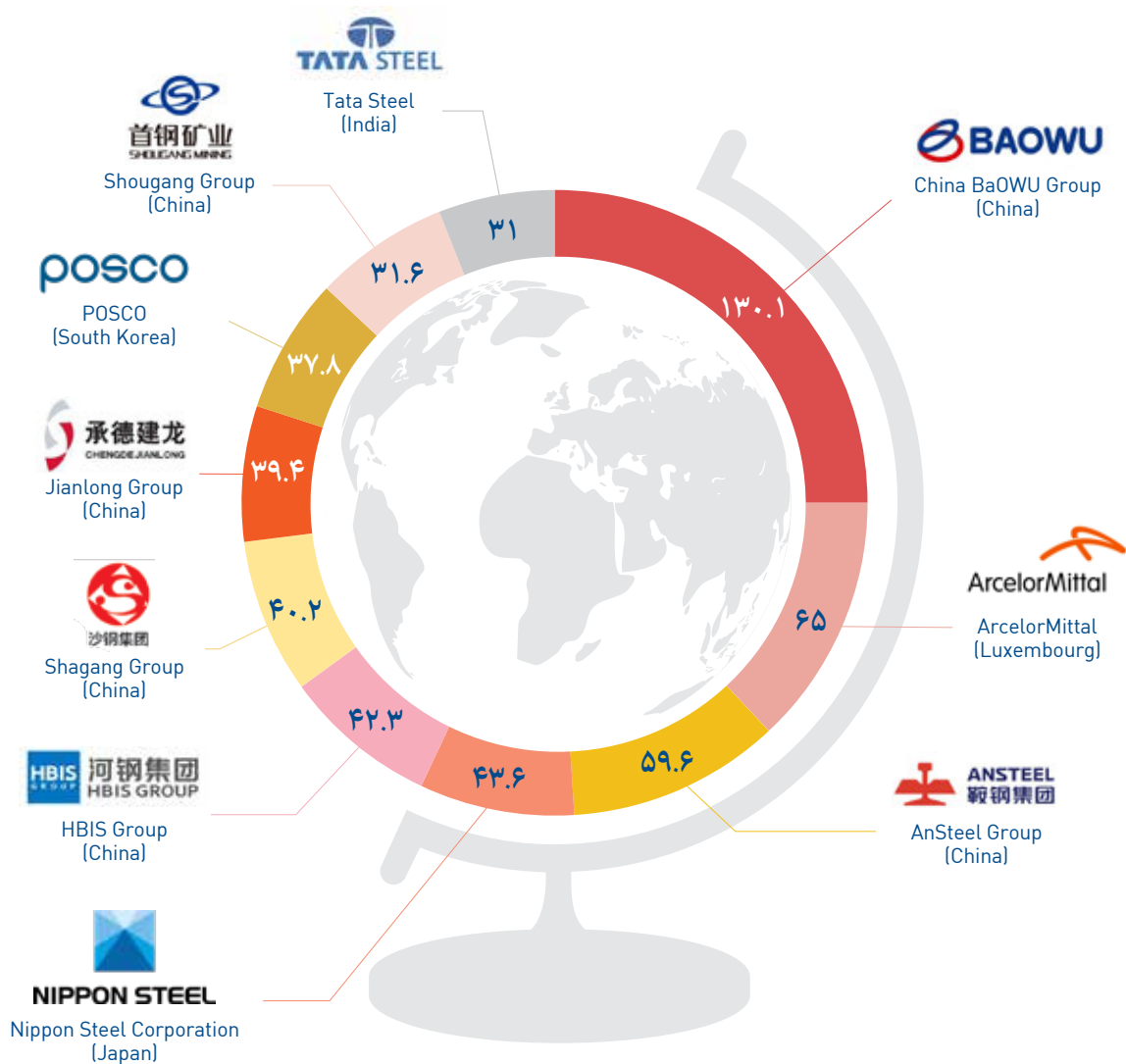
بزرگترین صادرکنندگان آلومینیوم و محصولات آن ۲۰۲۴ (میلیارد دلار)

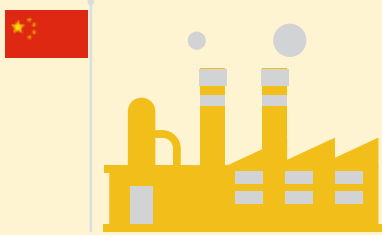
شرکت‌های برتر جهان

از بین ۱۰ شرکت برتر تولیدکننده فولاد در جهان، ۹ شرکت در منطقه شرق آسیا قرار دارند. از بین ۹ شرکت، ۶ شرکت چینی و شرکت‌هایی از ژاپن، کره جنوبی و هندوستان قرار دارند.

بزرگ‌ترین شرکت‌های تولیدکننده فولاد در جهان - ۲۰۲۴ (میلیون تن)

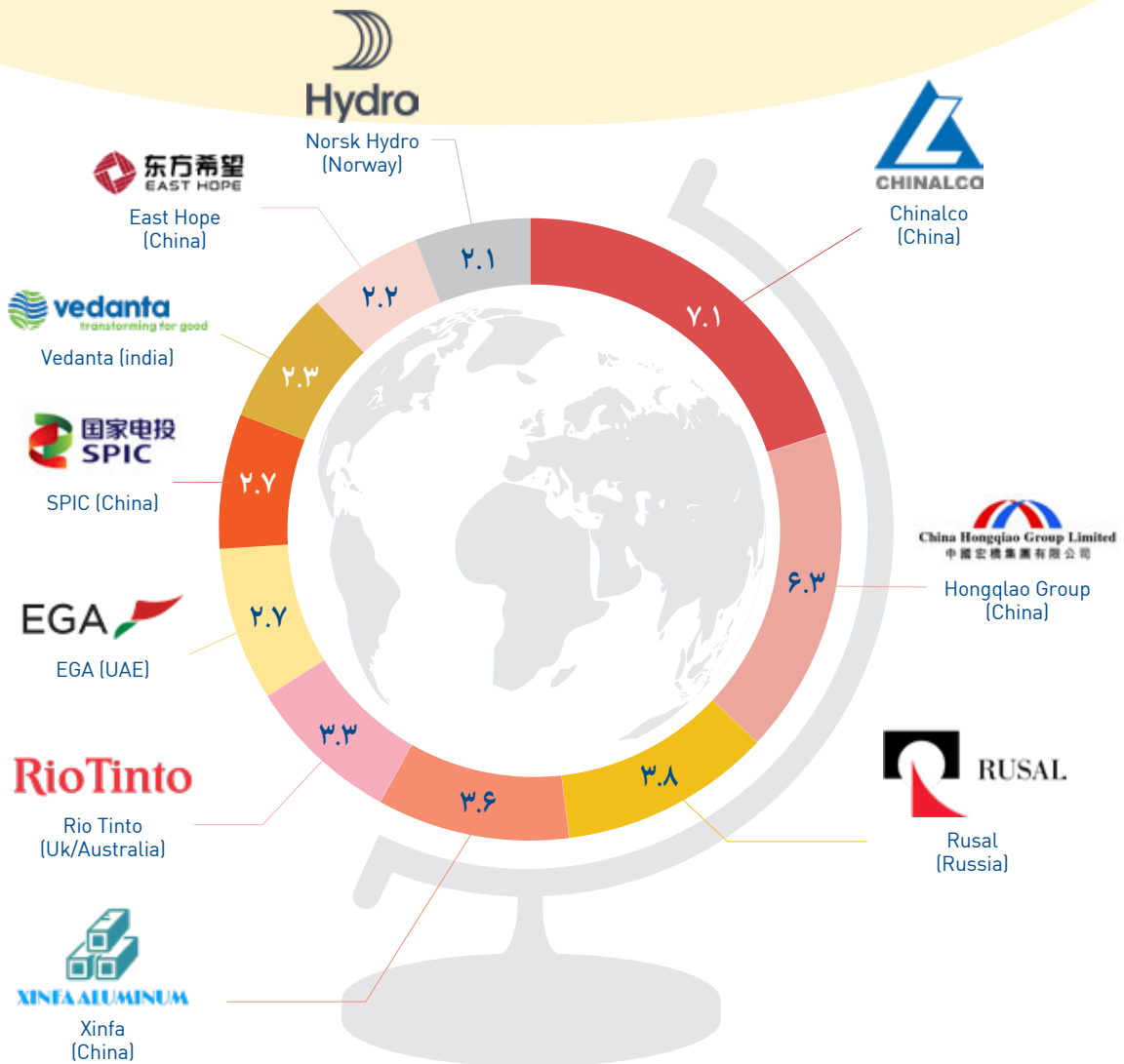

نیمی از شرکت‌های برتر صنایع آلومینیوم در چین قرار دارند.

شرکت اماراتی EGA در سال ۲۰۲۴ بیش از ۲.۷ میلیون تن آلومینیوم تولید کرده است.

بزرگ‌ترین تولیدکنندگان آلومینیوم در جهان - ۲۰۲۴ (میلیون تن)

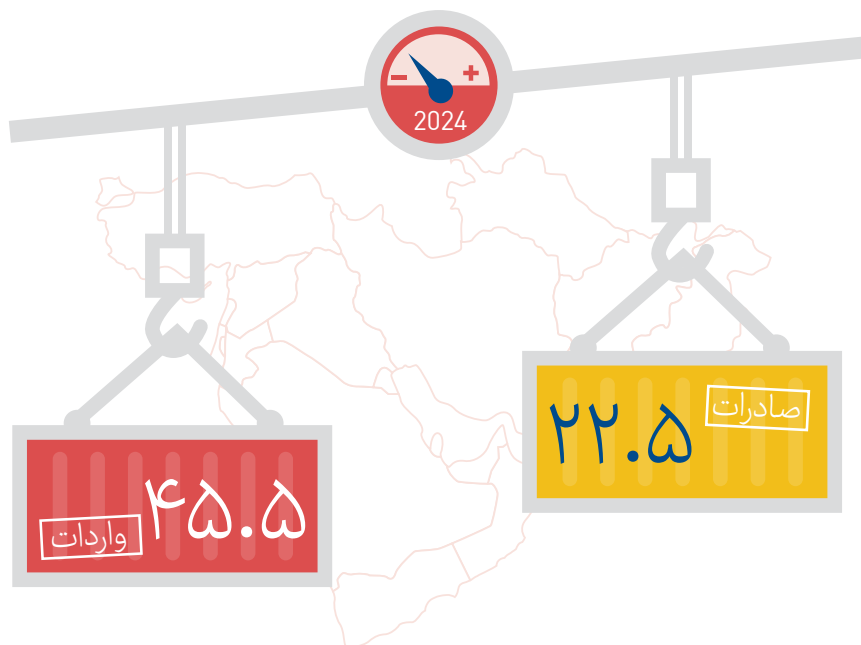

بازار منطقه خاورمیانه

سهام منطقه خاورمیانه از واردات و صادرات جهانی

واردات و صادرات محصولات فولادی کشورهای منطقه خاورمیانه در سال ۲۰۲۴ به ترتیب ۴۵.۵ و ۲۲.۵ میلیارد دلار بوده است.

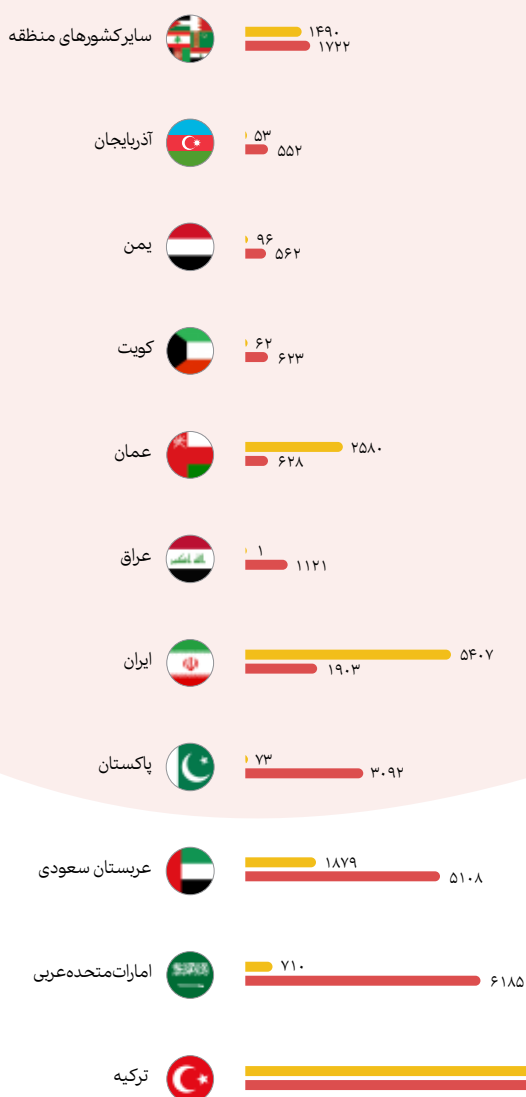
این مقادیر برای سال ۲۰۲۳ به ترتیب ۴۰.۴ و ۱۷.۴ میلیارد دلار بوده است. بنابراین میزان صادرات و واردات کشورهای منطقه خاورمیانه در یک سال گذشته افزایش یافته است.

ارزش صادرات و واردات آهن و فولاد کشورهای خاورمیانه - ۲۰۲۴ (میلیون دلار)

● صادرات ● واردات

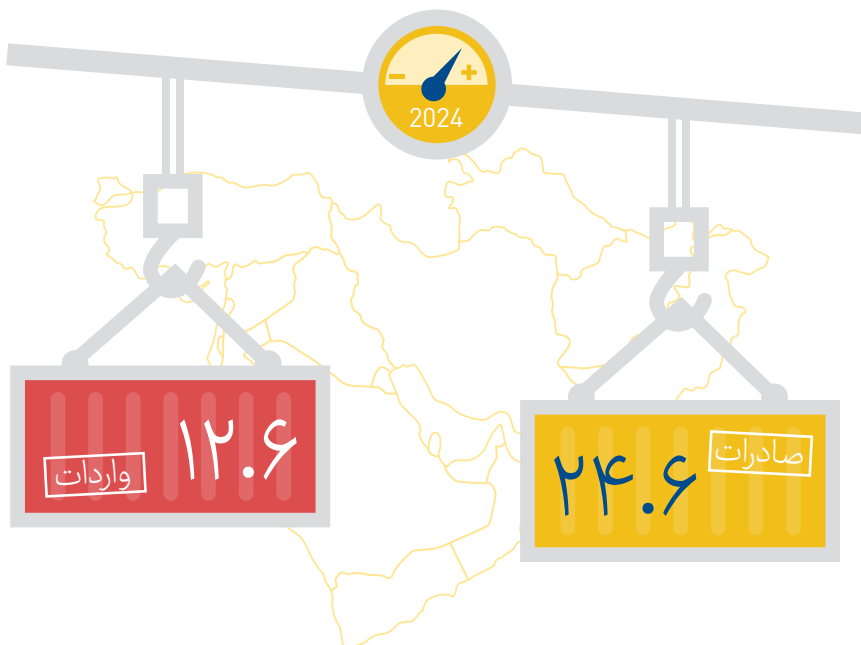
کشورهای ترکیه، ایران، عمان و امارات به ترتیب اصلی‌ترین صادرکنندگان محصولات فولادی منطقه خاورمیانه محسوب می‌شوند.

کشورهای ترکیه، امارات، عربستان و پاکستان اصلی‌ترین واردکنندگان محصولات فولادی در منطقه خاورمیانه محسوب می‌شوند.

ارزش صادرات و واردات محصولات آلومینیومی
کشورهای منطقه خاورمیانه در سال ۲۰۲۴ به ترتیب
به ۲۴.۶ و ۱۲.۶ میلیارد دلار می‌رسد.

این مقادیر در سال ۲۰۲۳ به ترتیب ۲۳.۹ و ۱۱.۳ میلیارد دلار بوده‌اند.

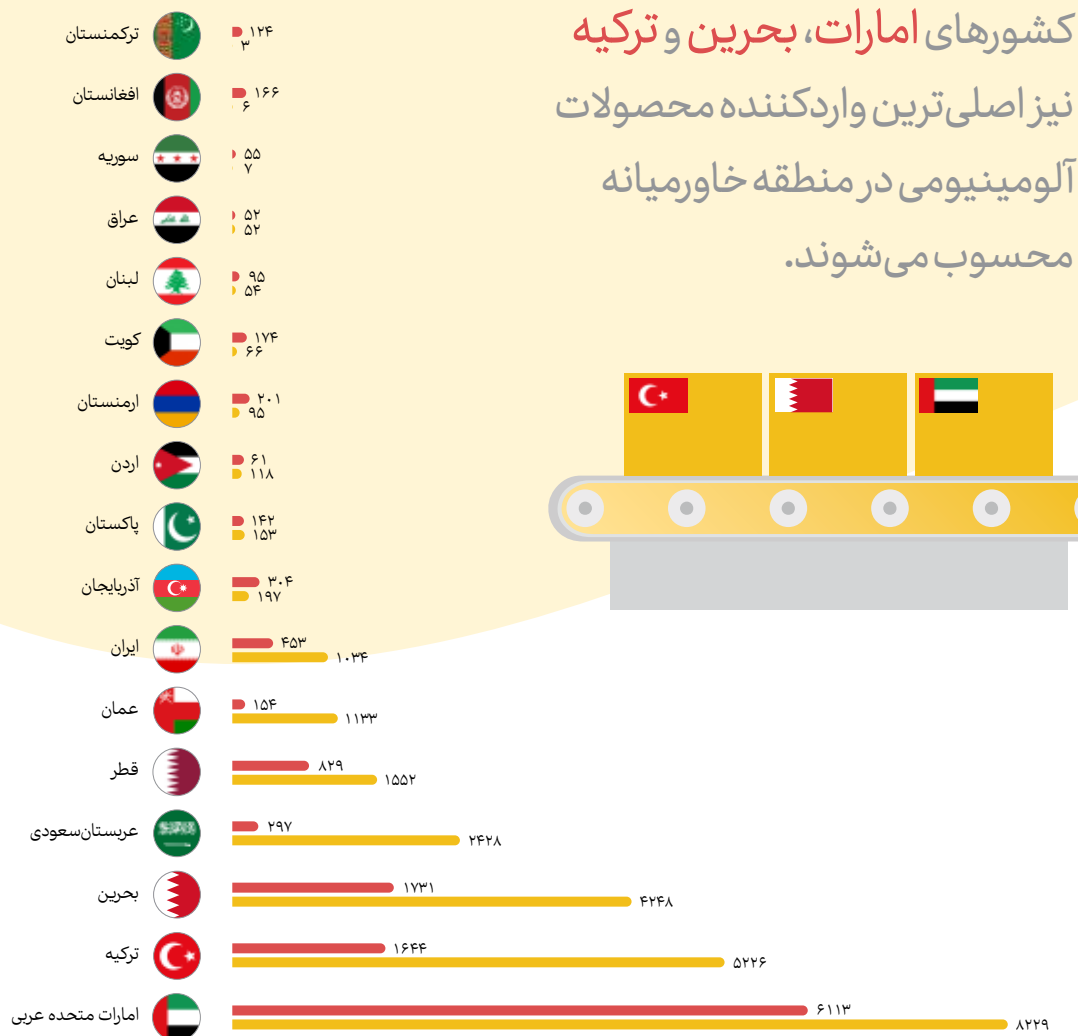

بنابراین در یک سال اخیر صادرات و واردات آلومینیوم و محصولات آن به منطقه خاورمیانه افزایش داشته است.

کشورهای امارات متحده عربی، ترکیه، بحرین و عربستان اصلی ترین صادرکنندگان محصولات آلومینیومی در منطقه محسوب می شوند. ارزش صادرات این کشورها در سال ۲۰۲۴ به بیش از ۲۰ میلیارد دلار می رسد.

ارزش صادرات و واردات آلومینیوم و محصولات آن در کشورهای خاورمیانه - ۲۰۲۴ (میلیون دلار)

صادرات ● واردات ●

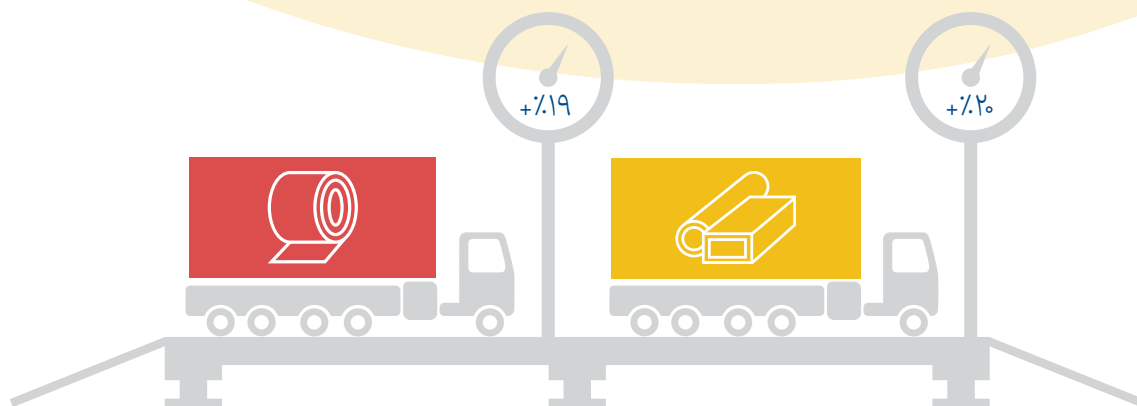

بازار صنایع فولاد و آلومینیوم ایران

ارزش بازار و روند عرضه و تقاضا

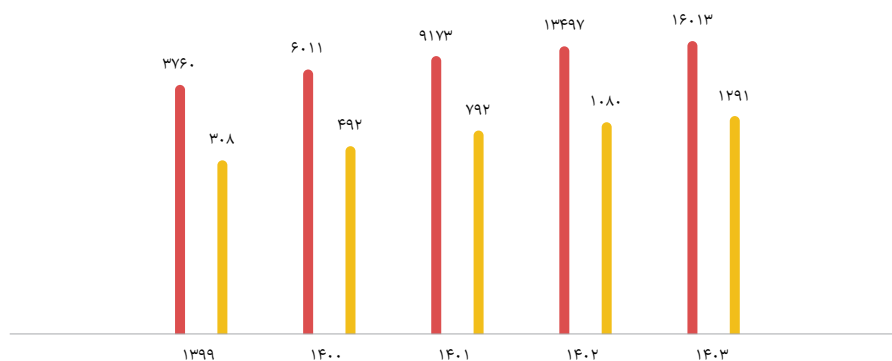
ارزش تولیدات

ارزش تولیدات صنایع فولاد و آلومینیوم در یک سال گذشته به ترتیب ۱۹ و ۲۰ درصد افزایش یافته است. ارزش تولیدات صنایع فولاد از ۸۲۰ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۶ به ۱۶۰۱۳ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۳ رسیده است. ارزش تولیدات صنایع آلومینیوم نیز از ۶۷ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۶ به ۱۲۹۱ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

ارزش تولیدات صنایع فولاد و آلومینیوم (هزار میلیارد ریال)

● آلومینیوم ● فولاد

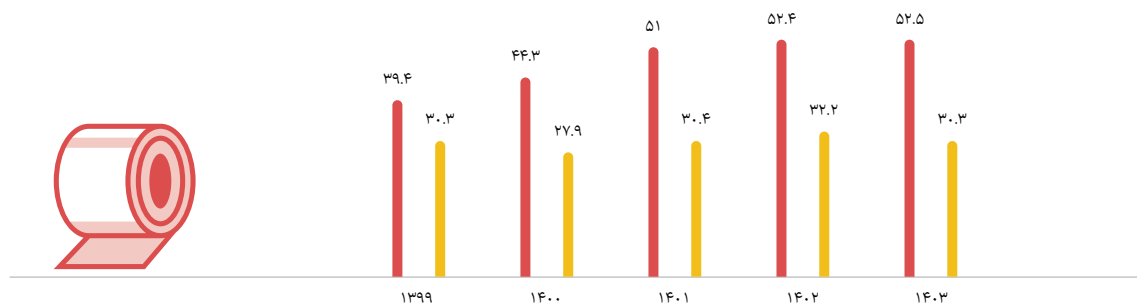

حجم تولیدات صنعت

حجم تولیدات فولاد خام در کشور از ۳۲.۲ میلیون تن در سال ۱۴۰۲ به ۳۰.۳ میلیون تن در سال ۱۴۰۳ رسیده است. در این مدت ظرفیت اسمی کارخانجات فولاد از ۵۲.۴ میلیون تن به ۵۲.۵ میلیون تن رسیده است.

ظرفیت اسمی و حجم تولید فولاد خام (میلیون تن)

● حجم تولید ● ظرفیت اسمی

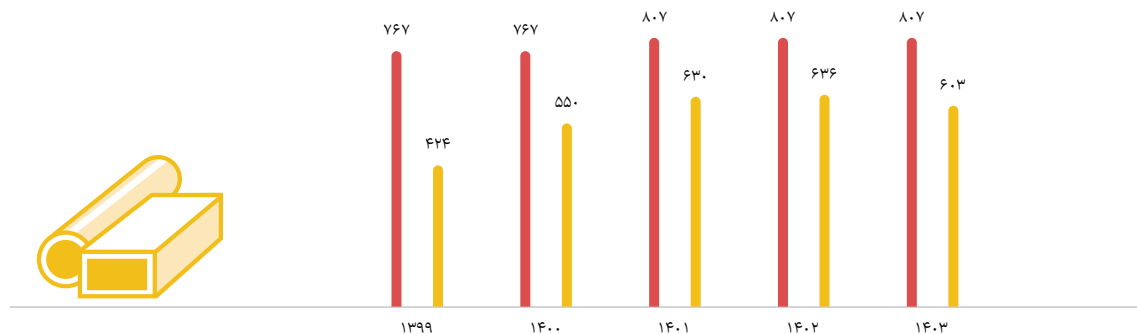

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

در سال‌های اخیر ظرفیت تولید صنایع آلومینیوم از ۴۲۷ هزار تن در سال ۱۳۹۷ به بیش از ۸۰۷ هزار تن در سال ۱۴۰۳ رسیده است. حجم تولیدات آلومینیوم اولیه نیز که در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۸ با افت همراه بود، پس از تأسیس کارخانجات جدید و افزایش ظرفیت تولید، در سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۲ حجم تولید افزایش یافت. این شاخص در سال ۱۴۰۳ حدود ۶ درصد کاهش یافت.

ظرفیت اسمی و حجم تولید آلومینیوم اولیه (هزار تن)

● حجم تولید ● ظرفیت اسمی

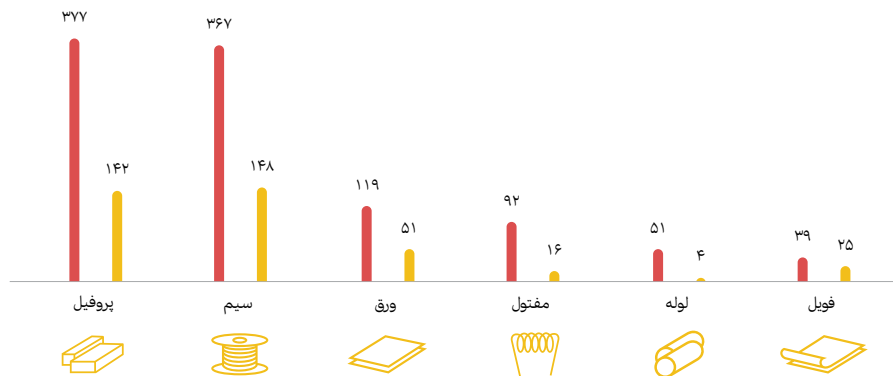
● طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

ظرفیت تولید به تفکیک محصولات

ظرفیت تولید محصولات آلومینیومی در کشور به بیش از یک میلیون تن می‌رسد. در حال حاضر تنها ۳۷ درصد از این ظرفیت فعال است. پروفیل، سیم و ورق آلومینیومی بیشترین سهم از تولیدات محصولات آلومینیومی را به خود اختصاص می‌دهند.

ظرفیت اسمی و حجم تولیدات محصولات آلومینیومی - ۱۳۹۹ (هزار تن)

● تولید ● ظرفیت

● طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

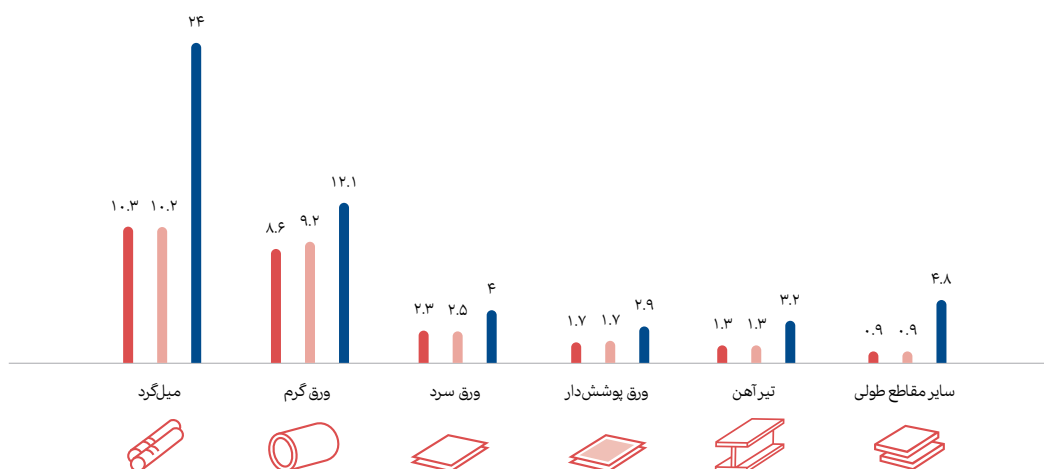

ظرفیت تولید
محصولات فولادی در سال ۱۴۰۳
به بیش از **۵۱ میلیون تن**
رسیده است.

حجم تولیدات محصولات فولادی از ۲۵.۱ میلیون تن در سال ۱۴۰۲ به ۲۵.۹ میلیون تن در سال ۱۴۰۳ رسیده است. میلگرد، ورق گرم و ورق سرد فولادی، اصلی‌ترین محصولات میانی تولیدی در صنایع فولاد محسوب می‌شوند.

ظرفیت اسمی و حجم تولیدات محصولات فولادی - ۱۴۰۳ (میلیون تن)

● ۱۴۰۲ ● ۱۴۰۳ ● ظرفیت

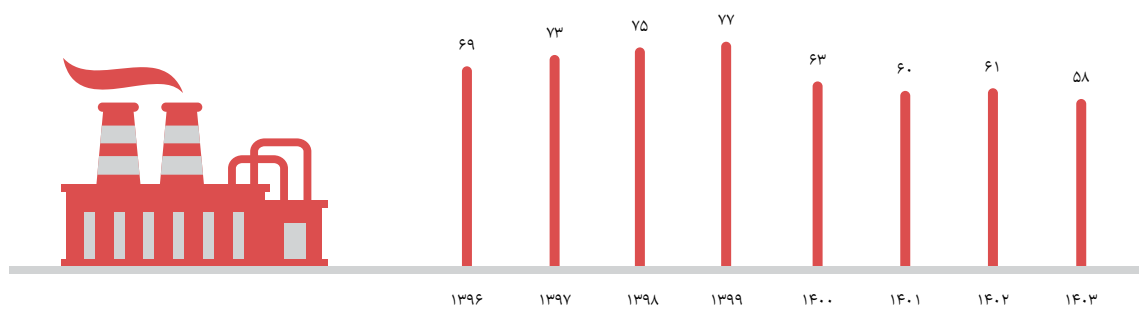

روند افزایش ظرفیت تولید در طول سال‌ها

در هفت سال اخیر، ظرفیت تولید فولاد خام در کشور بیش از ۶۵ درصد افزایش یافته است. تولید فولاد خام نیز در این دوره بیش از ۴۷ درصد افزایش یافته است.

ضریب بهره‌برداری از صنایع فولاد خام در سال ۱۴۰۰ با افتی ۱۴ درصدی به ۶۳ درصد رسیده بود. این شاخص در سال ۱۴۰۳ به ۵۸ درصد رسیده است. بحران انرژی و کاهش دسترسی به گاز طبیعی و برق باعث کاهش بهره‌برداری از واحدهای تولید فولاد خام شده است.

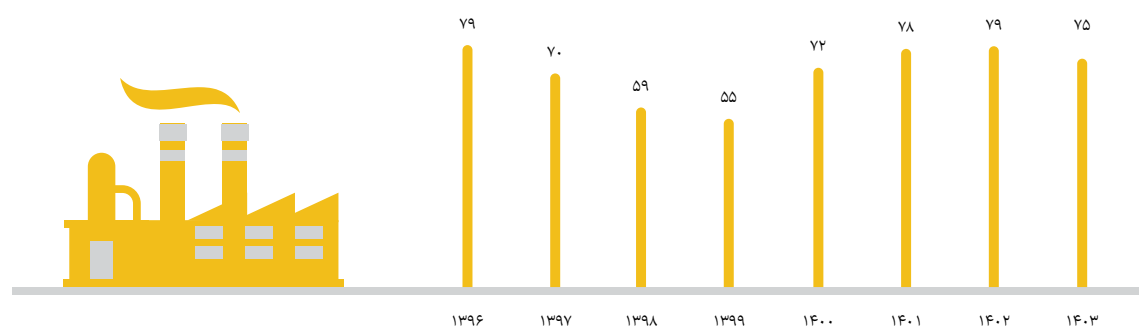
ضریب بهره‌برداری از ظرفیت واحدهای تولید فولاد خام (درصد)

• طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

با بهره‌برداری از واحدهای جدید تولید آلومینیوم اولیه، ضریب بهره‌برداری از کارخانه‌های آلومینیوم در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ کاهش یافت. این شاخص در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ روندی افزایشی را طی کرد اما در سال ۱۴۰۳ به ۷۵ درصد رسید.

ضریب بهره‌برداری از واحدهای تولید آلومینیوم اولیه (درصد)

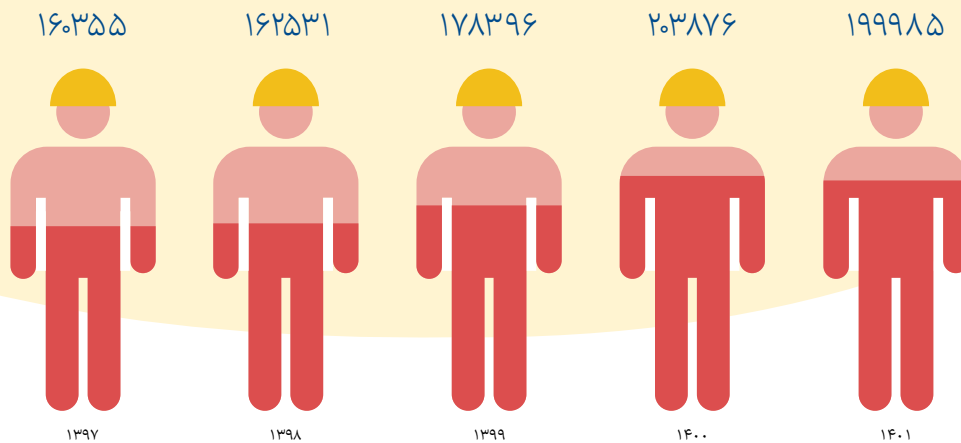
• طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

وضعیت نیروی کار

تعداد شاغلان صنایع فلزی کشور از ۱۶۰ هزار نفر در سال ۱۳۹۷ به ۲۰۰ هزار نفر در سال ۱۴۰۱ رسیده است.

تعداد کارکنان صنایع فلزات اساسی (نفر)

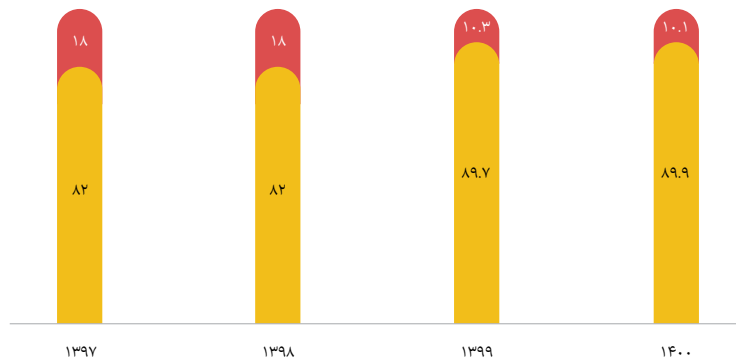

• طرح جامع آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی - مرکز آمار

صنایع فلزات پایه، بنا بر ماهیت تکنولوژی مورد استفاده خود جزء صنایع بزرگ مقیاس محسوب می‌شوند. در این صنایع ماشین‌آلات و مواد خام سهم بالایی از هزینه نگاه را تشکیل می‌دهند؛ بنابراین سهم نیروی کار از ارزش افزوده نهایی بسیار پایین است. در مقابل در صنایع ریخته‌گری، مهارت‌های فنی نیروهای متخصص بخش مهمی از ارزش افزوده تولیدی را به خود اختصاص می‌دهد. این سهم در ریخته‌گری فلزات غیرآهنی بیشتر است. سهم نیروی کار از ارزش افزوده در کل صنایع فلزی کشور از ۱۶ درصد در سال ۱۳۹۸ به ۱۱ درصد در سال ۱۴۰۱ رسیده است.

سهم نیروی کار و سرمایه از ارزش افزوده تولیدی (درصد)

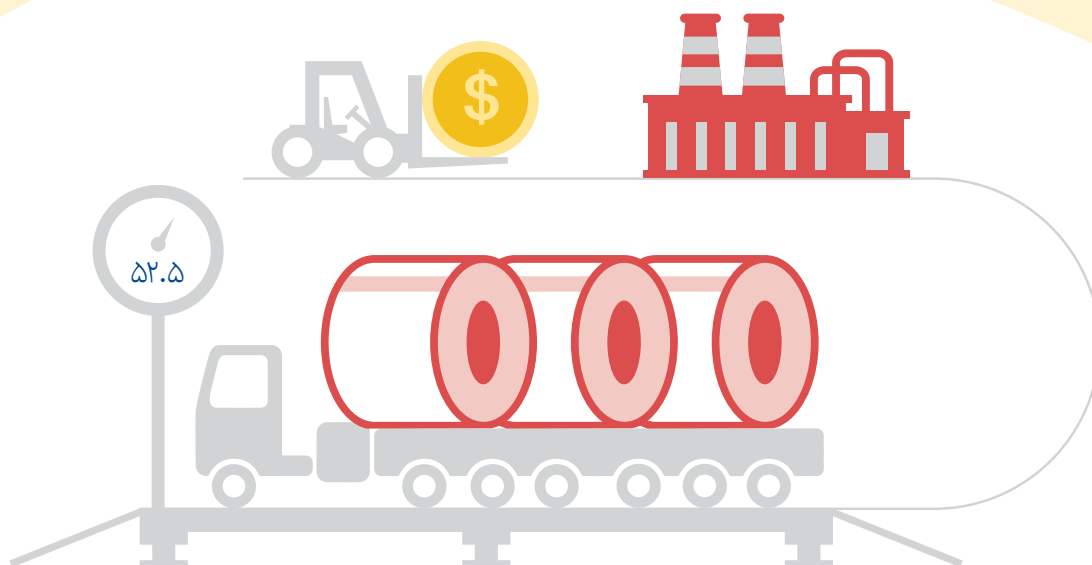
• نیروی کار • سرمایه

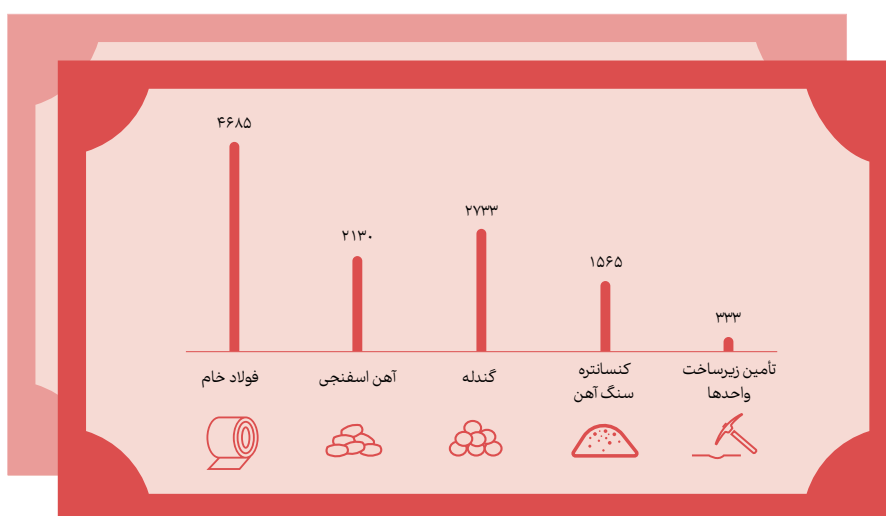
• طرح جامع آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی - مرکز آمار

تحلیل روند سرمایه‌گذاری

در دهه اخیر سرمایه‌گذاری قابل‌ملاحظه‌ای در صنایع فولاد کشور انجام شده است. ظرفیت تولید در این مدت از ۲۲.۵ میلیون تن به بیش از ۵۲.۵ میلیون تن رسیده است.

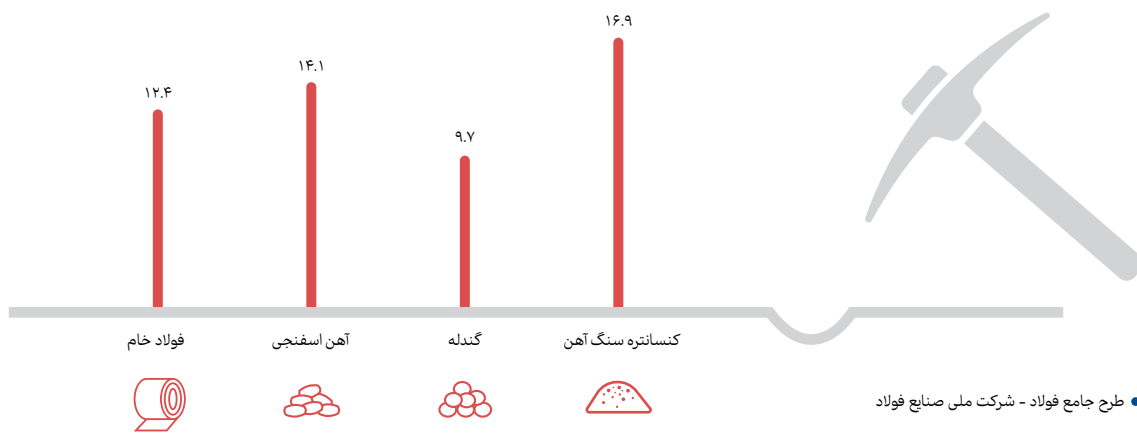
ارزش سرمایه‌گذاری محقق شده در طرح‌های فولادی - ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۰ (میلیون یورو)

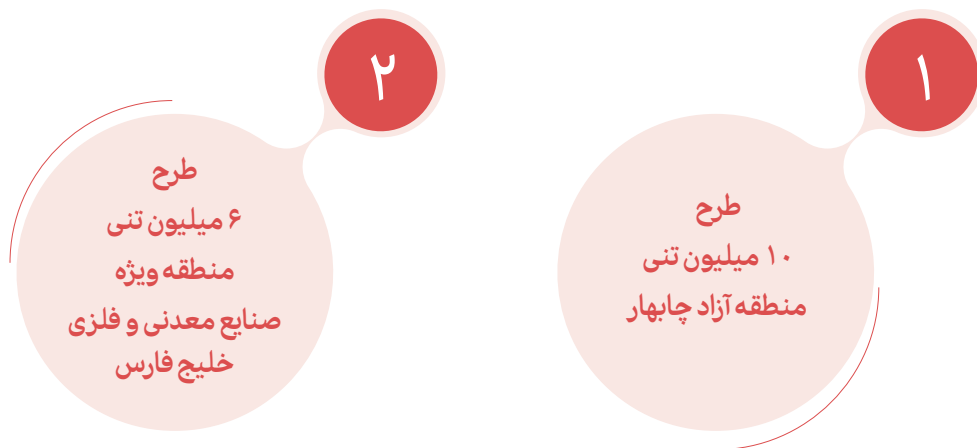
طرح‌های در دست اجرا

سرمایه‌گذاری در صنعت فولاد از اوایل دهه گذشته و با هدف افزایش ظرفیت تولید فولاد خام به ۵۵ میلیون تن در افق ۱۴۰۴ انجام شده است. طرح‌های در دست اجرا قابل تحقق در این افق شامل طرح‌هایی است که از منابع مالی مشخص، زیرساخت لازم و تأمین مواد اولیه برای راه‌اندازی برخوردار هستند.

طرح‌های در دست اجرای قابل تحقق زنجیره فولاد (میلیون تن)

علاوه بر طرح‌های مذکور، دو طرح صنعتی تولید فولاد خام به ظرفیت ۱۶ میلیون تن در سواحل جنوبی کشور تعریف شده‌اند:

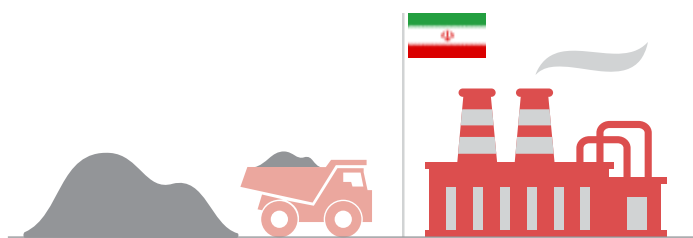

این طرح نیز توسط کنسرسیومی از تولیدکنندگان برتر صنایع فولاد در حال اجرا است.

کنسرسیومی متشکل از چهار شرکت برتر صنایع فولاد در این طرح سرمایه‌گذاری کرده‌اند. این طرح در حال حاضر در مرحله مطالعات جامع است. باتوجه به کمبود مواد اولیه مورد نیاز، طرح خرید معدنی در استرالیا برای این واحد صنعتی، پیش‌بینی شده است.

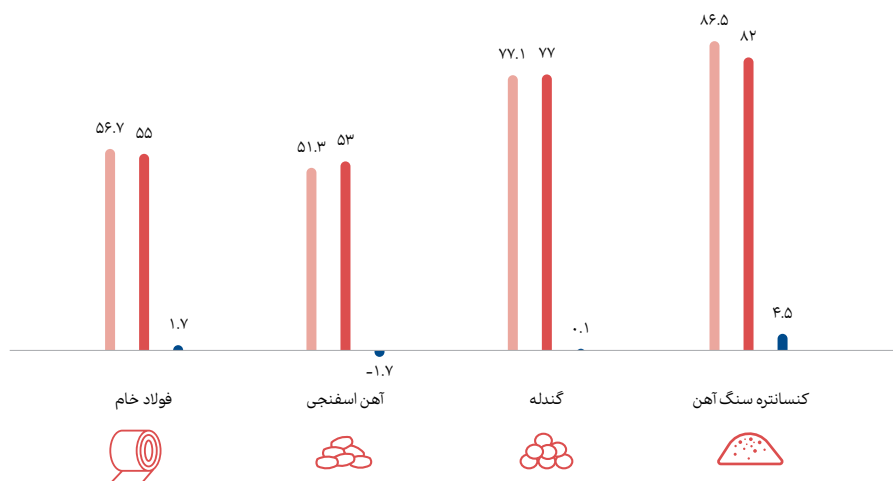

هدفگذاری طرح جامع صنایع فولاد شامل تأمین تمامی زنجیره تأمین از معادن سنگ آهن تا تولید فولاد خام می‌شود. طرح‌های در دست اجرای قابل تحقق، ظرفیت لازم برای رسیدن به اهداف طرح جامع در سه مرحله تولید کنسانتره سنگ آهن، گندله و فولاد خام را تأمین خواهد کرد. در این بین ظرفیت تولید آهن اسفنجی با کمبودی ۱.۷ میلیون تنی در این افق روبه‌رو خواهد شد.

برآورد ظرفیت تولید و نیاز زنجیره تولید در افق ۱۴۰۴ (میلیون تن)

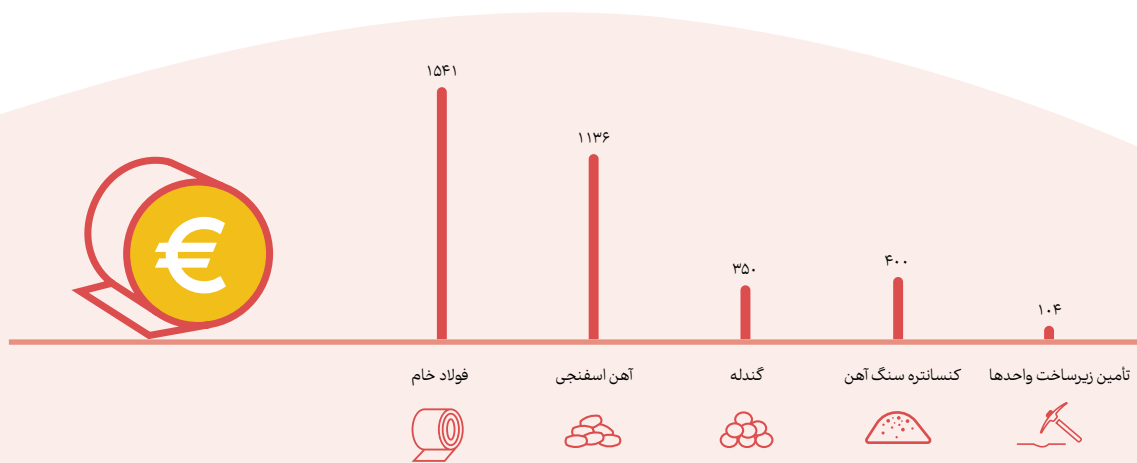
● کمبود/مازاد ● نیاز در زنجیره برای تکمیل ● ظرفیت در افق ۱۴۰۴

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

سرمایه موردنیاز برای افزایش ظرفیت صنایع آهن و فولاد (۵۵ میلیون تن) بالغ بر ۱۱.۵ میلیارد دلار خواهد بود. این سرمایه‌گذاری شامل ۳.۵ میلیارد دلار جهت تکمیل زنجیره تولید و ۸ میلیارد دلار جهت تأمین زیرساخت لازم برای این طرح‌ها است. طرح‌های کارخانه‌های تولید فولاد خام و آهن اسفنجی ۷۵ درصد از سرمایه ۳.۵ میلیاردی موردنیاز را به خود اختصاص می‌دهند. تکمیل زنجیره تأمین در مرحله کنسانتره سنگ آهن و گندله تنها نیازمند ۵۰۰ میلیون دلار است.

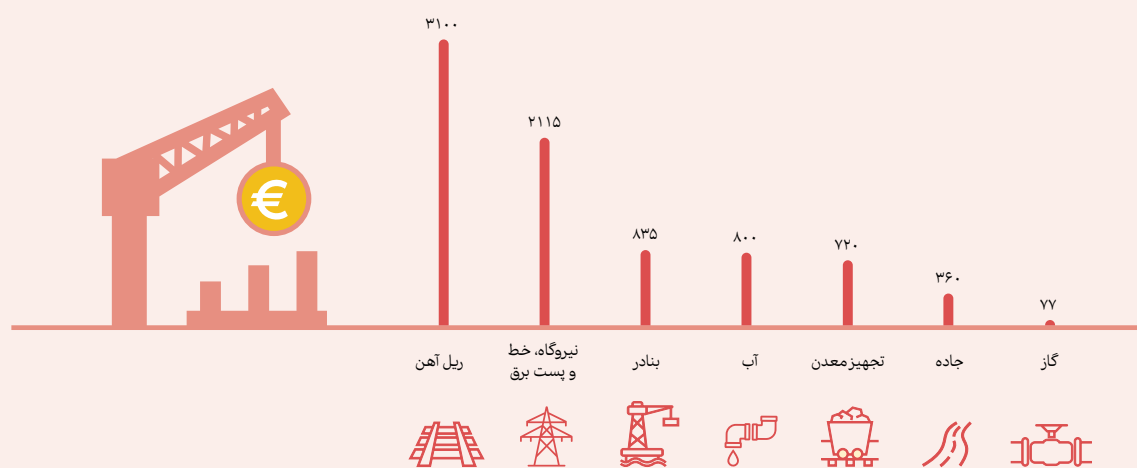
سرمایه‌گذاری موردنیاز برای تکمیل زنجیره تولید فولاد خام در افق ۱۴۰۴ (میلیون یورو)

• طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

سرمایه‌گذاری موردنیاز در ریل آهن و زنجیره تأمین برق، ۶۵ درصد از سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های صنایع فولاد را تشکیل می‌دهند. در این میان سرمایه‌گذاری برای تأمین آب موردنیاز صنایع فولاد حیاتی خواهد بود.

سرمایه‌گذاری موردنیاز در زیرساخت‌ها برای تکمیل زنجیره تولید فولاد خام - افق ۱۴۰۴ (میلیون یورو)

• طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

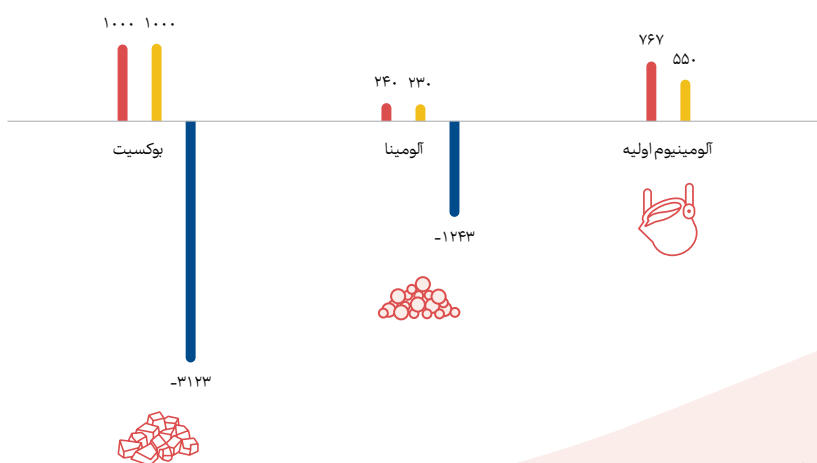
آلومینیوم

زنجیره تولید صنایع آلومینیوم باتوجه به کمبود منابع معدنی بوکسیت، نیازمند واردات این ماده معدنی یا فرآورده میانی این زنجیره، یعنی آلومینا است.

در حال حاضر اکثر ظرفیت تولید معادن بوکسیت و کارخانه‌های آلومینا کشور در حال بهره‌برداری است؛ بنابراین طرح‌های تولید آلومینا در کشور در گرو واردات بوکسیت خواهد بود.

موازنه عرضه و تقاضای زنجیره بالادست آلومینیوم - ۱۴۰۰ (هزار تن)

● کمبود/مازاد ● تولید ● ظرفیت

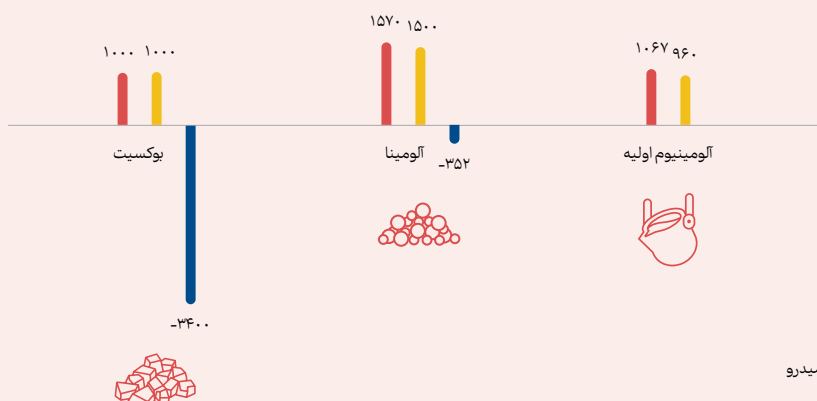
● طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

سرمایه‌گذاری و افزایش ظرفیت در صنایع آلومینیوم به دو گروه صنایع بالادستی آلومینیوم (بوکسیت، آلومینا و آلومینیوم اولیه) و صنایع پایین‌دستی آلومینیوم (پروفیل، سیم و غیره) تقسیم می‌شود. باتوجه به امکانات موجود در کشور و طرح‌های در دست اجرا، افزایش ظرفیت منابع بوکسیت در آینده محقق نخواهد شد.

طرح‌هایی برای افزایش ظرفیت تولید آلومینا و آلومینیوم در افاق ۱۴۰۹ وجود دارد. بر این اساس در صورت بهره‌برداری از این طرح‌ها ظرفیت تولید آلومینا از ۲۴۰ هزار تن به ۱۵۷۰ هزار تن خواهد رسید. همچنین ظرفیت تولید آلومینیوم اولیه از ۷۶۷ تن در سال ۱۴۰۰ به ۱۰۶۷ هزار تن در سال ۱۴۰۹ خواهد رسید.

موازنه عرضه و تقاضای زنجیره بالادست آلومینیوم - ۱۴۰۹ (هزار تن)

● کمبود/مازاد ● تولید ● ظرفیت

● طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

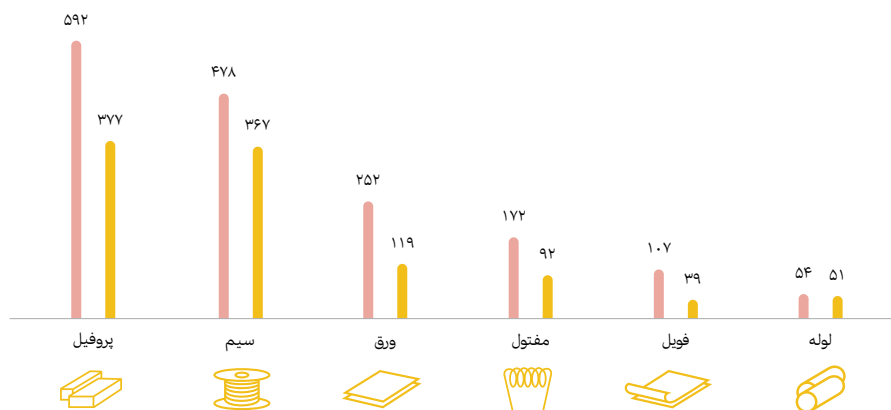
طرح‌های در دست اجرا
صنایع پایین دست آلومینیوم در افاق ۱۴۰۵
ظرفیت تولید محصولات میانی آلومینیوم را
از ۱۰۴۶ هزار تن به ۱۶۵۵ هزار تن
افزایش خواهد داد.

طرح‌های در دست اجرا صنایع پایین دست آلومینیوم در افاق ۱۴۰۵ ظرفیت تولید محصولات میانی آلومینیوم را از ۱۰۴۶ هزار تن به ۱۶۵۵ هزار تن افزایش خواهد داد.

برآورد ظرفیت تولید محصولات آلومینیوم در افاق ۱۴۰۵ (هزار تن)

● ظرفیت موجود ۱۴۰۵

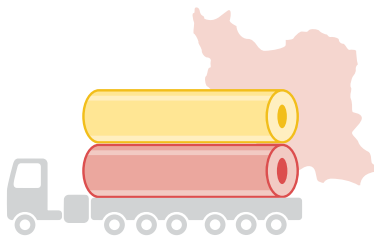
چشم‌انداز بازار از منظر فعالان صنایع فلزی

ریسک‌ها

شرکت‌های فعال به رتبه‌بندی ریسک‌های فعالیت‌های صنعتی خود نیز می‌پردازند. در این قسمت به ترتیب مهم‌ترین ریسک‌های شرکت‌های صنایع فلزات پایه مورد بررسی قرار خواهند گرفت:

ریسک‌های تجاری

کاهش مصرف داخلی فولاد و آلومینیوم در سال ۱۴۰۰ باعث افزایش وابستگی فعالان این صنایع به بازارهای صادراتی است. تغییر و عدم اطمینان در زمینه تعرفه‌های گمرکی و همچنین چالش‌های تجارت در شرایط تحریم‌های بین‌المللی باعث افزایش ریسک‌های تجاری در این صنایع شده است.

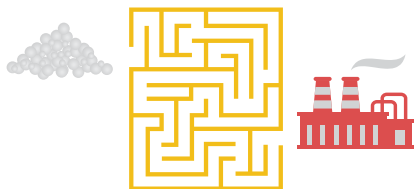
نرخ ارز

صنایع فلزی کشور نیازمند واردات مواد اولیه و ماشین‌آلات وارداتی است؛ بنابراین افزایش نرخ ارز باعث افزایش هزینه‌ها و قیمت تمام‌شده محصولات فلزی در کشور خواهد شد. این مهم امکان کاهش مصرف داخلی و در نتیجه کاهش سودآوری شرکت‌های صنایع فلزی را در پی خواهد داشت.

ماده اولیه و انرژی

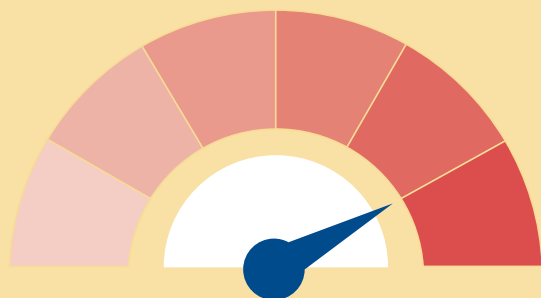
تولید محصولات هم‌چون آلومینیوم در کشور درگرو واردات مواد اولیه (آلومینا و بوکسیت) است. افزایش نرخ ارز و تحریم‌های بین‌المللی، چالش‌های اصلی تأمین مواد اولیه به شمار می‌روند. علاوه بر این باتوجه‌به بحران انرژی در کشور، تأمین سوخت و برق موردنیاز برای صنایع فلزی با چالش روبه‌رو خواهد بود. از طرف دیگر تأمین انرژی ارزان‌قیمت یکی از کلیدی‌ترین مزایای صنایع فلزی در ایران محسوب می‌شود. افزایش قیمت حامل‌های انرژی سودآوری این شرکت‌ها را در معرض خطر قرار خواهد داد.

سایر ریسک‌ها

تأمین مالی طرح‌های در دست اجرا، ادامه تحریم‌های بین‌المللی و نرخ بهره بانکی کشور از دیگر ریسک‌های مهمی هستند که تصمیم‌گیری فعالان صنایع فلزی کشور را تحت تأثیر قرار خواهد داد.

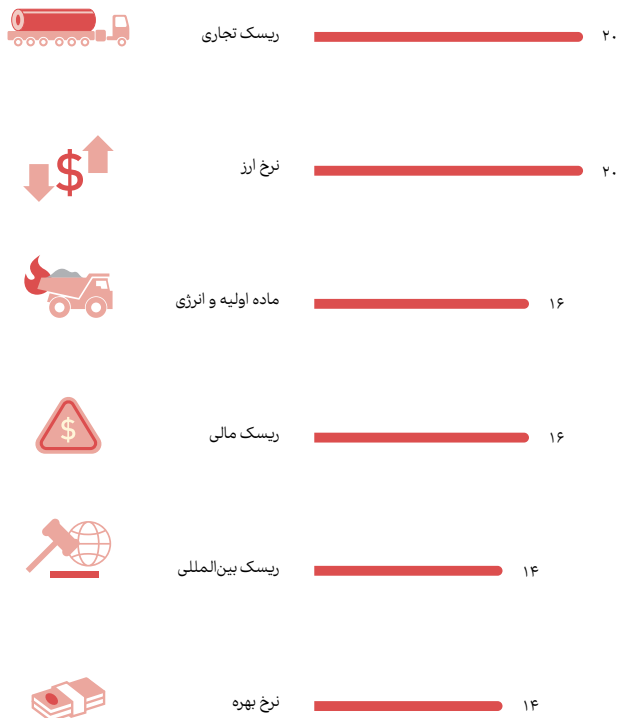

امتیاز ریسک

با تحلیل محتوای گزارش شرکت‌های بورسی، میزان اثرگذاری و اهمیت ریسک‌های مختلف در صنایع فلزی رتبه‌بندی و امتیازدهی شده است.^۱

ریسک‌های اصلی فعالان صنایع فلزی (نمره ریسک)

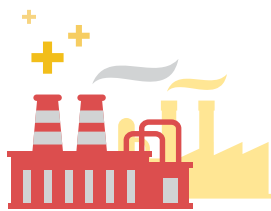

● گزارش مدیریت تفسیری شرکت‌های بورسی - سامانه کدال

۱. در مرحله اول با توجه به ترتیب اهمیت ریسک عوامل مختلف در هر شرکت بورسی، هر عامل امتیازی می‌گیرد؛ در مرحله بعد امتیازدهی عوامل مختلف در تمامی شرکت‌های بورسی جمع می‌شود. در نهایت امتیازات به‌دست آمده نرمالایز شده و سهم (درصد) هر عامل در قالب امتیاز از ۱۰۰ بین عوامل مختلف تقسیم می‌شود.

استراتژی‌ها

شرکت‌های فعال در بورس اهم فعالیت‌های خود برای آینده میان‌مدت را اعلام می‌کنند؛ این برنامه‌ریزی‌ها می‌تواند به‌عنوان راهنما برای پیش‌بینی آینده این صنعت مورداستفاده قرارگیرد. راهبردهای شرکت‌های بورسی صنایع فلزات پایه منتخب در محورهای مختلف به شرح زیر است:

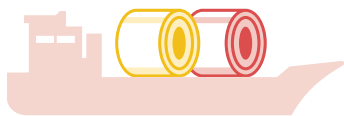
افزایش تولید

بهره‌گیری از ظرفیت تولید موجود در کشور، اصلی‌ترین استراتژی فعالان این صنعت ارزیابی می‌شود. در سال‌های گذشته سرمایه‌گذاری‌های کلانی در صنایع فولاد و آلومینیوم کشور انجام شده است. بهره‌برداری از این طرح‌ها در گرو کشف بازارهای جدید و افزایش فروش در بازارهای موجود است.

بازار داخلی

افزایش فروش محصولات در بازار داخلی و یافتن مشتریان جدید یکی از اصلی‌ترین استراتژی‌های فعالان صنعت است.

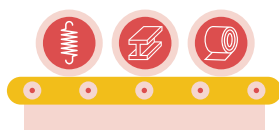
صادرات

باتوجه به رکود صنایع پایین‌دستی فلزات اساسی و کاهش مصرف داخلی این محصولات، کشف بازارهای صادراتی جدید، اصلی‌ترین راه برای حفظ سودآوری صنایع فلزی محسوب می‌شود.

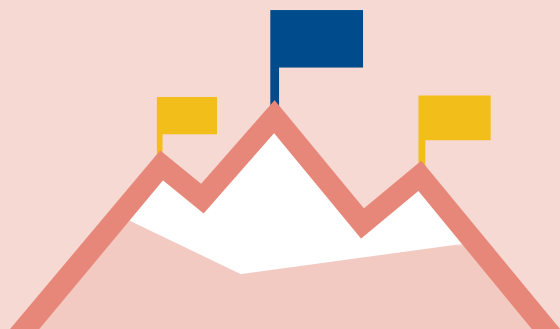
تکمیل زنجیره تولید

صنایع فلزی شامل زنجیره تولیدی طولانی از معدن تا محصولات کاربردی است. تکمیل زنجیره بالادستی و پایین‌دستی از اهداف مشترک فعالان این صنعت است.

سایر استراتژی‌های غالب

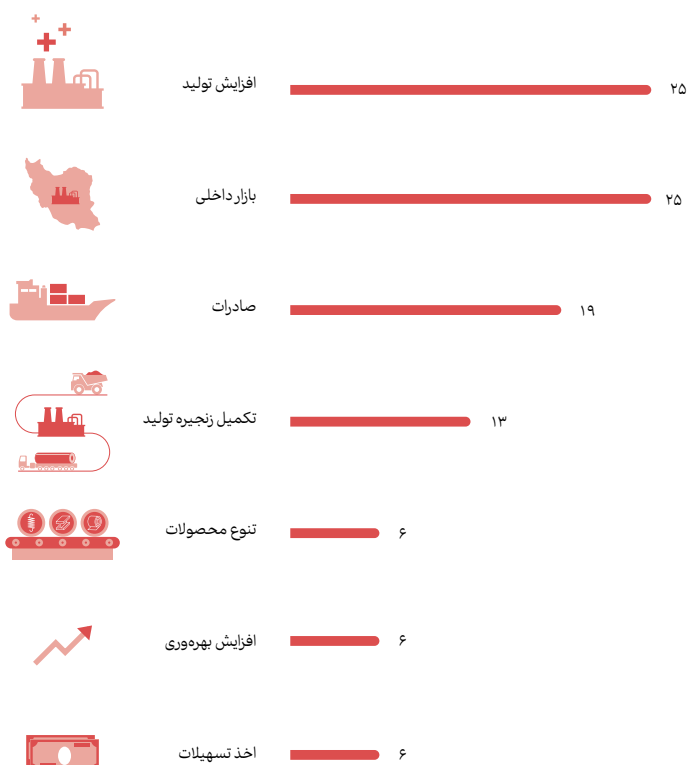
تنوع محصولات، افزایش بهره‌وری تولید و تأمین مالی از طریق اخذ تسهیلات بانکی دیگر استراتژی‌های اصلی فعالان صنایع فلزی محسوب می‌شوند.

امتیاز استراتژی شرکت‌ها

با تحلیل محتوای گزارش‌های شرکت‌های بورسی، راهبردهای اصلی شرکت‌های بورسی فعال در صنایع فلزات رتبه‌بندی و امتیازدهی شده است.^۱

استراتژی‌های اصلی فعالان صنایع فلزی (نمره استراتژی)

● گزارش مدیریت تفسیری شرکت‌های بورسی - سامانه کدال

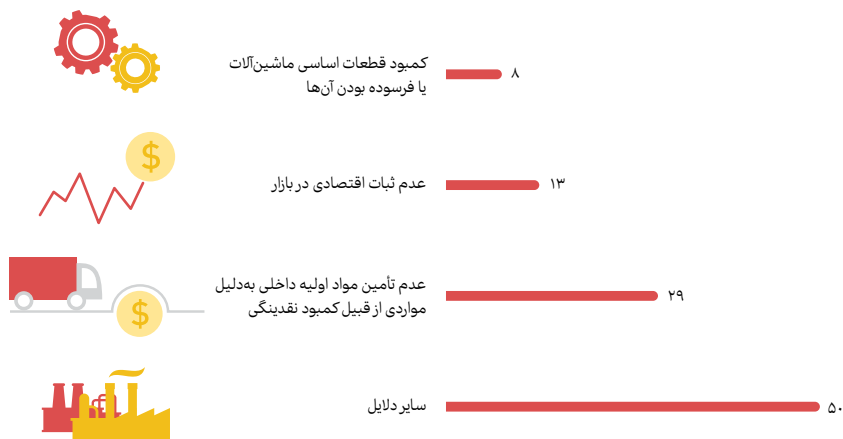
۱. در مرحله اول با توجه به ترتیب اهمیت استراتژی‌های مختلف در هر شرکت بورسی، هر استراتژی امتیازی می‌گیرد؛ در مرحله بعد استراتژی‌های مختلف در تمامی شرکت‌های بورسی جمع می‌شود. در نهایت امتیازات به‌دست آمده نرمالایز شده و سهم (درصد) هر عامل در قالب امتیاز از ۱۰۰ بین استراتژی‌های مختلف تقسیم می‌شود.

علل غیرفعال شدن کارگاه‌ها

بر اساس اطلاعات به دست آمده از طرح آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی توسط مرکز آمار ایران، دلایل غیرفعال شدن کارگاه‌های هر صنعت مورد بررسی قرار گرفته است. طبق نمونه آماری این طرح از میان ۱۱۱۳ کارگاه مورد بررسی ۷۲ کارگاه معادل ۶.۵ درصد از کل کارگاه‌ها در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ غیرفعال شده است.

فعالان صنعت "عدم تأمین مواد اولیه" را به عنوان رایج‌ترین دلیل توقف فعالیت کارگاه‌ها ابزار کرده‌اند. "عدم ثبات اقتصادی در بازار" و "کمبود قطعات اصلی ماشین‌آلات یا فرسوده بودن آنها" در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

سهم عوامل مختلف در عدم فعالیت واحدهای صنایع فلزات اساسی - ۱۴۰۲ (درصد)

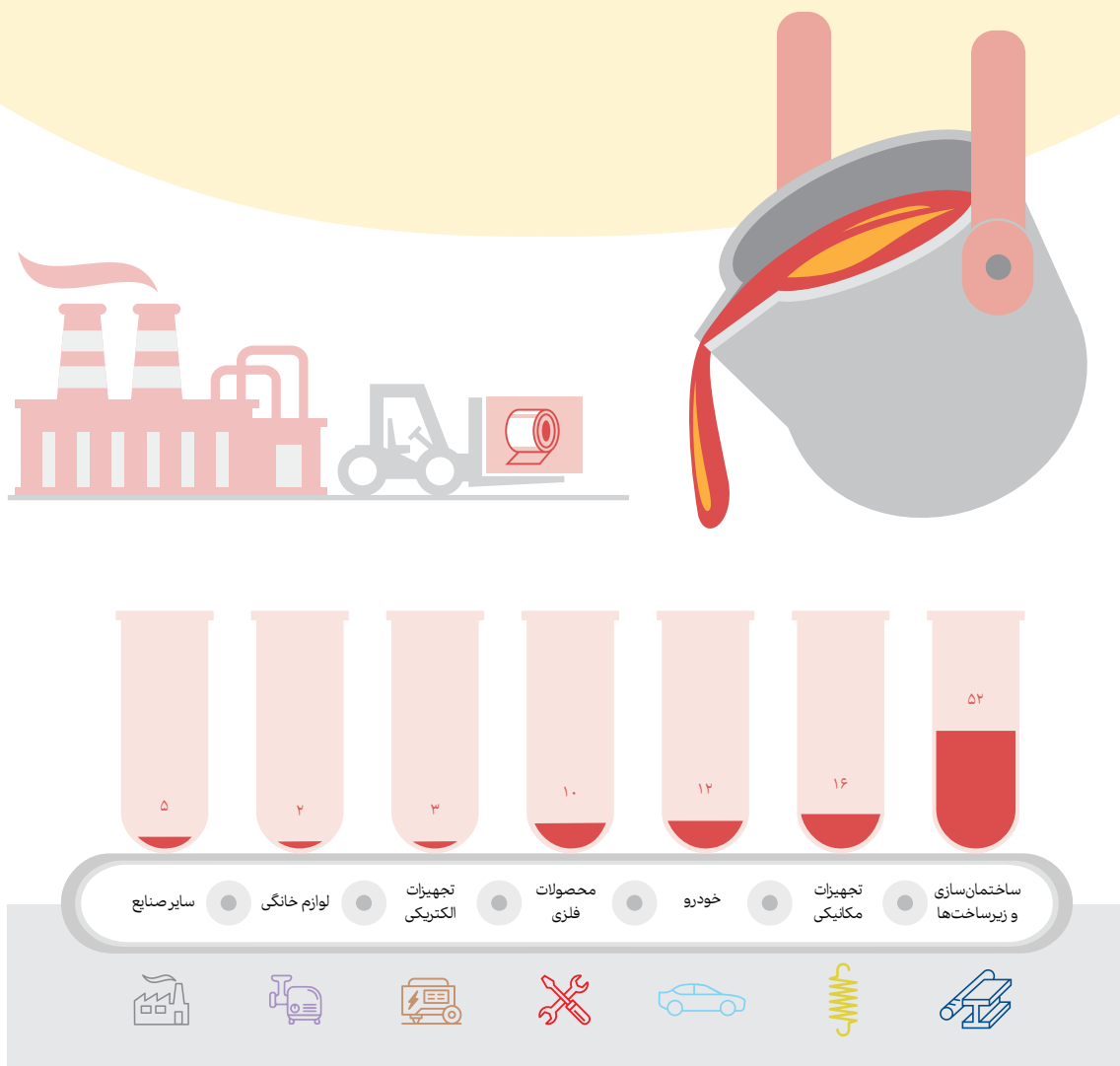

بازار داخلی صنایع فولاد و آلومینیوم

تفکیک به صنایع

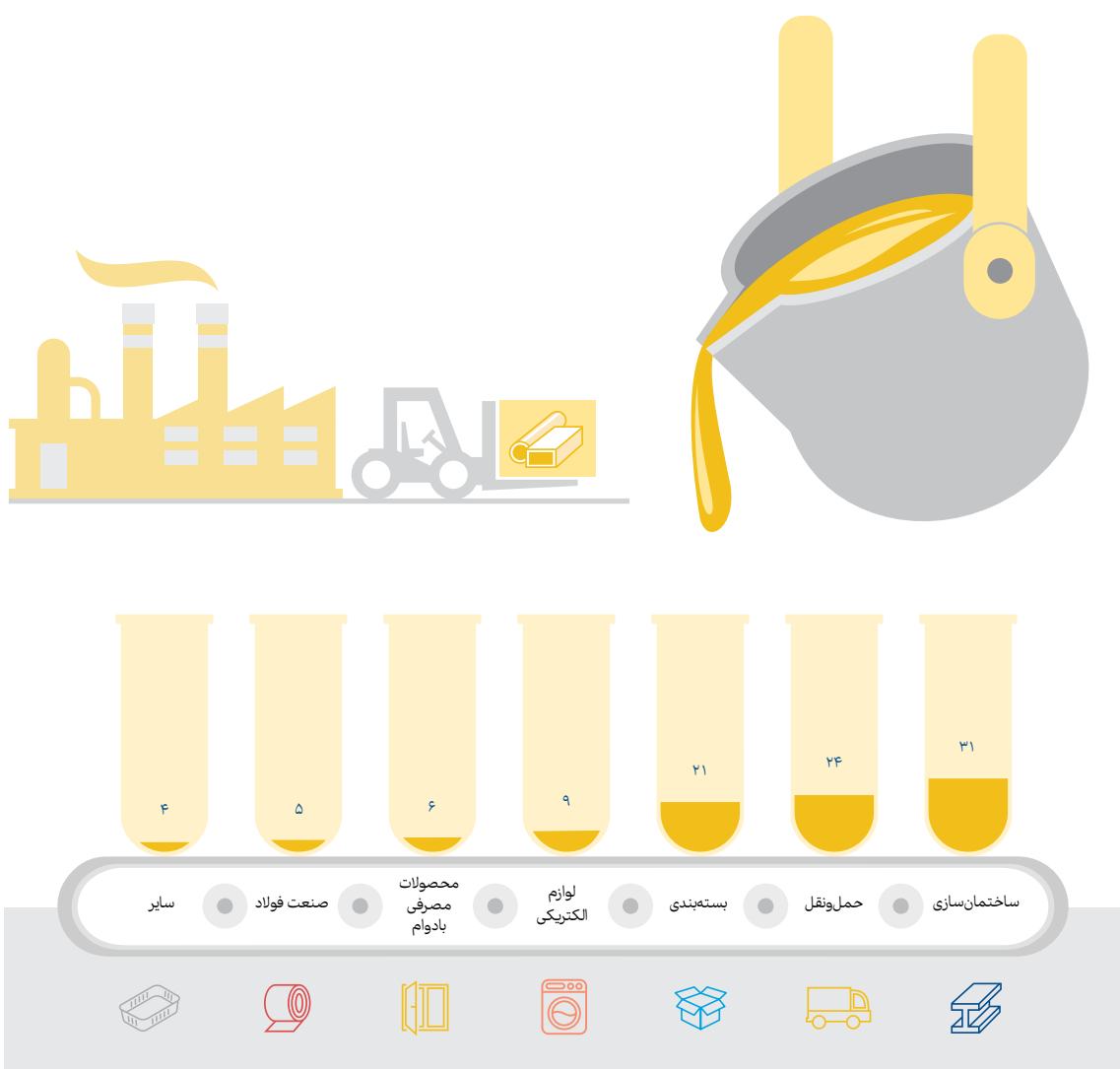
صنایع فلزی جزء صنایع پیشران کشور محسوب می‌شوند. افزایش تولیدات در این صنایع امکان توسعه و پیشرفت سایر صنایع پایین‌دستی مانند ساخت‌وساز و اتومبیل‌سازی را فراهم می‌کند. در حال حاضر محصولات فولادی تولیدی در کشور به طور عمده در صنایع ساختمان‌سازی، سدسازی و راه‌سازی و سایر زیرساخت‌های اساسی مورد استفاده قرار می‌گیرد. صنایع ساخت تجهیزات مکانیکی، خودرو و محصولات فلزی دیگر، صنایع پرمصرف فولاد محسوب می‌شوند.

سهم صنایع مختلف از مصرف محصولات فولادی - ۱۴۰۱ (درصد)

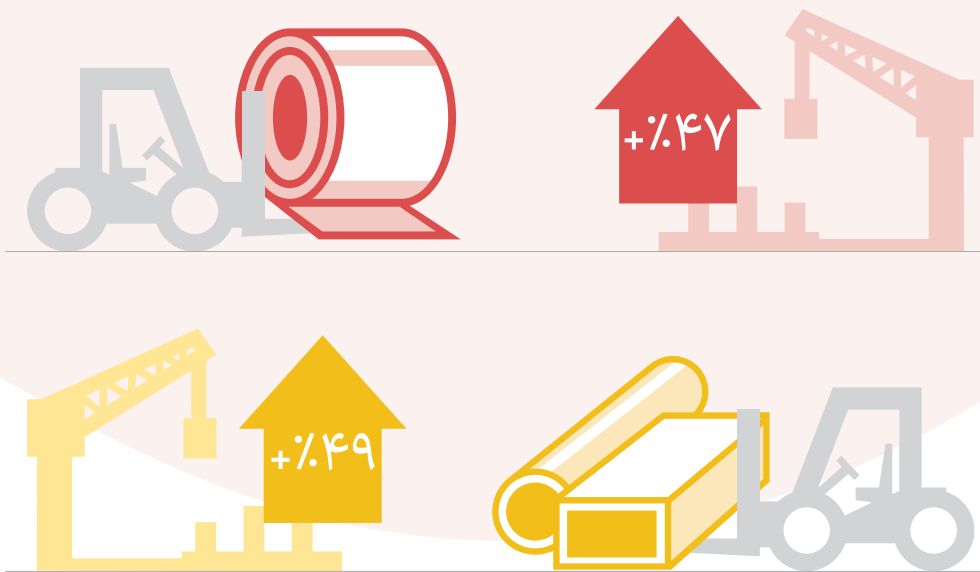
محصولات آلومینیوم به‌طور عمده در صنایع ساختمان‌سازی، حمل‌ونقل و بسته‌بندی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

سهم صنایع مختلف از مصرف محصولات آلومینیوم - ۱۳۹۹ (درصد)

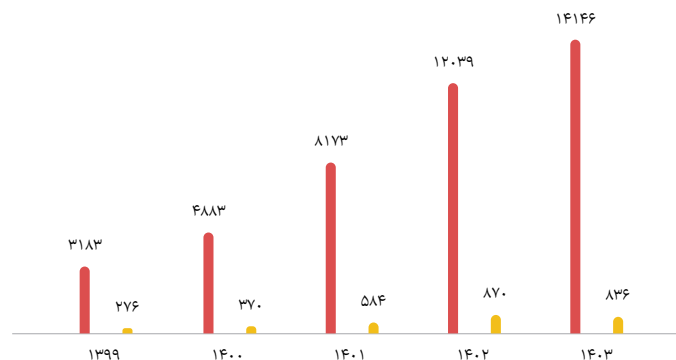
ارزش مصرف سال‌های گذشته

ارزش مصرف محصولات فولادی و آلومینیومی در کشور در یک سال گذشته به ترتیب **۴۷٪** و **۴۹٪** افزایش یافته است.

ارزش بازار داخلی فولاد و آلومینیوم (هزار میلیارد ریال)

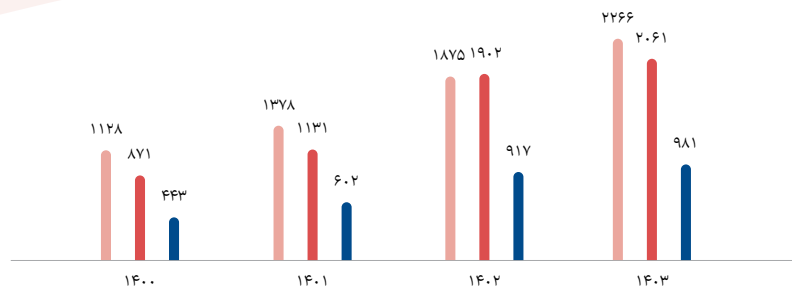
● آلومینیوم ● فولاد

عرضه محصولات فولادی در بورس کالا به یکی از راه‌های اصلی فروش این محصولات در بازار داخلی تبدیل شده است. ارزش معاملات انواع محصولات فولادی در سال ۱۴۰۳ بیش از ۱۳ درصد رشد کرده است.

ارزش مبادلات فولاد خام و انواع محصولات فولادی در بورس کالا (هزار میلیارد ریال)

● مقاطع طولی ● فولاد خام ● مقاطع مسطح

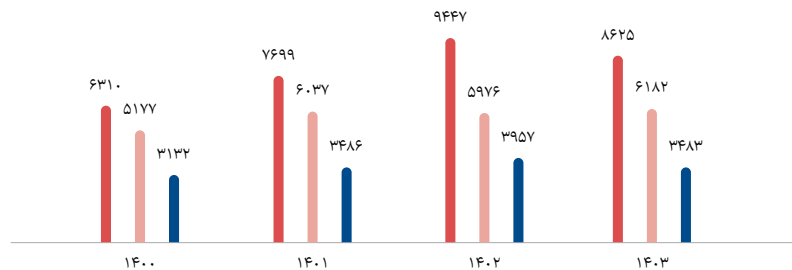

● محاسبات مشاور

در سال‌های گذشته سهم بورس کالا از مبادلات فلزات اساسی افزایش یافته است. در بین سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ نسبت فولاد خام مبادله شده در بورس کالا از کل فولاد خام تولیدی در کشور از ۲۳ درصد به ۲۹ درصد رسیده است. حجم مبادله فولاد خام و مقاطع فولادی طولی در سال ۱۴۰۳ به ترتیب ۹ و ۱۲ درصد نسبت به سال پیش از آن کاهش یافته است. در مقابل در همین بازه زمانی حجم مبادلات مقاطع فولادی مسطح ۳ درصد افزایش یافته است.

عرضه و تقاضای محصولات فولادی در بورس کالا (هزار تن)

● مقاطع طولی ● مقاطع مسطح ● فولاد خام

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

مبادله آلومینیوم و محصولات آن در بورس کالا

شمش آلومینیوم اصلی‌ترین محصول آلومینیومی است که در بورس کالا مبادله می‌شود. مقدار بسیار کمتری آلومینا و هیدروکسید آلومینیوم نیز در بازار مبادله می‌شود.

ارزش مبادلات آلومینیوم خام و مواد اولیه در بورس کالا (هزار میلیارد ریال)

● هیدروکسید آلومینیوم ● آلومینا ● آلومینیوم اولیه

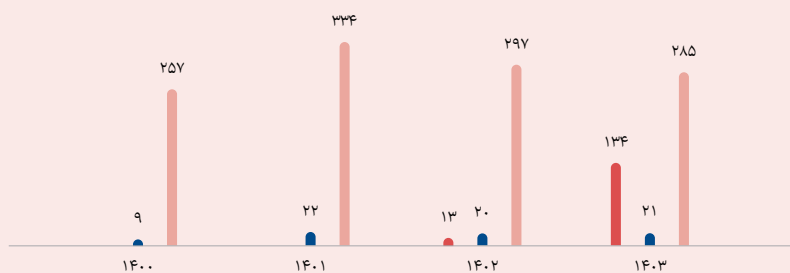

● محاسبات مشاور

در سال‌های اخیر سهم مبادلات بورس از تولیدات آلومینیوم اولیه به ۵۰ درصد رسیده است. بنابراین بازار بورس کالا اصلی‌ترین مرکز مبادله و تعیین قیمت این فلز اساسی محسوب می‌شود. حجم آلومینای مبادله شده در بورس کالا از ۱۳ هزار تن در سال ۱۴۰۲ به بیش از ۱۳۴ هزار تن در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

عرضه و تقاضای آلومینیوم خام و مواد اولیه در بورس کالا (هزار تن)

● هیدروکسید آلومینیوم ● آلومینا ● آلومینیوم اولیه

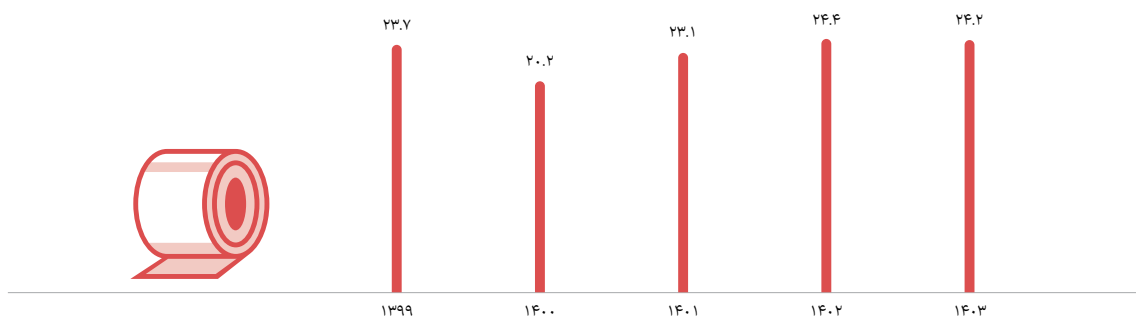
● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

حجم مصرف سال‌های گذشته

حجم مصرف داخلی فولاد و محصولات فولادی از ۲۳.۷ میلیون تن در سال ۱۳۹۹ به ۲۰.۲ میلیون تن در سال ۱۴۰۰ رسیده بود. این شاخص در سال ۱۴۰۲ به ۲۴.۴ میلیون تن و در سال ۱۴۰۳ به ۲۴.۲ میلیون تن رسیده است.

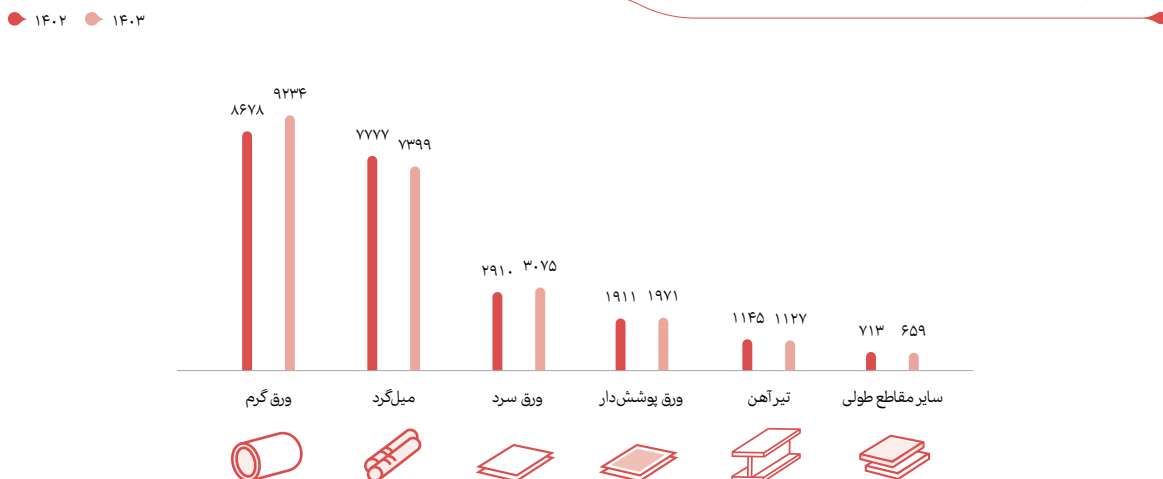
مصرف ظاهری (مصرف واقعی و انبار) فولاد و محصولات فولادی (میلیون تن)

محاسبات مشاور

مصرف ظاهری (مصرف واقعی و انبار) محصولات فولادی از ۲۰.۷ میلیون تن در سال ۱۴۰۱ به ۲۳.۵ میلیون تن در سال ۱۴۰۳ رسیده است. در سال گذشته مصرف ظاهری مقاطع تخت "ورق سرد" و "ورق گرم" ۶ درصد و "ورق گالوانیزه" ۳ درصد افزایش یافته است. در مقابل مصرف ظاهری مقاطع طولی مثل میل‌گرد و تیرآهن و سایر مقاطع طولی به ترتیب ۵ و ۲ و ۸ درصد کاهش یافته است.

حجم مصرف ظاهری محصولات فولادی (هزار تن)

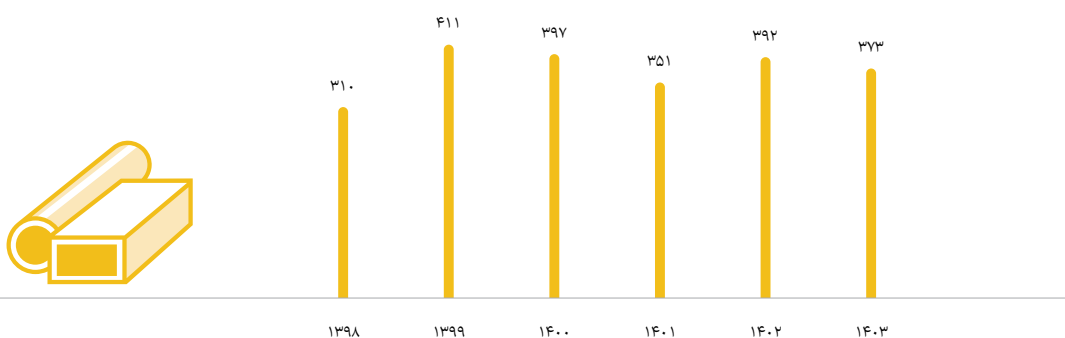

انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران

مصرف داخلی آلومینیوم در کشور در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ روندی نزولی را طی کرد و به ۳۵۱ هزارتن در سال ۱۴۰۱ رسید. در سال ۱۴۰۲ مجدداً مصرف داخلی افزایش یافت و به ۳۹۲ هزارتن در سال رسید. این شاخص در سال ۱۴۰۳ با کاهشی ۵ درصدی به ۳۷۳ هزارتن رسیده است.

مصرف ظاهری (مصرف واقعی و انبار) آلومینیوم و محصولات آن (هزارتن)

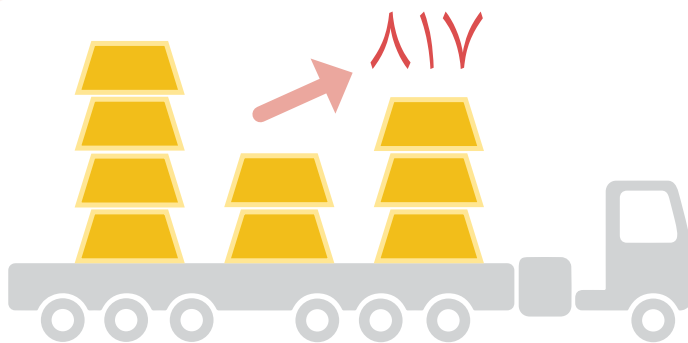

صادرات و واردات

ارزش صادرات محصولات

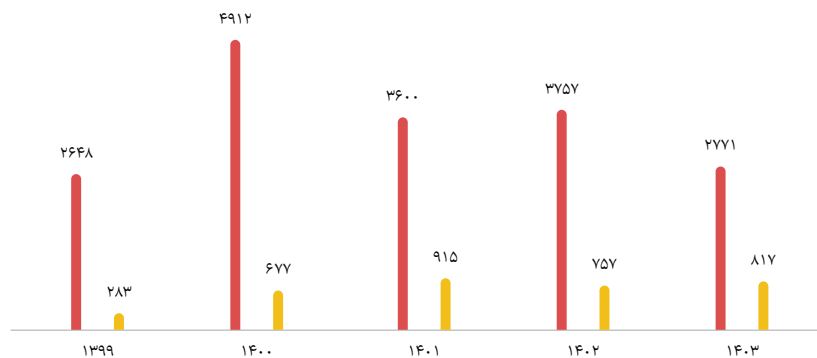
ارزش صادرات فولاد طی سه سال اخیر روندی کاهشی داشته است و از ۴۹۱۲ میلیون دلار در سال ۱۴۰۰ به ۲۷۷۱ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. ارزش صادرات آلومینیوم اولیه در روندی صعودی از ۲۸۳ میلیون دلار در سال ۱۳۹۹ به ۹۱۵ میلیون دلار در سال ۱۴۰۱ رسیده بود.

این شاخص در سال‌های
۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ به ترتیب به
۷۵۷ و ۸۱۷ میلیون دلار
رسیده است.

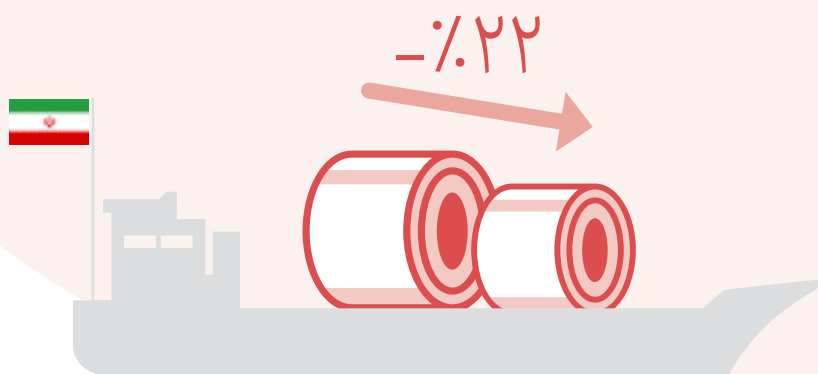
ارزش صادرات فولاد و آلومینیوم (میلیون دلار)

● آلومینیوم خام ● فولاد خام

حجم صادرات محصولات

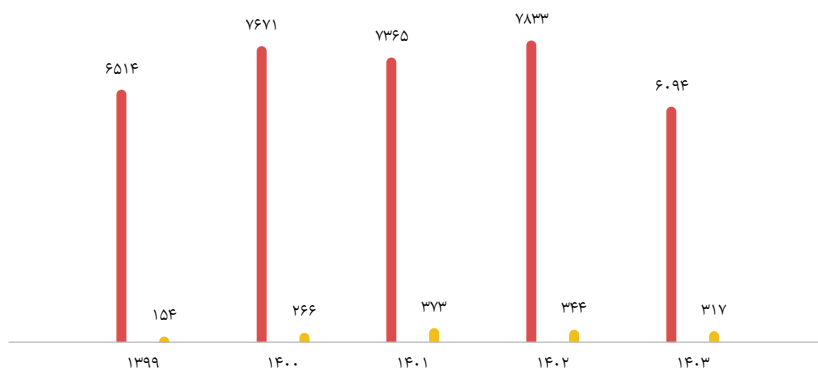
حجم صادرات فولاد خام در سال ۱۴۰۳ با کاهشی ۲۲ درصدی نسبت به سال پیش از آن به ۶ میلیون تن رسیده است.

حجم صادرات آلومینیوم اولیه در سال ۱۴۰۳ با کاهشی ۸ درصدی نسبت به سال پیش از آن به ۳۱۷ هزارتن رسیده است.

حجم صادرات فولاد و آلومینیوم (هزارتن)

● آلومینیوم خام ● فولاد خام

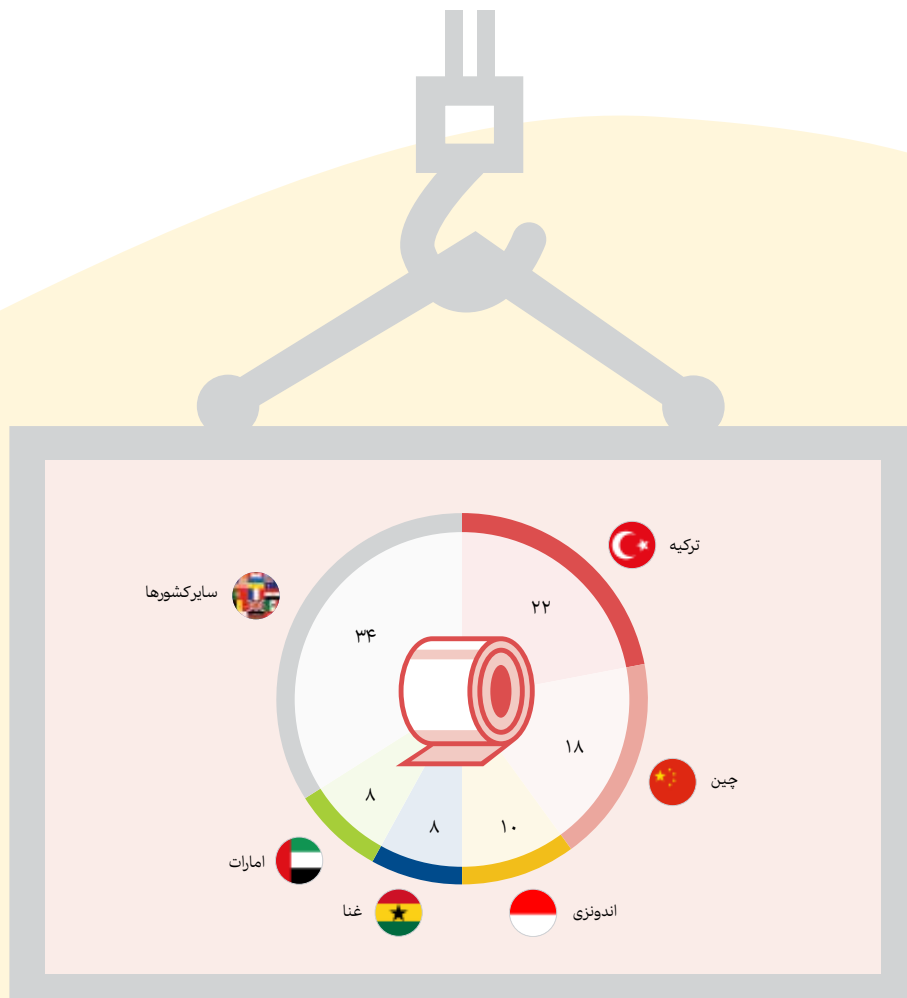

مقاصد عمده صادرات

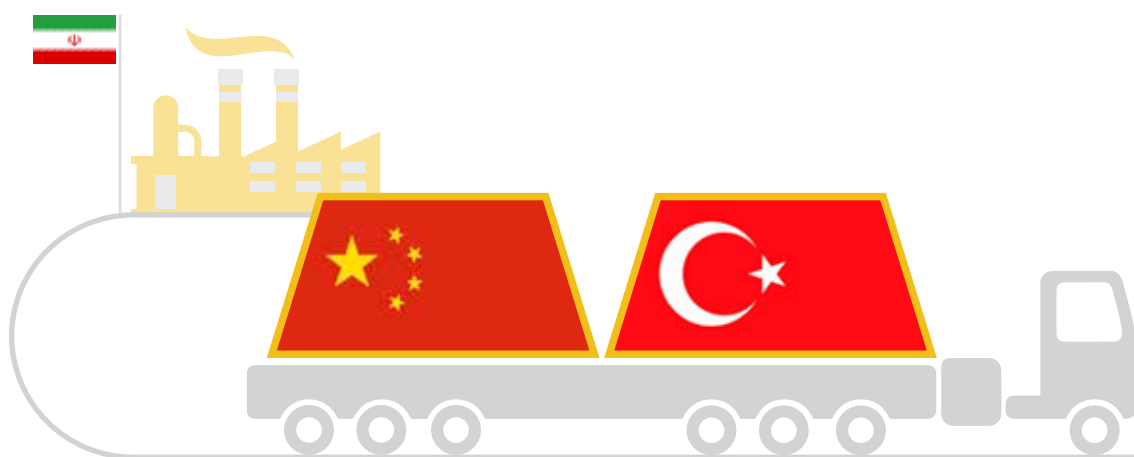

کشورهای ترکیه، چین و اندونزی
مهم‌ترین مقاصد صادراتی فولاد خام
ایران محسوب می‌شوند.

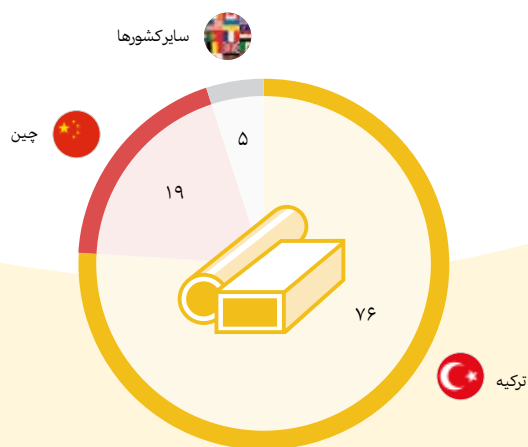
مقاصد صادرات فولاد خام - ۱۴۰۳ (درصد)

در پنج سال اخير بيش از **۹۰ درصد** از صادرات آلومينيوم خام ايران به دو کشور **ترکیه و چین** بوده است.

مقاصد صادرات آلومینیوم خام - ۱۴۰۳ (درصد)

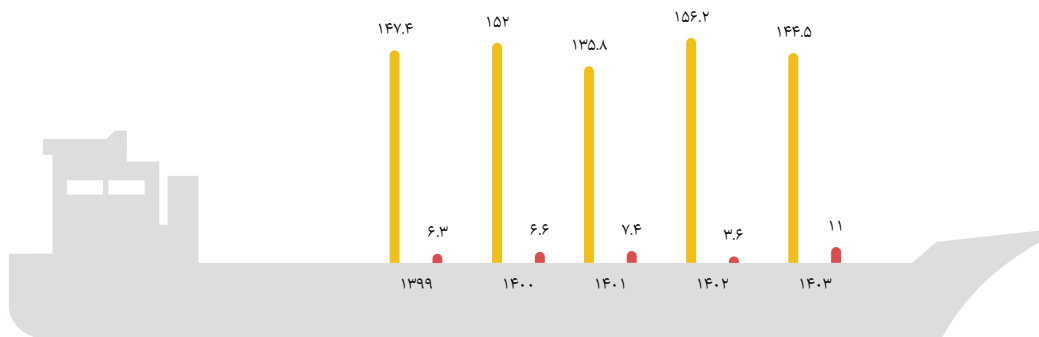

ارزش واردات محصولات

ارزش واردات آلومینیوم اولیه به کشور در سال ۱۴۰۳ با کاهشی هشت درصدی نسبت به سال پیش از آن به ۱۴۴ میلیون دلار رسیده است. ارزش واردات فولاد خام در سال ۱۴۰۲ به کمتر از ۴ میلیون دلار رسیده بود. این شاخص در سال ۱۴۰۳ با رشدی سه برابری به ۱۱ میلیون دلار رسیده است.

ارزش واردات فولاد و آلومینیوم (میلیون دلار)

● فولاد خام ● آلومینیوم خام

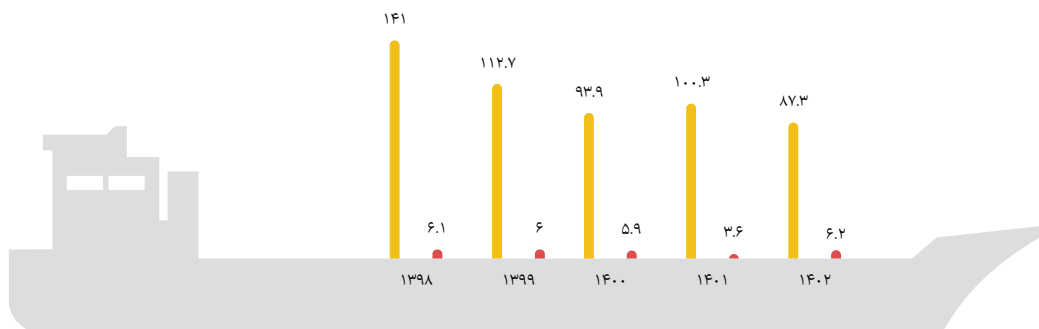
● گمرک جمهوری اسلامی ایران

حجم واردات محصولات

حجم واردات آلومینیوم اولیه در ادامه روند نزولی در سال ۱۴۰۳ به ۸۷ هزار تن رسیده است. حجم واردات فولاد خام از ۳.۶ هزار تن در سال ۱۴۰۲ به ۶.۲ هزار تن در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

حجم واردات فولاد و آلومینیوم (هزار تن)

● فولاد خام ● آلومینیوم خام

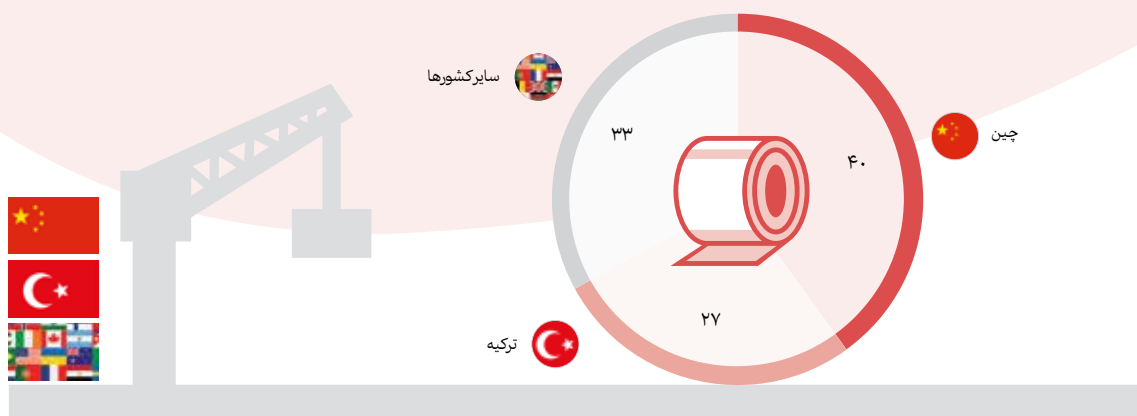

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

مبادی عمده واردات

کشورهای چین و ترکیه اصلی‌ترین مبادی واردات فولاد خام به کشور محسوب می‌شوند.

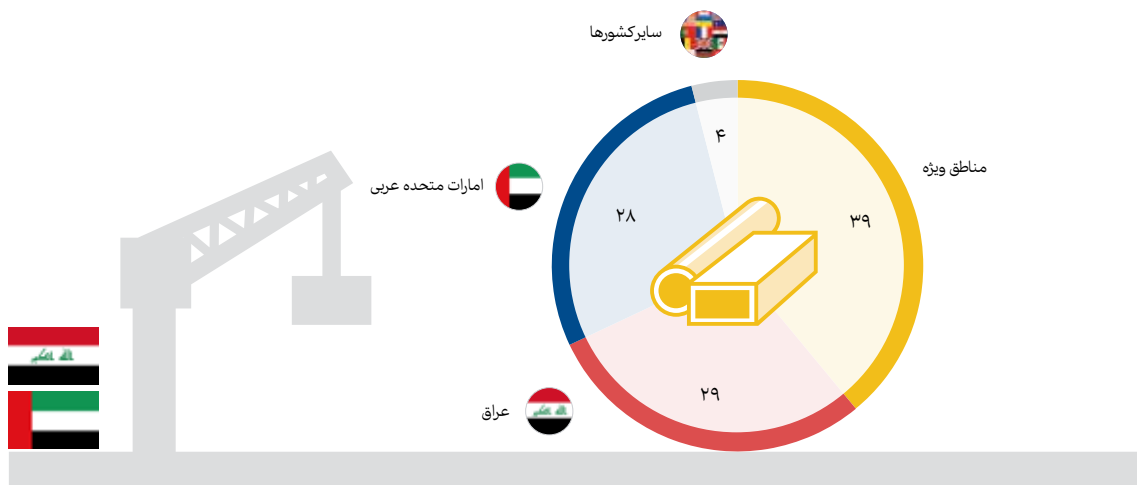
مبادی واردات فولاد خام - ۱۴۰۳ (درصد)

• گمرک جمهوری اسلامی ایران

کشورهای عراق و امارات اصلی‌ترین مبادی واردات آلومینیوم اولیه به کشور محسوب می‌شوند. البته بیش از ۳۹ درصد واردات آلومینیوم اولیه از طریق مناطق ویژه اقتصادی است.

مبادی واردات آلومینیوم خام - ۱۴۰۳ (درصد)

• گمرک جمهوری اسلامی ایران

صادرات و واردات مواد اولیه

معادن و منابع موجود در کشور در زنجیره تأمین فلزات اساسی مختلف، متفاوت است. در این گزارش زنجیره تأمین دو فلز اساسی فولاد و آلومینیوم مورد بررسی قرار گرفته است.

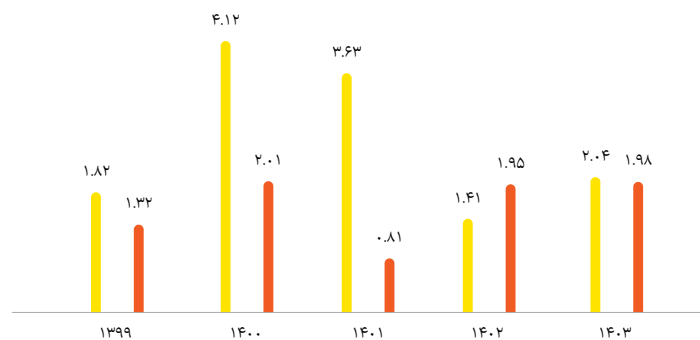
تجارت آلومینا و بوکسیت

معادن بوکسیت در کشور بسیار محدود است. این معادن در مناطق شمال شرقی کشور وجود دارند. در سال‌های اخیر واحدهای صنعتی پالایش بوکسیت و تبدیل آن به آلومینا در کشور تأسیس شده است. اما کماکان تأمین تقاضای کارخانه‌های آلومینیوم نیازمند واردات آلومینا است. پیش‌بینی می‌شود که با توسعه صنایع تولید آلومینا در کشور، واردات آلومینا با واردات بوکسیت جایگزین شود. صادرات آلومینا از ۴.۱۲ میلیون دلار در سال ۱۴۰۰ به ۲.۰۴ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. ارزش صادرات بوکسیت طی سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ در ۲ میلیون دلار ثابت بوده است.

ارزش صادرات مواد اولیه صنایع آلومینیوم (میلیون دلار)

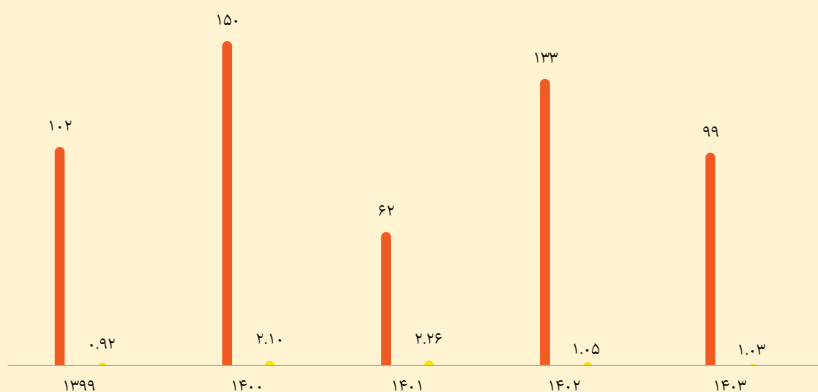
بوکسیت ● آلومینا ●

حجم صادرات بوکسیت از ۱۵۰ هزار تن در سال ۱۴۰۰ به ۹۹ هزار تن در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

حجم صادرات انواع مواد اولیه صنایع آلومینیوم (هزارتن)

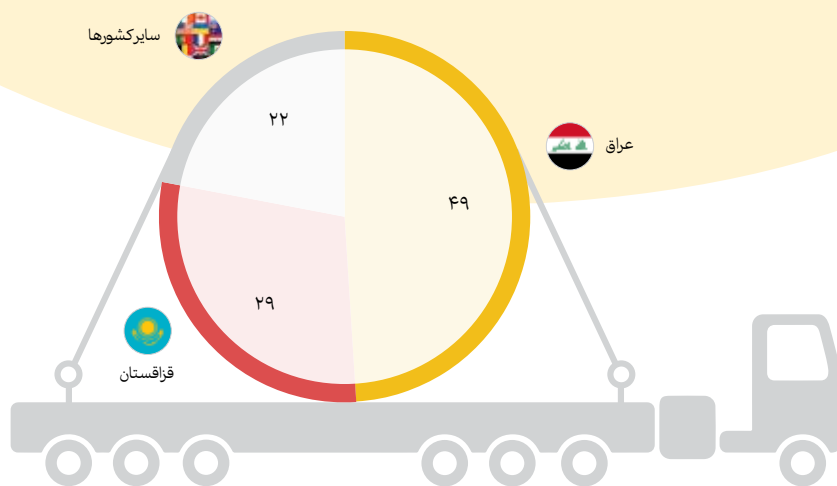
بوکسیت ● آلومینا ●

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

عراق و قزاقستان اصلی‌ترین مقاصد صادرات مواد اولیه صنایع آلومینیوم ایران محسوب می‌شوند.

مقاصد صادرات آلومینا و بوکسیت (درصد)

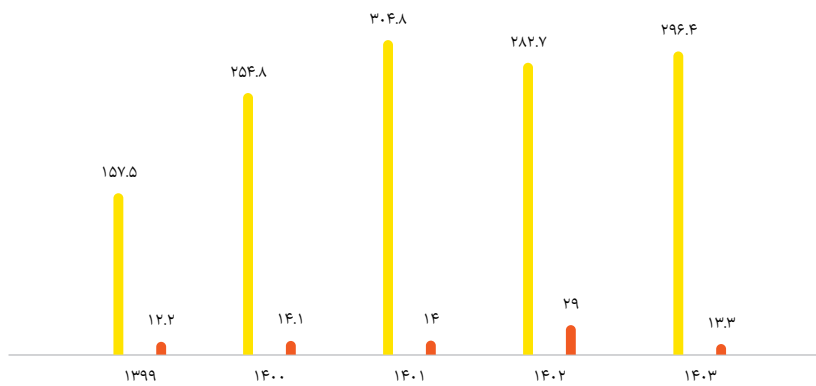

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

ارزش واردات آلومینا به کشور از ۱۵۷ میلیون دلار در سال ۱۳۹۹ به ۲۹۶ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. واردات بوکسیت به کشور نیز از ۲۹ میلیون دلار در سال ۱۴۰۲ به ۱۳ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

ارزش واردات مواد اولیه صنایع آلومینیوم (میلیون دلار)

● بوکسیت ● آلومینا

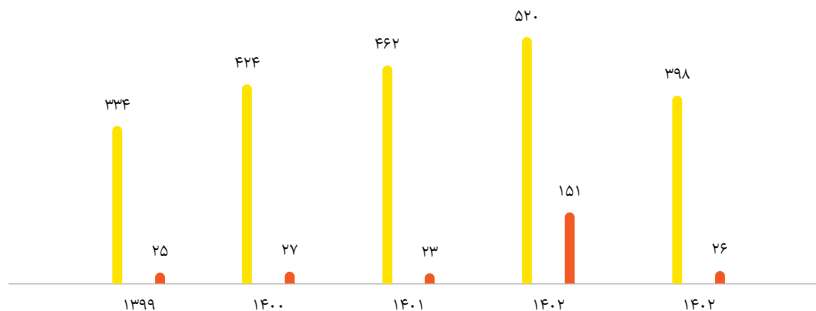

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

حجم واردات آلومینا پس از طی روندی صعودی تا سال ۱۴۰۲، در سال ۱۴۰۳ با کاهشی ۲۳ درصدی به ۳۹۸ هزار تن رسیده است. حجم واردات بوکسیت در سال گذشته پس از افزایش بی سابقه در سال ۱۴۰۲ به مقادیر پیش از آن، بین ۲۰ تا ۳۰ هزار تن بازگشته است.

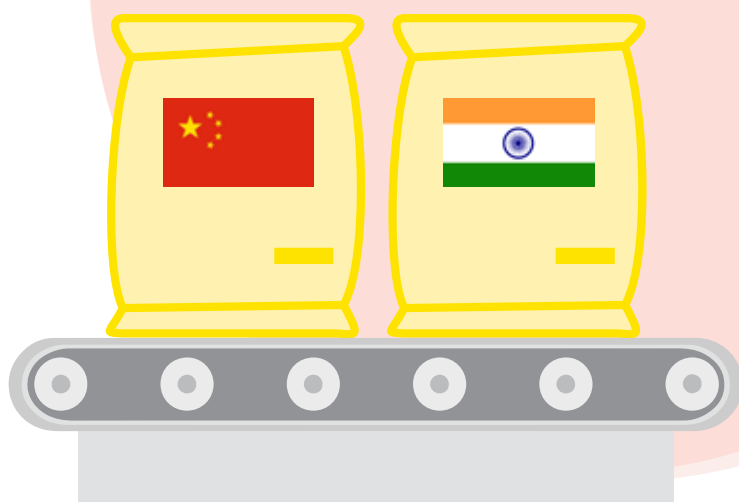
حجم واردات آلومینا و بوکسیت (هزار تن)

● بوکسیت ● آلومینا

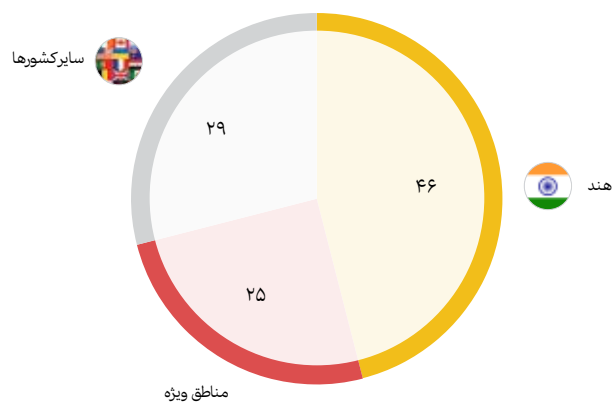

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

کشورهای هندوستان و چین
اصلی‌ترین مبادی واردات آلومینا
به کشور محسوب می‌شوند.

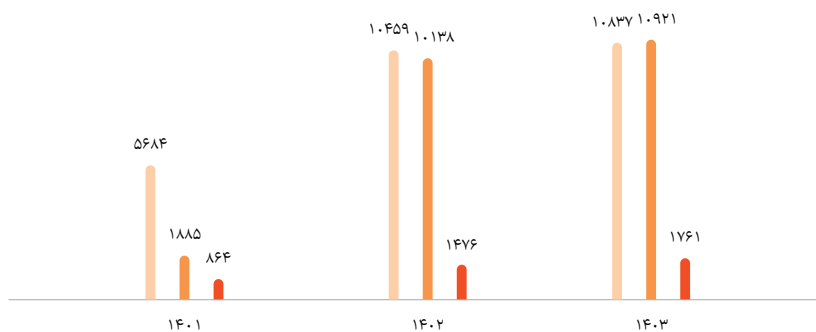
مبادی واردات آلومینا - ۱۴۰۳ (درصد)

باتوجه به وجود معادن سنگ آهن و همچنین کارخانه‌های استخراج و پالایش این محصول، واردات مواد اولیه زنجیره تأمین فولاد بسیار ناچیز و نزدیک به صفر است. در مقابل صادرات این محصولات در مقیاس بزرگ انجام می‌شود. حجم صادرات گندله و کنسانتره سنگ آهن در سال ۱۴۰۳ برای دومین سال متوالی به بیش از ۱۰ میلیون تن رسیده است. تا پیش از سال ۱۴۰۰ صادرات این دو محصول به شدت محدودتر از مقادیر امروزی بود. روند افزایشی صادرات مواد اولیه محدود به گندله آهن و کنسانتره نبوده است. صادرات آهن اسفنجی نیز در سه سال اخیر دوبرابر شده است.

حجم صادرات مواد معدنی آهن و فولاد (هزار تن)

● آهن اسفنجی ● کنسانتره سنگ آهن ● گندله آهن

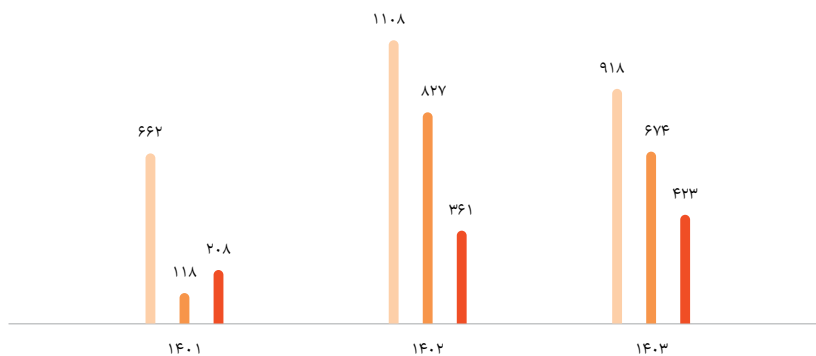

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

ارزش صادرات انواع مواد اولیه و واسطه صنایع آهن و فولاد از ۹۸۸ میلیون دلار در سال ۱۴۰۱ به بیش از ۲ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

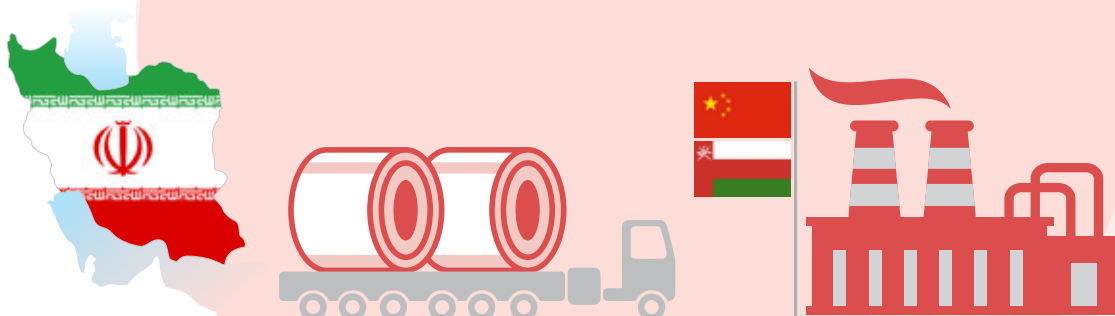
ارزش صادرات انواع مواد اولیه صنایع آهن و فولاد (میلیون دلار)

● آهن اسفنجی ● کنسانتره سنگ آهن ● گندله آهن

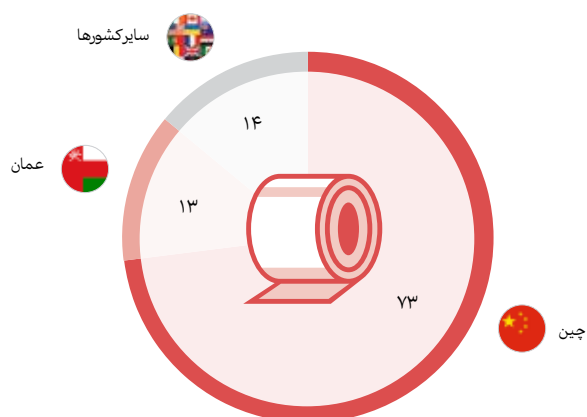

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

دو کشور چین و عمان اصلی ترین مقاصد صادرات مواد اولیه صنایع فولاد محسوب می شوند.

مقاصد صادراتی مواد اولیه صنایع آهن و فولاد - ۱۴۰۳ (درصد)

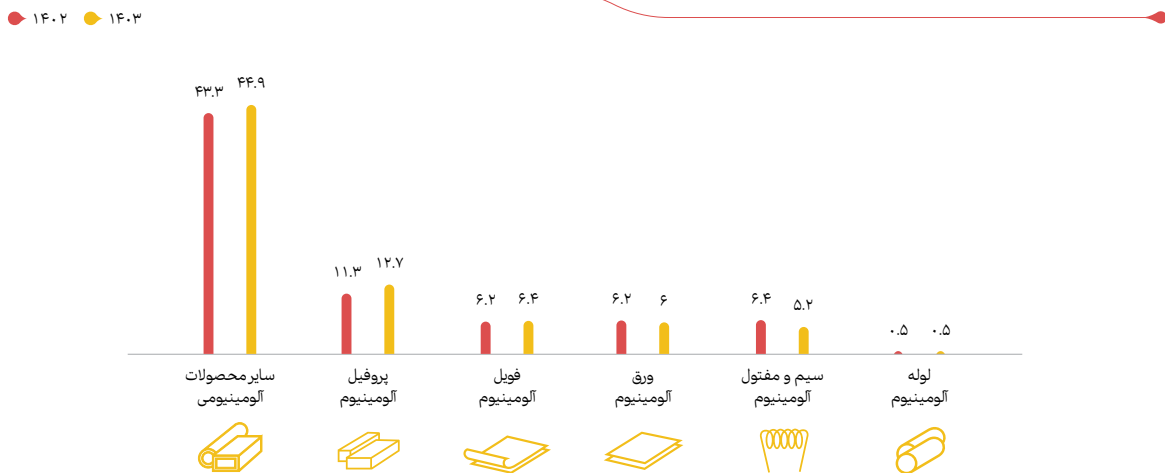
صادرات و واردات محصولات نهایی

مصرف داخلی محصولات میانی زنجیره آلومینیوم از عرضه داخل این محصولات بیشتر است؛ بنابراین در دهه اخیر حجم گسترده‌ای از محصولات آلومینیومی نظیر ورق و فویل به کشور وارد شده است. در دهه اخیر سهم صادرات فولاد خام و محصولات طولی از مجموع محصولات فولادی افزایش یافته و در مقابل سهم صادرات محصولات فولادی تخت کاهش یافته است.

صادرات محصولات آلومینیوم

صادرات محصولات آلومینیومی از ۷۴ هزار تن در سال ۱۴۰۲ به ۷۶ هزار تن در سال ۱۴۰۳ رسیده است. این شاخص در سال ۱۳۹۹ تنها ۳۰ هزار تن بود.

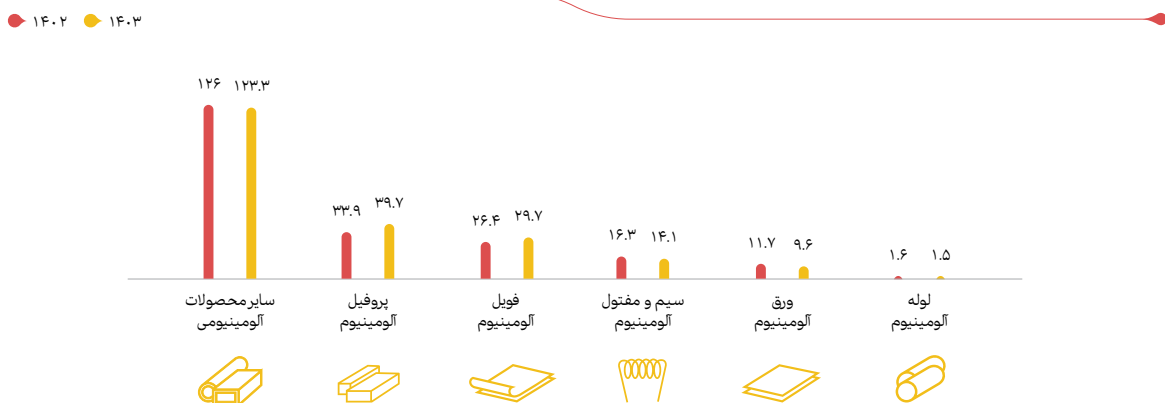
حجم صادرات انواع محصولات آلومینیومی (هزار تن)

گمرک جمهوری اسلامی ایران

ارزش صادرات محصولات آلومینیومی از ۷۹ میلیون دلار در سال ۱۳۹۹ به ۲۱۸ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. در یکسال گذشته ارزش صادرات پروفیل و فویل آلومینیوم افزایش یافته است.

ارزش صادرات انواع محصولات آلومینیومی (میلیون دلار)

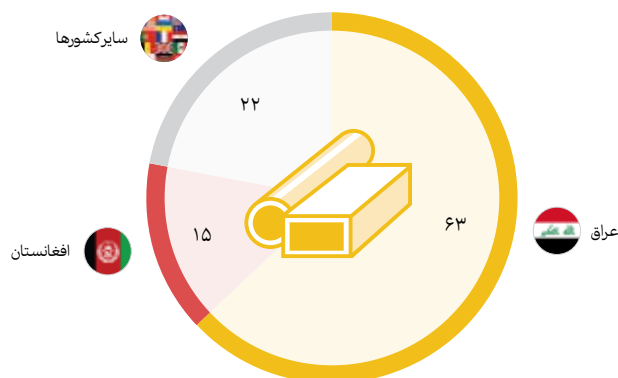

گمرک جمهوری اسلامی ایران

عراق و افغانستان اصلی ترین مقاصد صادرات محصولات آلومینیومی ایران محسوب می شوند.

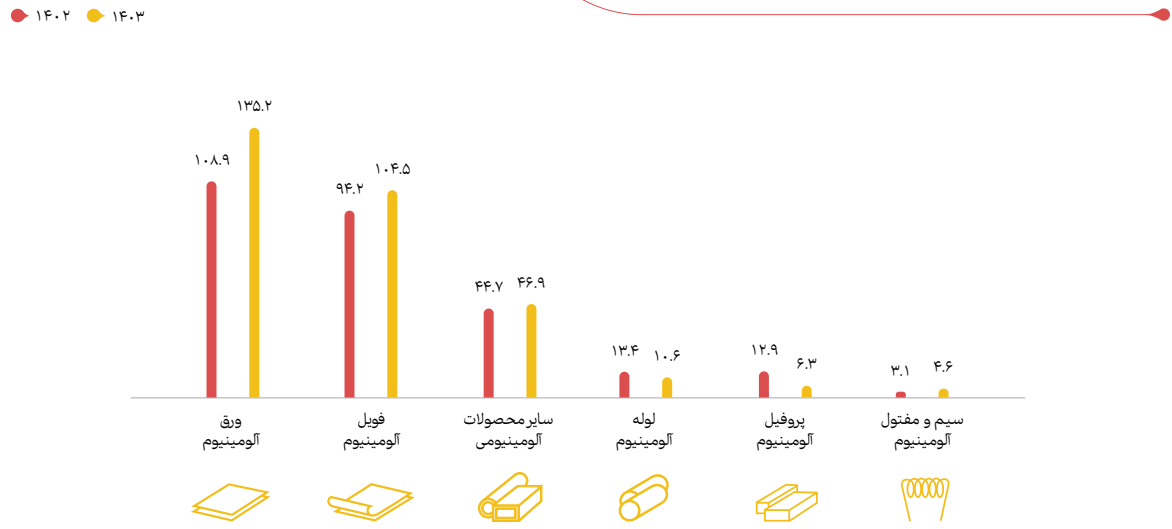
مقاصد صادراتی محصولات آلومینیوم - ۱۴۰۳ (درصد)

واردات محصولات آلومینیوم

ارزش واردات محصولات آلومینیومی از ۲۷۷ میلیون دلار در سال ۱۴۰۲ به ۳۰۸ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. ورق و فویل آلومینیومی اصلی‌ترین محصولات وارداتی به کشور محسوب می‌شوند.

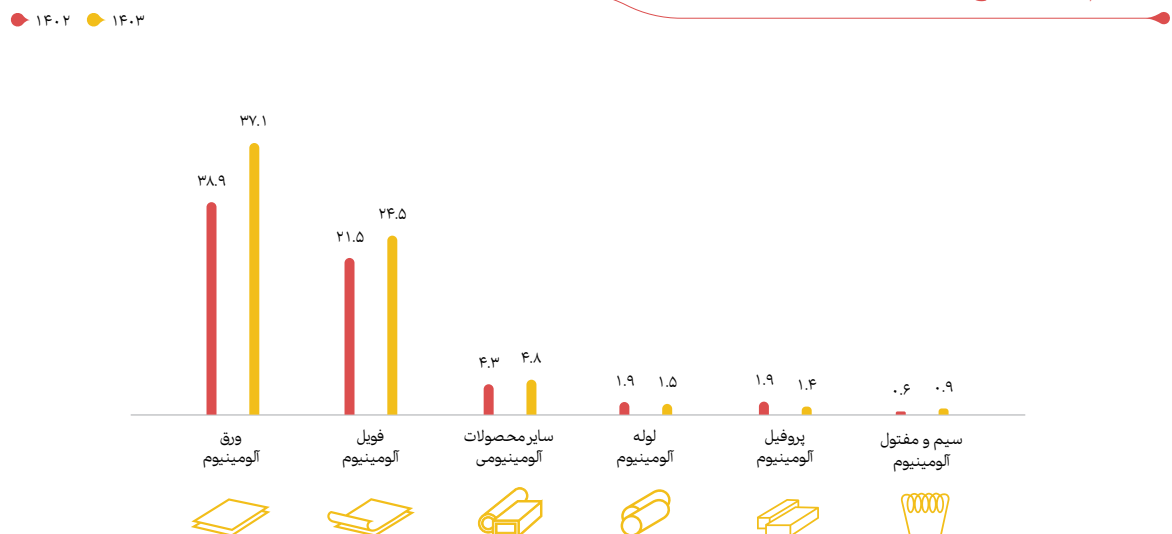
ارزش واردات انواع محصولات آلومینیومی (میلیون دلار)

گمرک جمهوری اسلامی ایران

حجم واردات ورق آلومینیوم در سال ۱۴۰۳ حدود ۳۰ درصد افزایش یافته است.

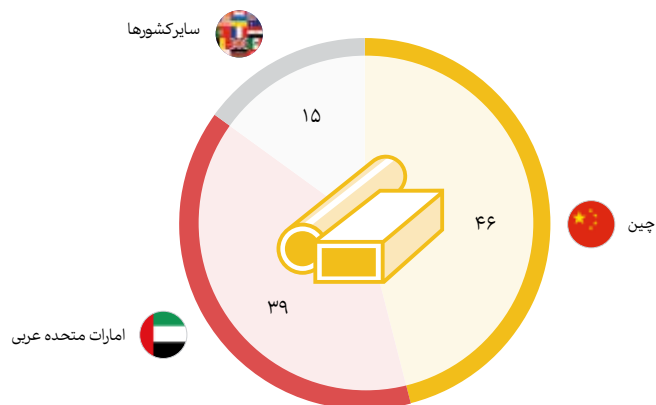
حجم واردات انواع محصولات آلومینیومی (هزار تن)

گمرک جمهوری اسلامی ایران

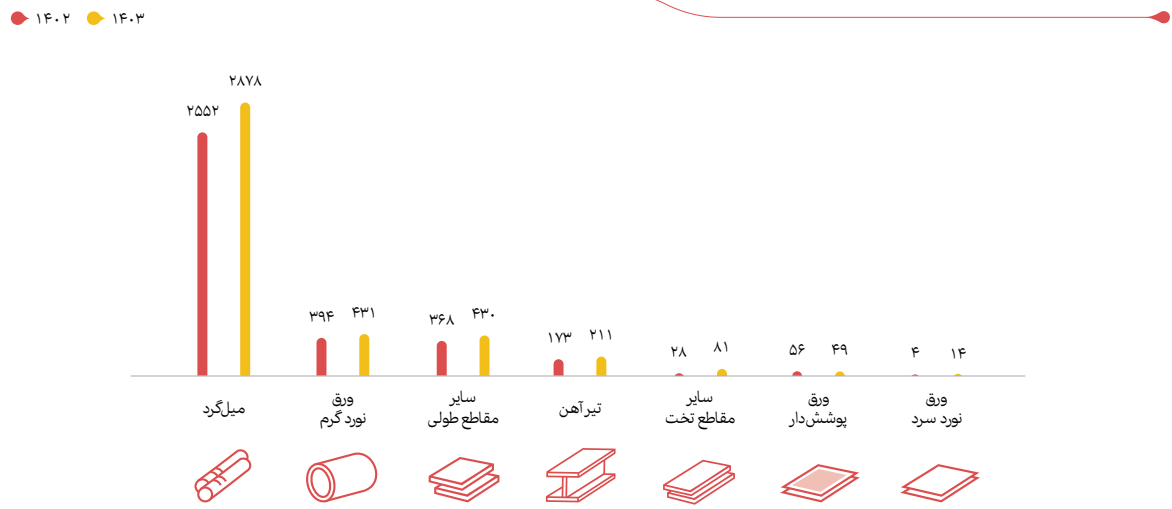
مبادی واردات محصولات آلومینیومی - ۱۴۰۳ (درصد)

صادرات محصولات فولادی

حجم صادرات محصولات فولادی از ۳ میلیون تن در سال ۱۳۹۹ به ۴.۱ میلیون تن در سال ۱۴۰۳ رسیده است. میل‌گرد و ورق نورد گرم اصلی‌ترین محصولات صادراتی ایران محسوب می‌شوند.

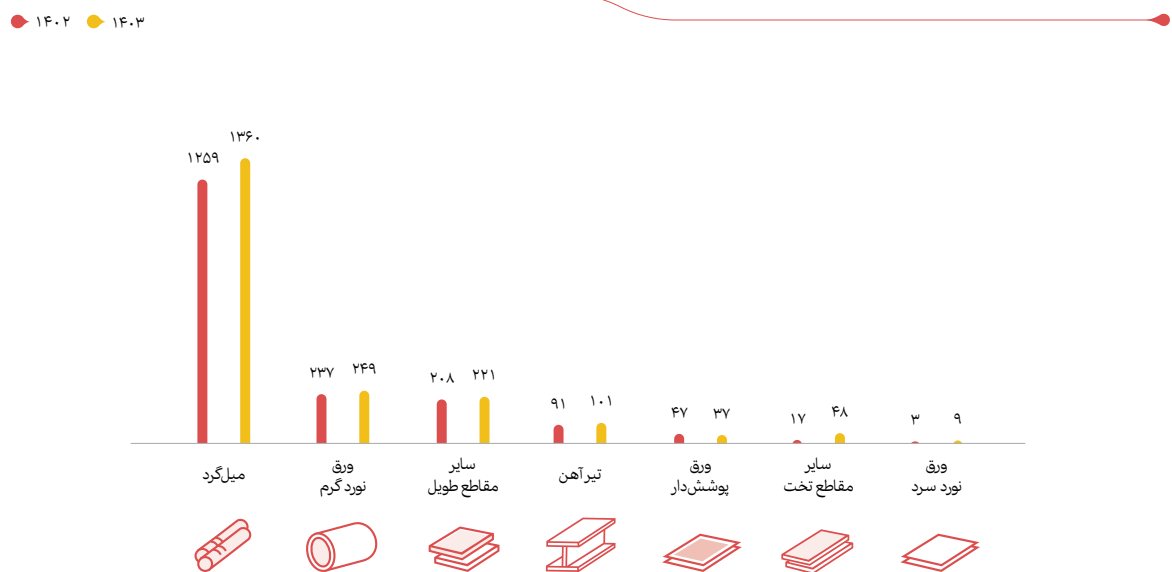
حجم صادرات انواع محصولات فولادی (هزار تن)

گمرک جمهوری اسلامی ایران

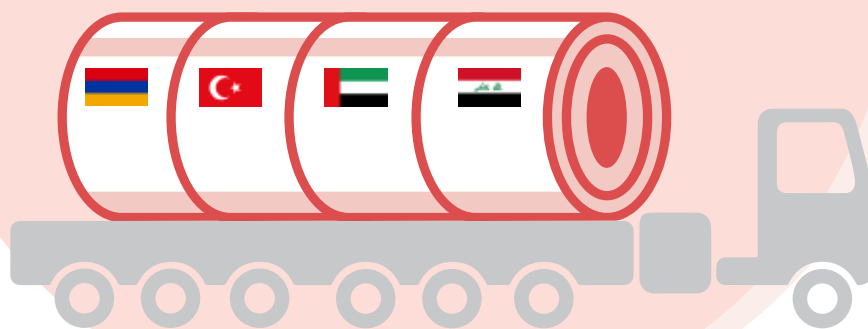
ارزش صادرات محصولات فولادی از ۱۸۶۴ میلیون دلار در سال ۱۴۰۲ به ۲۰۲۶ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. میل‌گرد دو سوم از ارزش صادرات محصولات فولادی را تشکیل می‌دهد.

ارزش صادرات انواع محصولات فولادی (میلیون دلار)

گمرک جمهوری اسلامی ایران

عراق، امارات، ترکیه و ارمنستان
اصلی ترین مقاصد صادراتی محصولات
فولادی ایران محسوب می شوند.

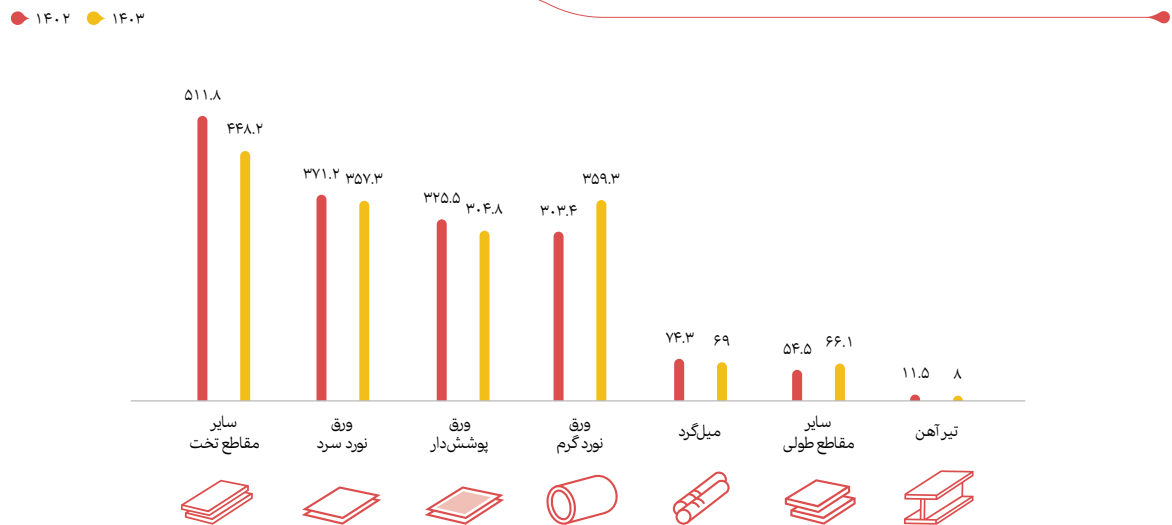
مقاصد صادراتی انواع محصولات فولادی (درصد)

واردات محصولات فولادی

واردات محصولات فولادی به کشور از ۹۹۰ میلیون دلار در سال ۱۴۰۰ به ۱۶۱۲ میلیون دلار در سال ۱۴۰۳ رسیده است. انواع ورق و محصولات تخت اصلی‌ترین محصولات وارداتی به کشور محسوب می‌شوند.

ارزش واردات انواع محصولات فولادی به کشور (میلیون دلار)

گمرک جمهوری اسلامی ایران

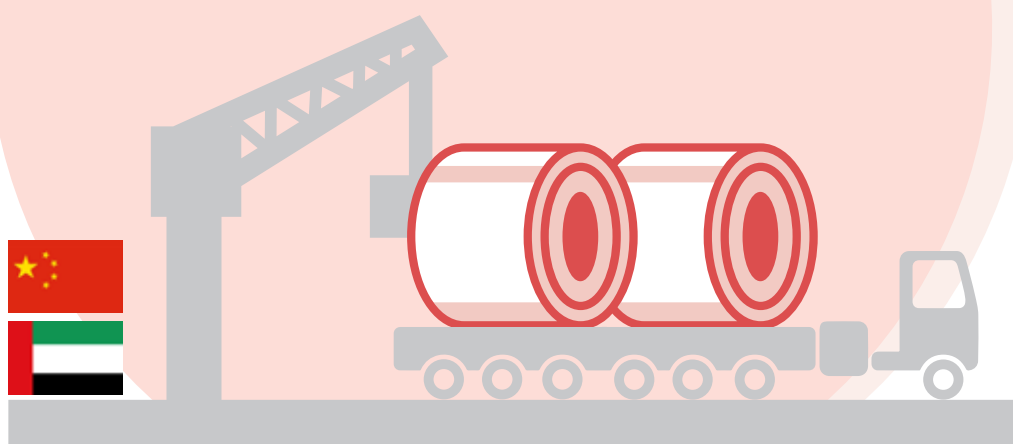
واردات ورق نورد گرم به کشور در یک سال گذشته ۱۹ درصد افزایش یافته و در مجموع حجم واردات محصولات فولادی در سال ۱۴۰۳ بیش از ۵ درصد افزایش یافته است.

حجم واردات انواع محصولات فولادی (هزار تن)

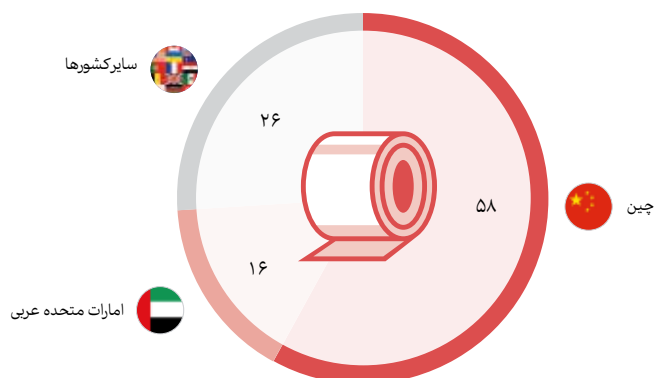

گمرک جمهوری اسلامی ایران

چین و امارات اصلی ترین مبادی
وارداتی محصولات فولادی به
کشور محسوب می شوند.

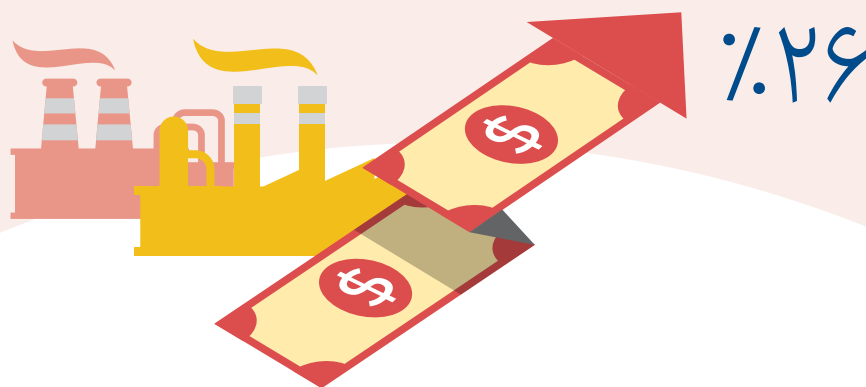
مبادی وارداتی محصولات فولادی - ۱۴۰۳ (درصد)

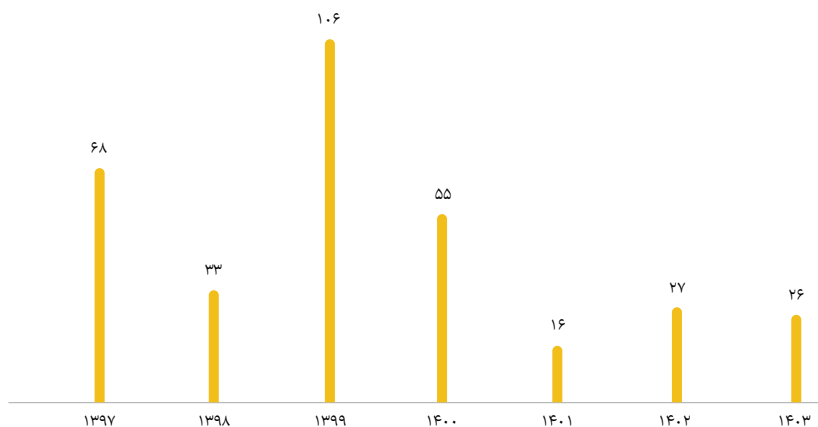
قیمت

تورم تولیدکننده

شاخص تورم تولیدکننده در صنایع فلزات پایه از ۱۰۶ درصد در سال ۱۳۹۹ به ۲۶ درصد در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

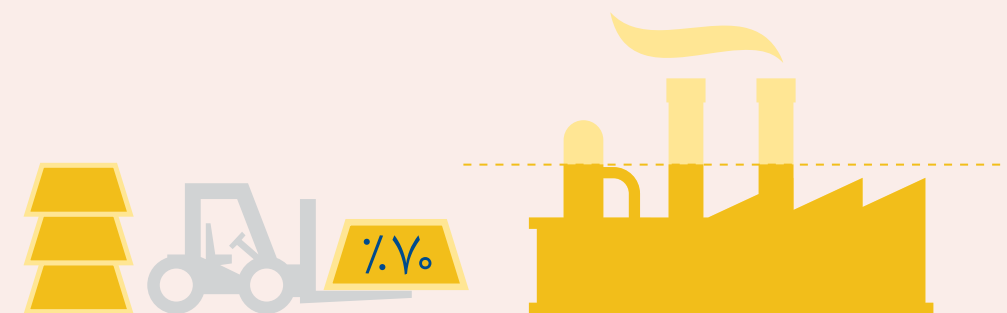

شاخص تورم تولیدکننده صنایع فلزات پایه (درصد)

عوامل تولید کارخانه‌های آلومینیوم

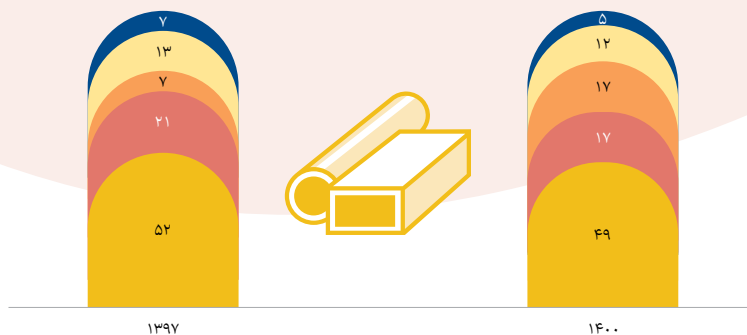
حدود **۷۰ درصد** از قیمت تمام شده آلومینیوم اولیه هزینه انواع مواد اولیه است.

در مقابل سهم حامل‌های انرژی از قیمت تمام شده در یک سال اخیر از ۷ درصد به ۱۷ درصد افزایش یافته است. اما کماکان دسترسی به انرژی ارزان قیمت اصلی‌ترین مزیت صنایع آلومینیوم کشور در مقایسه با سایر بازیگران بین‌المللی است.

سهم عوامل مختلف تولید از قیمت تمام شده آلومینیوم (درصد)

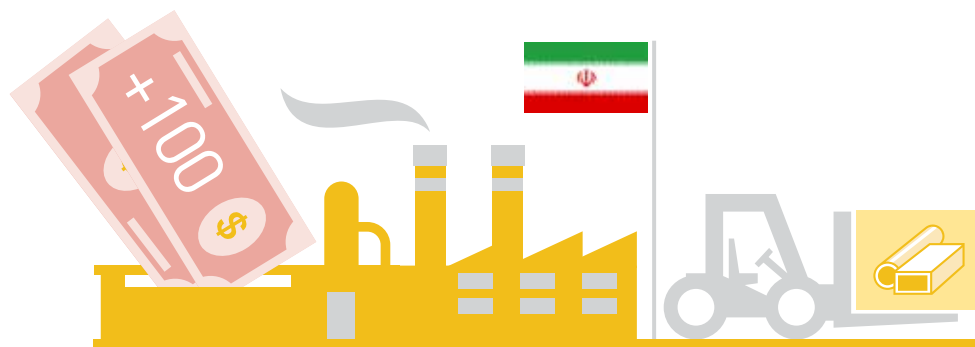
● سایر هزینه‌ها ● دستمزد ● انرژی ● سایر مواد اولیه ● آلومینا

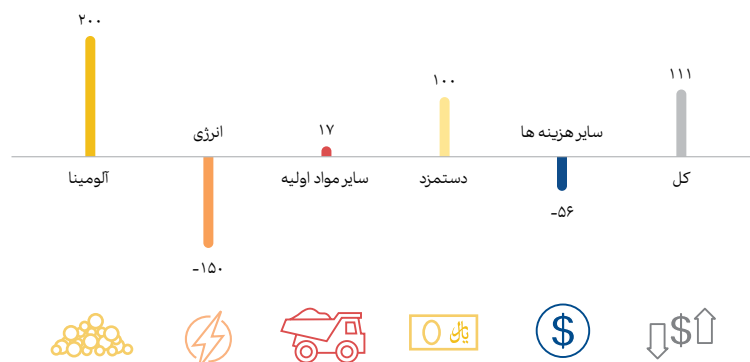
مقایسه هزینه عوامل تولید مختلف از هزینه ساخت یک تن آلومینیوم، تصویر بهتری از وضعیت تولید در کشور ارائه می‌دهد. بنا بر آمارهای موجود در حال حاضر هزینه تأمین آلومینا وارداتی به کشور با توجه به تحریم‌های بین‌المللی و افزایش هزینه مبادله بسیار گران‌تر از تولیدکنندگان خارجی است.

میانگین تعداد نیروی کار به ازای تولید هر تن آلومینیوم بسیار بالاتر از میانگین جهانی است؛ بنابراین هزینه جبران خدمات نیروی انسانی نیز بالاتر از متوسط جهانی صنایع آلومینیوم است. صنایع تولید آلومینیوم نیازمند مصرف بالای برق است. با توجه به دسترسی کشور به منابع گاز و قیمت پایین برق در کشور، هزینه انرژی در ایران بسیار پایین‌تر از سایر کشورها است و این موضوع اصلی‌ترین مزیت رقابتی صنایع آلومینیوم کشور محسوب می‌شود.

در مجموع بررسی تمامی عوامل در نهایت قیمت تمام شده هر تن آلومینیوم در کشور به طور میانگین ۱۰۰ دلار بیشتر از بازیگران بین‌المللی است.

تفاوت قیمت عوامل تولید برای تولیدکننده داخلی و خارجی (دلار بر تن)

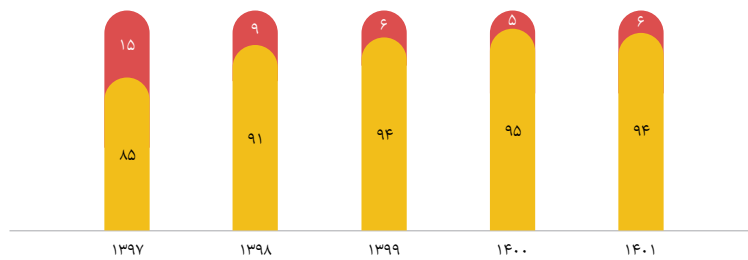
زنجیره تأمین صنعت

مواد اولیه وارداتی و داخلی

در سال‌های اخیر سهم مواد اولیه خارجی از کل هزینه مواد اولیه صنایع فلزی در کشور کاهش پیدا کرده به طوری که این شاخص از ۱۵ درصد در سال ۱۳۹۷ به ۶ درصد در سال ۱۴۰۱ رسیده است.

سهم مواد اولیه داخلی و وارداتی در صنایع فلزات اساسی (درصد)

● سهم مواد اولیه خارجی ● سهم مواد اولیه داخلی

● طرح جامع آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی - مرکز آمار

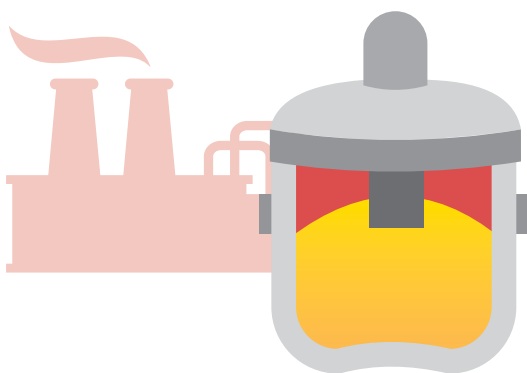
زنجیره تولید و مواد اولیه

زنجیره تأمین صنایع فولاد

به‌طورکلی دو روش صنعتی برای فرایند فولادسازی در صنایع مرسوم است:

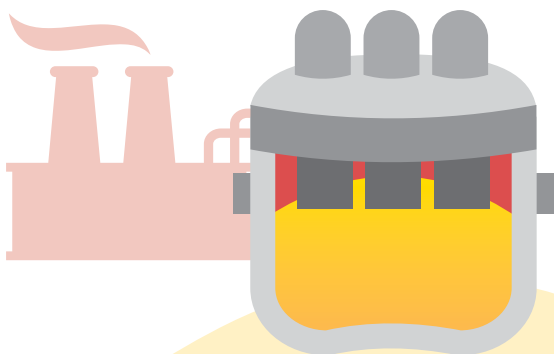
۱. فولادسازی به روش اکسیژن قلیایی

در این روش ابتدا سنگ آهن به کنسانتره و پس از آن به گندله تبدیل می‌شود و سپس گندله در کوره بلند تحت حرارت بسیار بالا به چدن (آهن اولیه) تبدیل می‌شود. سپس فرایند فولادسازی در کوره اکسیژن بازی انجام می‌شود. این روش در مجتمع‌های فولادسازی بزرگ انجام می‌شود و هزینه‌های اجرایی در این روش بسیار بالا است.

۲. فولادسازی به روش قوس الکتریکی

در این روش سنگ آهن پس از فرایند گندله‌سازی به کوره احیای مستقیم می‌رود و زیر دمای ذوب به‌صورت مستقیم به آهن اسفنجی تبدیل می‌شود. آهن اسفنجی و ضایعات فلزی در کوره قوس الکتریکی به فولاد خام تبدیل می‌شود.

زنجیره تأمین صنایع فولاد

زنجیره تأمین
صنایع فولاد
شامل پنج مرحله
اساسی است:

۲

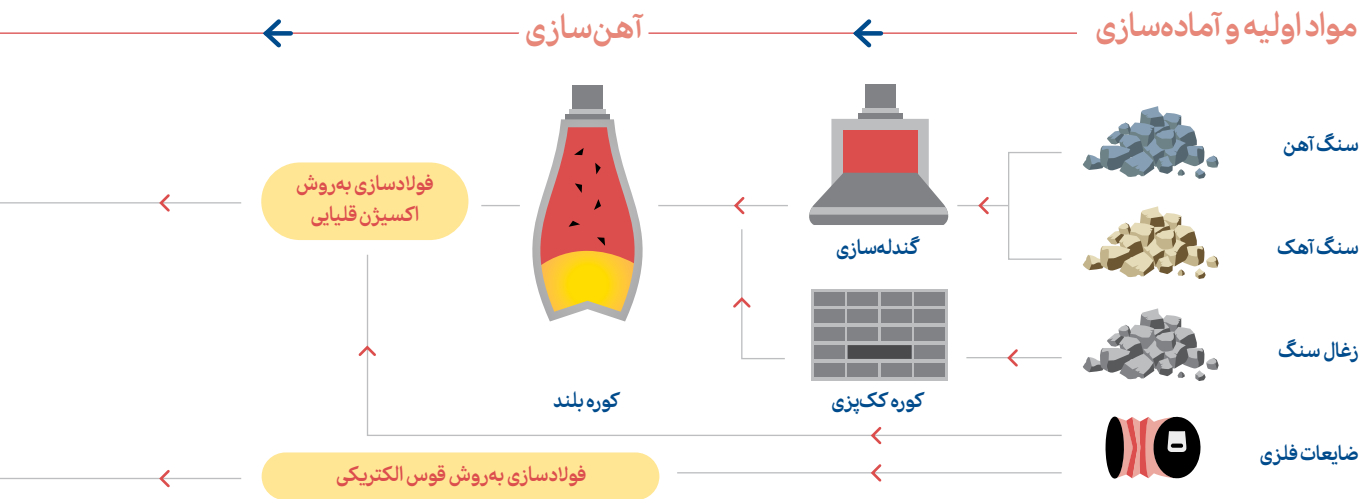
آهن‌سازی

در این مرحله، گندله و کک در کوره بلند به آهن اولیه (چدن) تبدیل می‌شود. در روش قوس الکتریکی نیز گندله در کوره احیای مستقیم به آهن اسفنجی تبدیل می‌شود. تفاوت اصلی دو روش فولادسازی در مرحله آهن‌سازی و فولادسازی است.

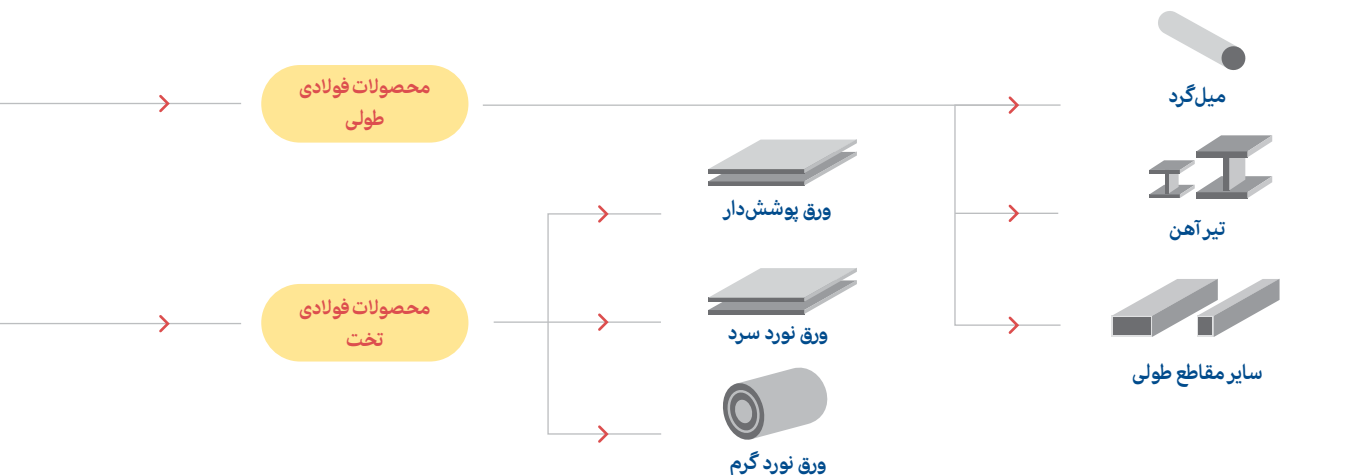
۱

مواد اولیه و آماده‌سازی

در این مرحله، ابتدا سنگ آهن به کنسانتره سنگ آهن تبدیل می‌شود و سپس به کمک آهک و بنتونیت طی فرایندی به گندله آهن تبدیل می‌شود. از طرف دیگر زغال سنگ نیز طی فرایند کک‌سازی به کک تبدیل می‌شود تا در مرحله بعدی به همراه گندله در کوره بلند ذوب شود.

محصولات فولادی نهایی

۳

فولادسازی

در روش اکسیژن قلیایی، چدن به دست آمده در یک فرایند کاهشی در کوره اکسیژن بازی به فولاد خام تبدیل می‌شود. این مرحله در روش قوس الکتریکی در کوره قوس الکتریکی با حضور هم‌زمان ضایعات فلزی و آهن اسفنجی فولاد خام تولید می‌شود.

۴

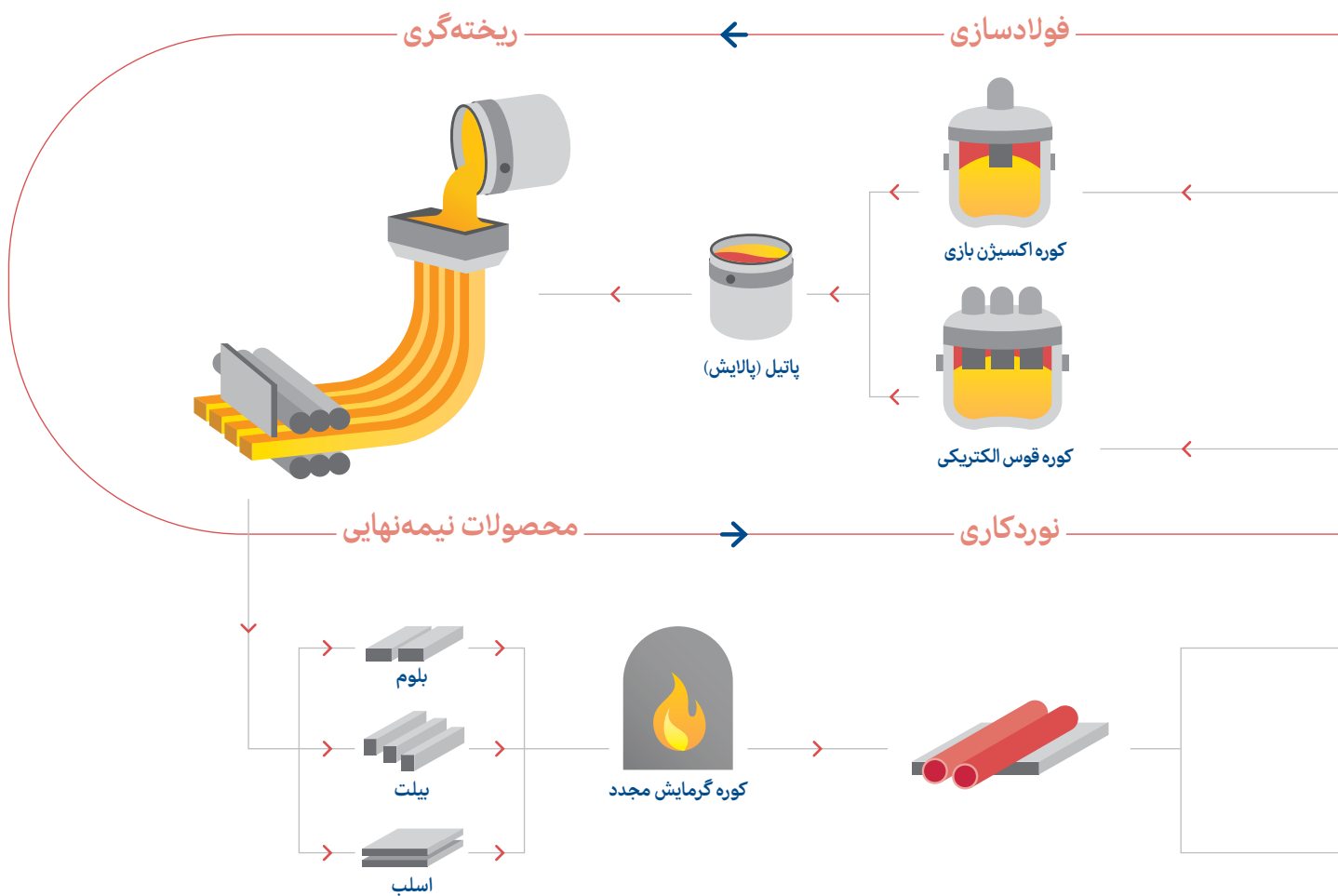
ریخته‌گری پیوسته

در این مرحله، فولاد خام به دست آمده از دو روش فولادسازی به انواع شمش‌های فولادی خام (بلوم، بلیت و اسلب) تبدیل می‌شود.

۵

نوردکاری

در این مرحله، انواع محصولات نیمه‌نهایی فولاد در کارخانه نوردسازی به روش گرم و سرد به انواع محصولات فولادی نهایی تبدیل می‌شوند. محصولات نهایی فولادی به دو گروه کلی محصولات تخت و طولی تقسیم می‌شوند که در صنایع مختلف کاربرد دارند.

زنجیره بالادستی صنایع فولاد در کشور متناسب با افزایش ظرفیت تولید فولاد خام، توسعه یافته است. در ادامه وضعیت ظرفیت و حجم تولید این زنجیره مورد بررسی قرار خواهد گرفت. در نه سال اخیر ظرفیت اسمی و حجم تولیدات کنسانتره آهن به ترتیب ۵۵ و ۱۳۳ درصد افزایش یافته است.

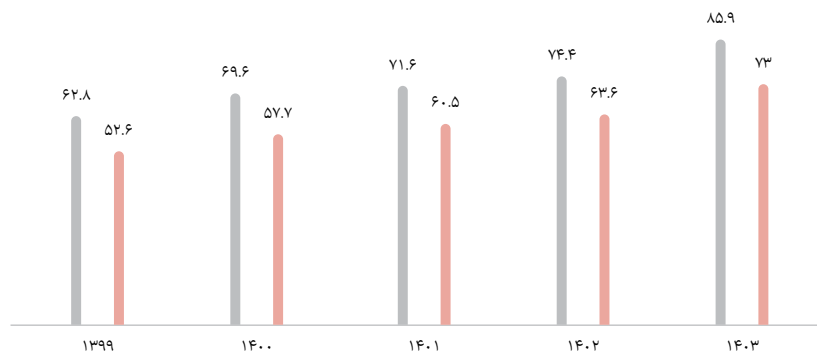
حجم تولیدات این محصول پایه
نیز از ۳۱ میلیون تن در سال ۱۳۹۵
به **۷۳ میلیون تن** در سال ۱۴۰۳
رسیده است.

به طور کلی با توجه به توسعه صنایع پایین دستی سنگ آهن، ضریب بهره برداری از کارخانه های تولید کنسانتره از ۵۶ درصد در سال ۱۳۹۵ به ۸۵ درصد در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

ظرفیت اسمی و حجم تولید کنسانتره آهن (میلیون تن)

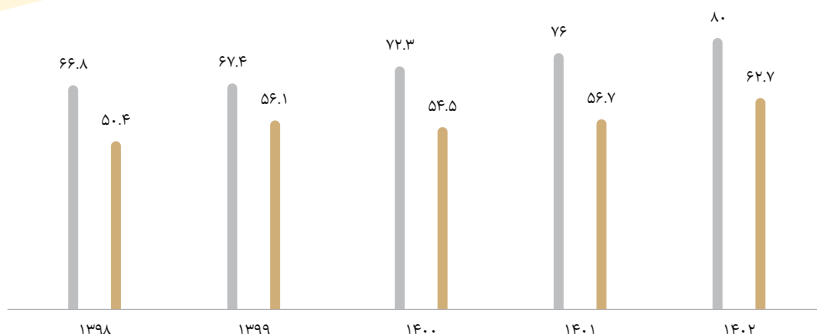
● تولید واقعی ● ظرفیت اسمی

ظرفیت اسمی و حجم تولیدات واحدهای تولید گندله آهن در نه سال اخیر ۲.۵ برابر شده است. در سال ۱۴۰۳ ظرفیت اسمی و حجم تولید گندله به ترتیب به ۸۰ و ۷۳ میلیون تن رسیده است. ضریب بهره‌برداری از واحدهای تولید گندله در سال ۱۴۰۳ به ۷۸ درصد رسیده است.

ظرفیت اسمی و حجم تولید گندله (میلیون تن)

● ظرفیت اسمی ● تولید واقعی

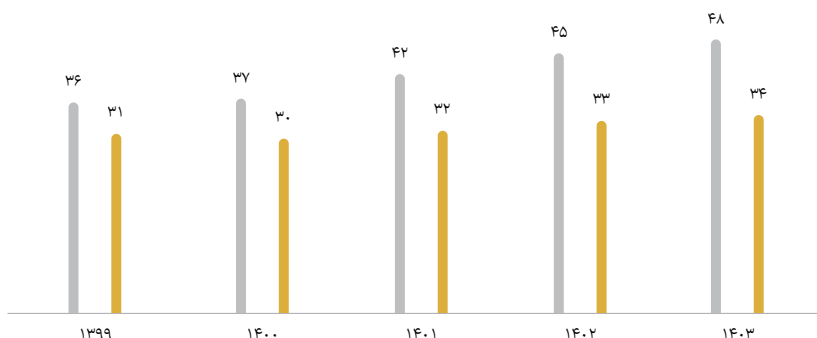

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

ظرفیت اسمی و حجم تولیدات آهن اسفنجی در نه سال اخیر به ترتیب ۹۸ و ۹۵ درصد افزایش یافته است. ضریب بهره‌برداری از واحدهای تولید آهن اسفنجی از ۸۵ درصد در سال ۱۳۹۹ به ۷۰ درصد در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

ظرفیت اسمی و حجم تولید آهن اسفنجی (میلیون تن)

● ظرفیت اسمی ● تولید واقعی

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

زنجیره تأمین صنایع آلومینیوم

۱

استخراج بوکسیت

در این مرحله، سنگ معدنی بوکسیت از معادن استخراج شده، غربال اولیه می‌شود و برای استفاده در مراحل بعدی خرد می‌شود.

زنجیره تأمین صنایع آلومینیوم از سنگ معدنی تا محصولات نهایی شامل **چهار مرحله** می‌شود:

۲

تولید آلومینا

در این مرحله، سنگ معدنی بوکسیت حاوی آلومیناتی فرایند با پروچند فرایند جانبی دیگر از سایر ناخالصی‌های دیگر جداسازی شده و آلومینای خالص (آلومینیوم هیدروکسید) به دست می‌آید.

۳

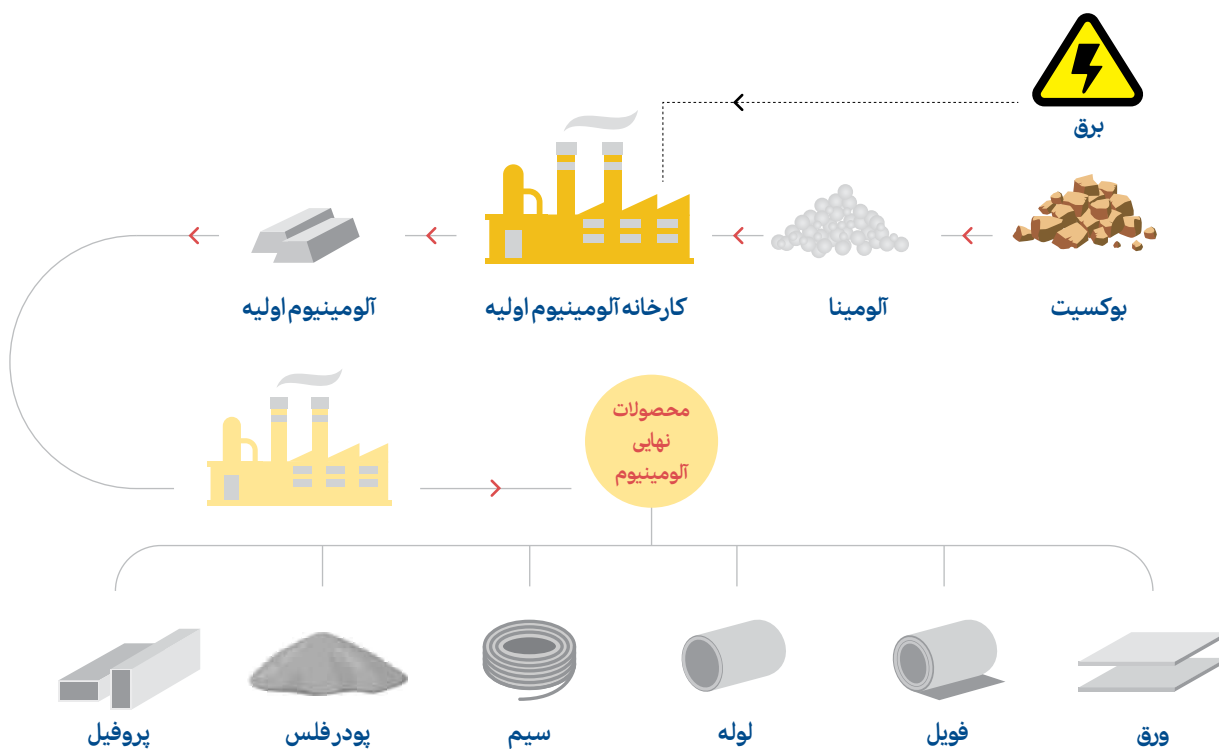
تولید آلومینیوم اولیه

آلومینای به دست آمده در مرحله قبل طی فرایند الکترولیز هال - هرولت به فلز آلومینیوم تبدیل می‌شود. این فرایند که نوعی الکترولیز است، نیازمند مصرف زیاد انرژی برق است به طوری که بیش از ۳۰ درصد از هزینه تولید آلومینیوم صرف تأمین انرژی این فرایند می‌شود. در نهایت آلومینیوم اولیه پس از فرایند ریخته‌گری به انواع شمش آلومینیوم تبدیل می‌شود.

۴

تولید محصولات آلومینیومی

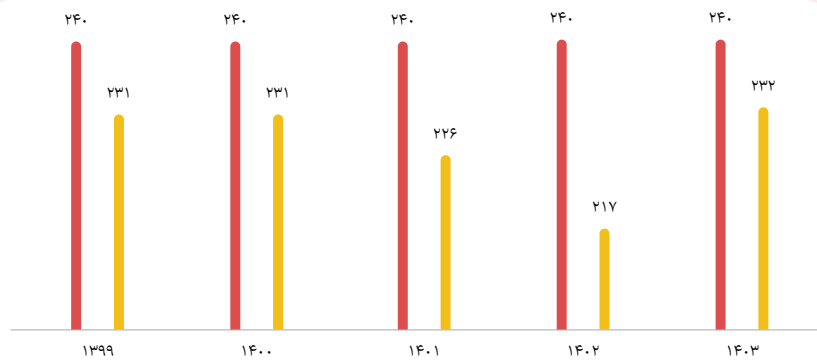
این مرحله در قالب ریخته‌گری آلومینیوم و یا نوردکاری انواع آلومینیوم اولیه انجام می‌شود و به انواع محصولات آلومینیومی همچون ورق، فویل و پروفیل تبدیل می‌شود. در سال‌های اخیر، استفاده از روش‌های نوردکاری و شکل‌دهی سرد نسبت به ریخته‌گری مجدداً آلومینیوم افزایش یافته است.

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، زنجیره تأمین بالادستی صنایع آلومینیوم برخلاف صنایع فولاد نیازمند واردات مواد اولیه به کشور است. آلومینا به‌عنوان ماده اولیه مستقیم تولید آلومینیوم از فراوری بوکسیت به دست می‌آید. در حال حاضر کارخانه آلومینای ایران (آلومینای جاجرم) اصلی‌ترین واحد تولید آلومینا در کشور محسوب می‌شود. این مجتمع با تمام ظرفیت در سال‌های اخیر فعال بوده است. حجم تولیدات آلومینای کشور پس از دو سال کاهش در سال ۱۴۰۳ مجدداً افزایش یافت و به ۲۳۲ هزار تن رسید.

ظرفیت اسمی و حجم تولید آلومینا (هزار تن)

● حجم تولید ● ظرفیت اسمی

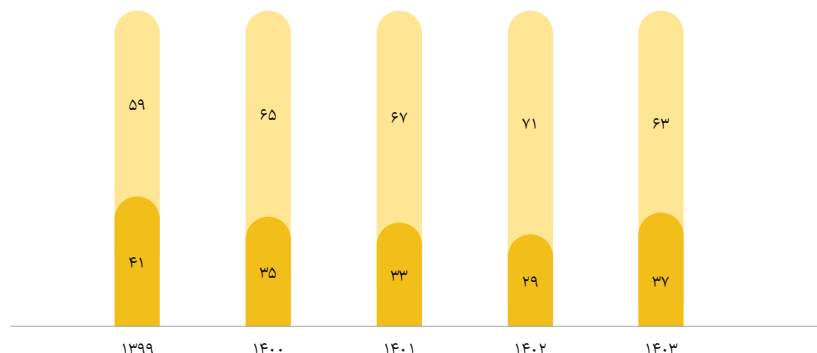

● طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

در سال‌های اخیر به‌طور میانگین ۶۵ درصد از آلومینای مورد استفاده صنایع آلومینیوم از خارج از کشور تأمین شده است. این شاخص در سال ۱۴۰۳ به ۶۳ درصد رسیده است. توسعه صنایع آلومینا و واردات بوکسیت به جای آلومینا نسبت به واردات مستقیم آلومینا صرفه اقتصادی دارد، بنابراین پیش‌بینی می‌شود که با افزایش ظرفیت تولید آلومینا در کشور، واردات به کشور کاهش پیدا کند.

سهم تولید داخل و واردات از مصرف آلومینا (درصد)

● واردات ● تولید داخل

● طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

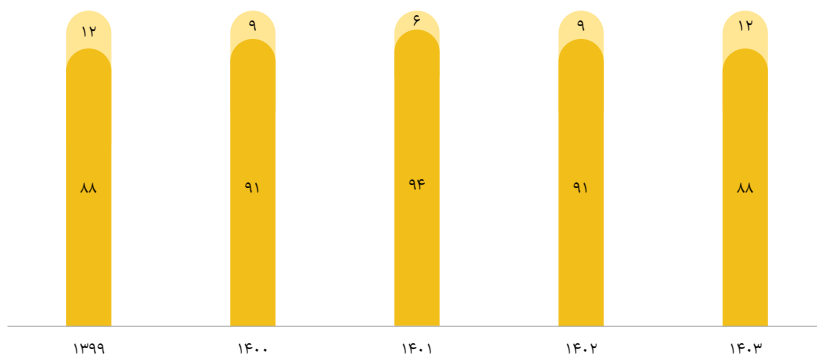
تفکیک سهم تولید و واردات از مصرف داخلی

در سال‌های اخیر واردات فولاد خام به کشور زیر ۱۰ میلیون دلار بوده است و در مقابل واردات فولاد در غالب محصولات فولادی نهایی انجام گرفته است. بنابراین سهم تولیدات داخلی از مصرف فولاد خام در کشور نزدیک به ۱۰۰ درصد بوده است. حدود ۱۰ درصد از آلومینیوم اولیه مصرفی در کشور از طریق واردات تأمین می‌شود.

سهم تولیدات داخلی و وارداتی از ارزش بازار داخلی آلومینیوم (درصد)

واردات ● تولید داخل ●

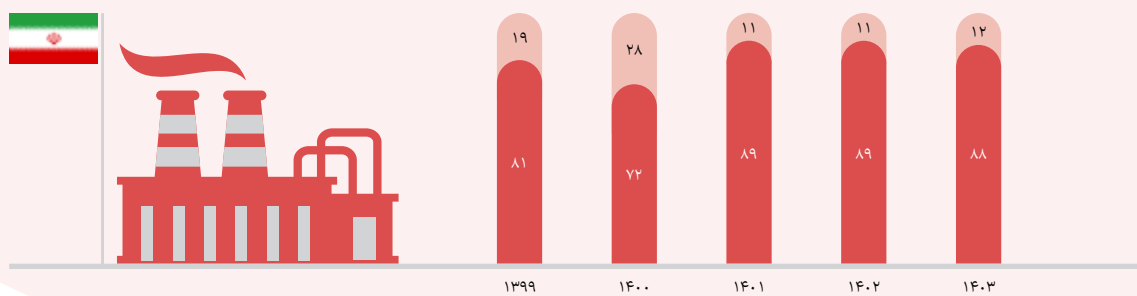

تفکیک سهم مصرف داخلی و صادرات از تولیدات داخلی

افزایش ظرفیت و تولید فولاد خام در کشور بیش از مصرف آن افزایش یافته است؛ بنابراین در دهه اخیر میانگین سهم صادرات از تولیدات داخلی افزایش یافته است. در دو سال اخیر صادرات فولاد خام به خارج از کشور کاهش پیدا کرده و بنابراین سهم صادرات از تولید نیز کاهش یافته است.

سهم بازار داخلی و صادراتی از ارزش تولیدات داخل آهن و فولاد (درصد)

صادرات ● مصرف داخلی ●

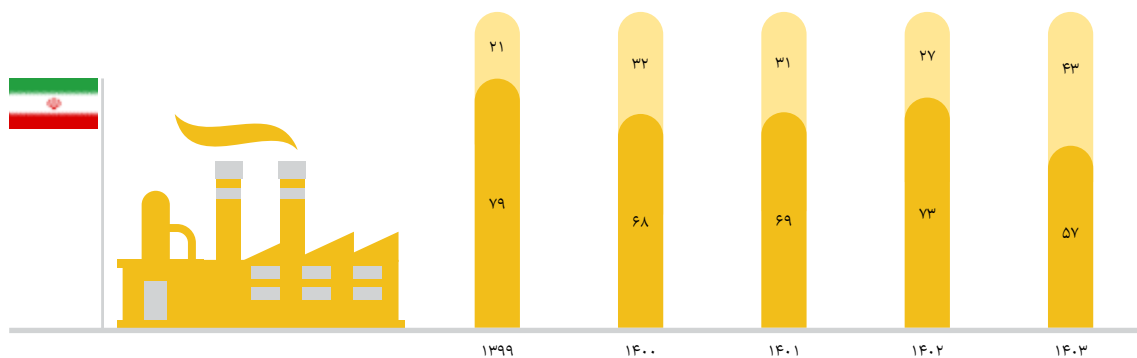

● محاسبات مشاور

در سال‌های اخیر، سهم صادرات از تولید آلومینیوم اولیه به شدت افزایش یافته به طوری که در سال ۱۴۰۱ بیش از ۳۱ درصد از محصولات تولیدی به خارج از کشور صادر شده است. این مهم باعث وابستگی صنایع آلومینیوم کشور به متغیرهای بین‌المللی مانند نرخ ارز و تحریم‌های بین‌المللی است. سهم صادرات از تولیدات داخلی در سال ۱۴۰۳ با افزایش صادرات به ۴۳ درصد رسیده است.

سهم بازار داخلی و صادراتی از ارزش تولیدات داخلی آلومینیوم (درصد)

صادرات ● مصرف داخلی ●

● محاسبات مشاور

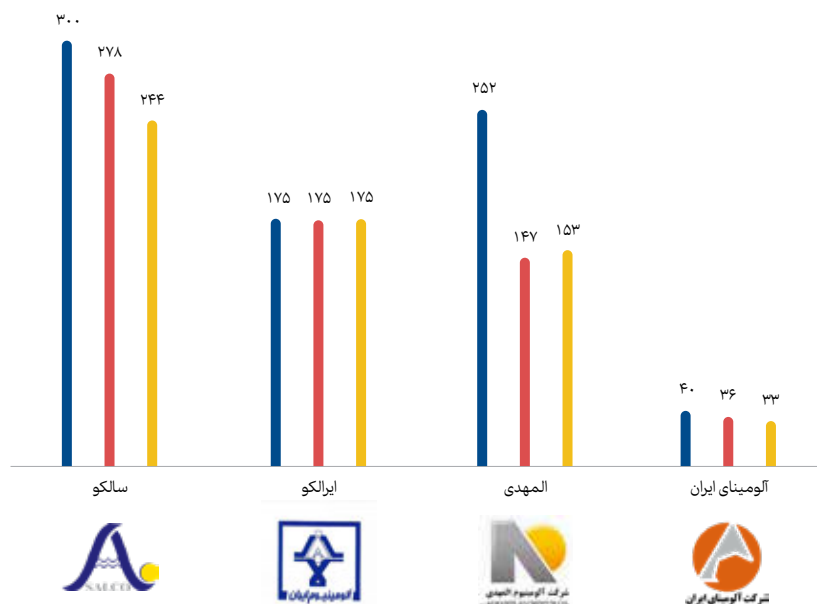
رقابت و بازیگران اصلی

وضعیت کلی بنگاه‌های فعال

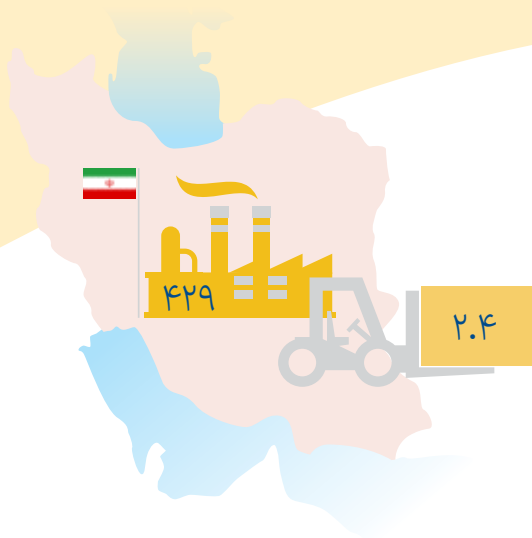
صنایع تولید آلومینیوم اولیه یکی از صنایع بزرگ مقیاس کشور محسوب می‌شود. سهم بالایی از آلومینیوم تولیدی در کشور توسط چهار واحد صنعتی بزرگ تولید می‌شود. شرکت آلومینیوم المهدی (متعلق به گروه مپنا) که دومین کارخانه بزرگ تولید آلومینیوم در کشور محسوب می‌شود در سال ۱۳۹۷ به بهره‌برداری رسیده است. مقیاس فعالیت و سهم بالای هریک از این بازیگران در بازار داخلی، نشان‌دهنده وضعیت انحصاری در صنایع پایه آلومینیوم کشور است؛ بنابراین ورود به صنایع بالادستی آلومینیوم بسیار دشوار ارزیابی می‌شود. حجم تولید شرکت‌های سالکو و آلومینای ایران در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال قبل از آن کاهش پیدا کرده است.

ظرفیت تولید و حجم تولیدات واحدهای تولید آلومینیوم (هزار تن)

ظرفیت ● ۱۴۰۲ ● ۱۴۰۳

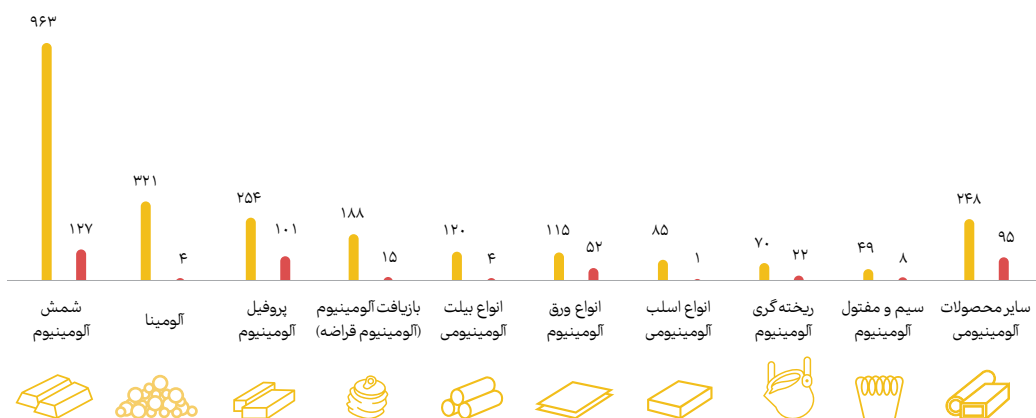
تعداد بازیگران و سهم بازار در صنایع پایین دست آلومینیوم رقابتی تر از صنایع بالادست این صنعت است.

در مجموع ۴۲۹ واحد صنعتی
با ظرفیت ۲.۴ میلیون تن
به تولید انواع محصولات
آلومینیومی می پردازند.

ظرفیت تولید و تعداد بازیگران تولیدکننده انواع محصولات آلومینیومی - ۱۴۰۰ (هزار تن) (واحد صنعتی)

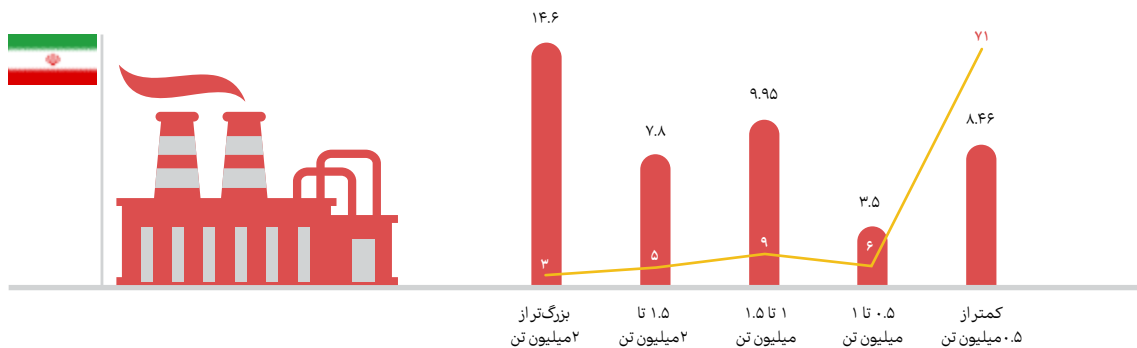
● واحد صنعتی ● هزار تن

در حال حاضر بخش مهمی از ظرفیت تولید فولاد خام کشور توسط سه کارخانه بزرگ به ظرفیت بیش از ۲ میلیون تن اشغال شده است. واحدهای ۱ تا ۱.۵ میلیون تن در رتبه بعدی قرار دارند.

ظرفیت و تعداد واحدهای صنعتی فعال تولید فولاد خام - ۱۴۰۰ (میلیون تن)

تعداد واحدها — ظرفیت واحدها

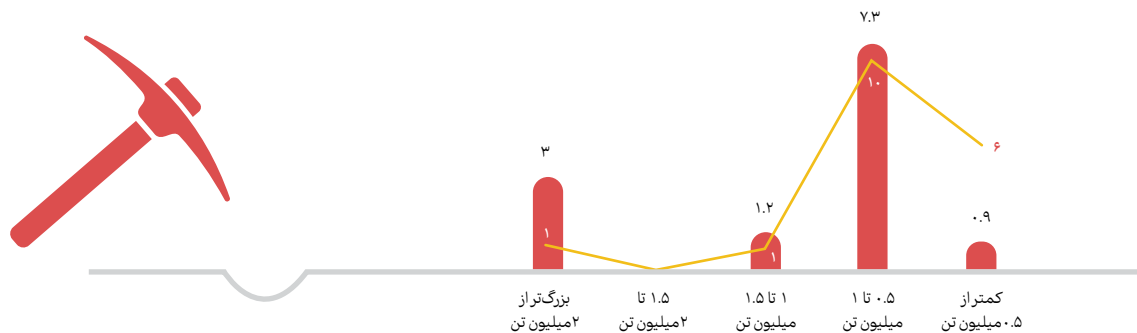

• طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

اکثر طرح‌های در دست اجرای تولید فولاد خام در کشور بین ۰.۵ تا ۱ میلیون تن ظرفیت دارند؛ بنابراین میانگین ظرفیت واحدهای تولیدی و سطح انحصار در این صنعت کاهش پیدا خواهد کرد.

ظرفیت و تعداد طرح‌های در دست اجرای فولاد خام به تفکیک مقیاس تولید (میلیون تن) (واحد صنعتی)

تعداد واحدها — ظرفیت واحدها

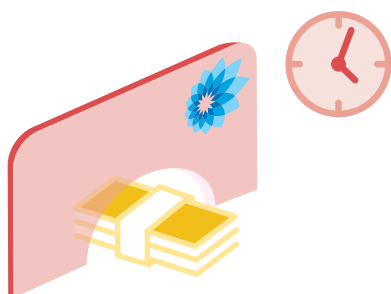
• طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

خدمات ممتاز بانک سامان برای فعالان حوزه فلزات اساسی

۱- تأمین مالی

بانک سامان با شناخت نیازهای شرکتهای فعال در حوزه فلزات اساسی آماده تأمین مالی طرحهای ایجاد و توسعهی شرکتهای فعال در این صنعت است و در خصوص تأمین مالی طرحهای یادشده، اقدام به تأسیس «اداره تأمین مالی و مدیریت طرحها» کرده است تا به طور تخصصی، خدمات مشاوره‌ای خود را به فعالان این صنعت ارائه دهد.

- پرداخت تسهیلات ریالی در قالب عقود مختلف برای تأمین سرمایه‌گذاری برای خریدهای داخلی و خارجی
- تأمین مالی پروژه‌های واحدهای تولیدی در قالب تسهیلات بلندمدت

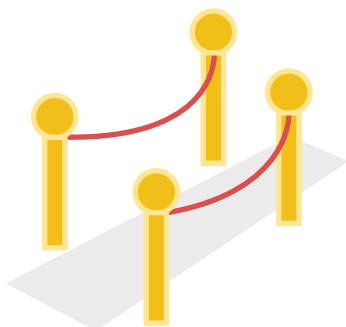
۲- ارز

بانک سامان تلاش نموده است تا با ارائه خدمات پرداخت‌های بین‌المللی با بهره‌گیری از روابط کارگزاری گسترده بانکی در اروپا و سایر کشورها با حداقل هزینه و در سریع‌ترین زمان ممکن از طریق منشأهای مختلف بانکی، در جهت تهیه و ارسال به‌موقع ارز در صرافی سامان اقدام کند تا دغدغه فعالان صنایع فلزات اساسی در این خصوص برطرف شود.

۳- چابک‌سازی عملیات بانکی

بانک سامان با تأسیس و راه‌اندازی مدیریت بانکداری شرکتی خود در چابک‌سازی هرچه بیشتر عملیات بانکی قدم برداشته است. از جمله این اقدامات ارائه خدمات مشاوره‌ای در حوزه تأمین مالی از طریق اختصاص بانکدار به شرکت است. این بانکداران تمامی امور شرکت را در حوزه‌های مختلف هماهنگ و پیگیری خواهند کرد. این مدیریت با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی و سیاسی کشور، دغدغه اصلی خود را به طور خاص، ارائه راهکارهای سریع و مناسب در کلیه حوزه‌های بانکی به فعالان این حوزه قرار داده است.

۴- تنخواه کارت

شما می‌توانید با دریافت محصول تنخواه کارت به تعداد موردنیاز، کارت تنخواه‌داری روی سپرده شرکت (سپرده حقوقی) یا سپرده خودتان (سپرده حقیقی) دریافت کرده و برای انجام عملیات روزانه‌تان این کارت‌ها را به تنخواه‌داران خود بسپارید. برای مدیریت کارت‌ها و انجام عملیات شارژ و دشارژ کارت‌ها و همچنین آگاهی از مانده و صورت حساب کارت‌ها یک پنل اینترنتی (منوی سیگما در نت بانک سامان) در اختیار شما قرار می‌گیرد.

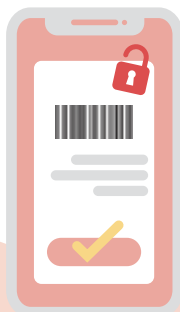
مزایای تنخواه کارت

- شفافیت در عملیات تنخواه‌داری
- شارژ آسان تنخواه کارت‌ها
- پنل اینترنتی مدیریت کارت‌ها (منوی سیگما)
- عدم نیاز به استفاده از حساب‌های شخصی تنخواه‌داران
- دریافت صورت حساب

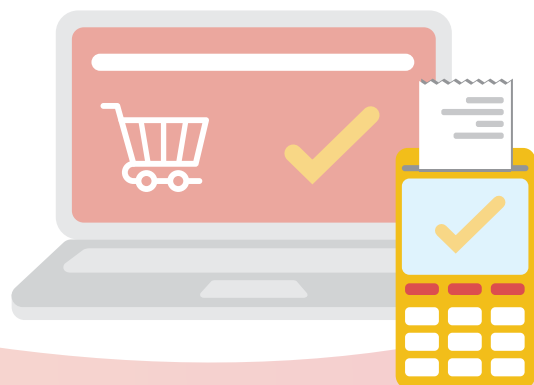
تنخواه کارت‌ها چه امکاناتی دارند؟

تنخواه کارت صرفاً از طریق سپرده تنخواه شارژ شده و دارندگان کارت‌ها می‌توانند تا سقف شارژهای تعلق‌گرفته به آن‌ها مصرف کنند. کارت‌های تنخواه به سپرده تنخواه متصل بوده و تا زمانی که دارندگان کارت اقدام به مصرف مبلغ شارژ‌شده کارت نکنند، از موجودی سپرده اصلی تنخواه شرکت مبلغی کسر نمی‌شود. تنخواه‌داران می‌توانند برای استفاده از موجودی کارت‌ها از این روش‌ها استفاده کنند:

پرداخت قبوض و خرید شارژ
بدون نیاز به رمزیویا

خرید از پایانه‌های فروشگاه‌ها
و سایت‌های خرید اینترنتی

خدمات شرکتی بانک سامان را چگونه دریافت کنید؟

در صورت علاقه‌مندی به استفاده از این خدمات، می‌توانید با مدیریت بانکداری شرکتی بانک سامان به شماره ۲۲۳۳۰۰۰۰ - ۰۲۱ داخلی‌های ۳۵۶۶ و ۳۵۰۶ تماس بگیرید.

ارتباط با ما

برای کسب اطلاعات بیشتر به شعب بانک سامان بیايید یا با شماره ۶۴۲۲ - ۰۲۱ تماس بگیرید.

منابع

۱. انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران
۲. ایمیدرو - طرح جامع آلومینیوم
۳. سازمان بورس اوراق بهادار
۴. سامانه کدال - گزارش مدیریت تفسیری شرکت‌های بورسی
۵. شرکت ملی صنایع فولاد - طرح جامع فولاد
۶. گمرک جمهوری اسلامی ایران
۷. محاسبات مشاور
۸. مرکز آمار ایران - حساب‌های ملی
۹. مرکز آمار ایران - طرح جامع آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی
۱۰. مرکز آمار ایران - قیمت‌ها
۱۱. وزارت صنعت، معدن و تجارت - ظرفیت تولید واحدهای فعال

12. www.statista.com

13. www.trademap.org

باشماه‌تیم

مرکز سامان ارتباط: ۰۲۱-۶۴۲۲

www.sb24.ir/corporate